

Level 1

ආර්ථික විද්‍යාව
ECONOMICS
(ECN)

T- 01

ආර්ථික විද්‍යාව නිර්වචනය කිරීම

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- එදිනෙදා ජීවිතයේදී මිනිසුන් ක්‍රියා කරන ආකාරය අධ්‍යයනය කරනු ලබන විෂය ආර්ථික විද්‍යාවයි. - ඇල්ෆ්‍රඩ් මාෂල් -
- විකල්ප භාවිත සහිත හිඟ සම්පත් හා මිනිස් වුවමනා අතර පවතින සම්බන්ධතාවයේදී මිනිස් හැසිරීම අධ්‍යයනය කරන විද්‍යාව, ආර්ථික විද්‍යාවයි. - ලයනල් රොබින්ස් -
- සමාජය විසින් ඵලදායී භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා හිඟ සම්පත් භාවිතා කරන්නේ කෙසේද, ඵලදායී නිෂ්පාදනය කරන භාණ්ඩ හා සේවා සමාජයේ බෙදාහරින්නේ කෙසේද යන්න අධ්‍යයනය කරන විෂය ආර්ථික විද්‍යාවයි. - පෝල් සැමුවෙල්සන් -

ආර්ථික විද්‍යාව විද්‍යාවකි.

.....

මෙහිදී විද්‍යාත්මක ක්‍රමය යන්නෙන් අදහස් වන්නේ යම් න්‍යායන් හා මූල ධර්ම භාවනා කොට කිසියම් සිද්ධියක් පරීක්ෂා කොට එය සත්‍ය නම් පිළිගැනීමත් අසත්‍ය නම් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමත්ය.

ඒ අනුව ආර්ථික විද්‍යාවේ එන විෂය කරුණු ද “විද්‍යාත්මක ක්‍රමය” අනුගමනය කරමින් සැබෑ සාක්ෂි හා සම්බන්ධ කොට විමසා බැලෙන බැවින් එය “විද්‍යාවක්” ලෙස හැඳින්වේ.

විද්‍යාවන් ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් 2 කි

1. ස්වභාවික විද්‍යාවන්

සාධක පාලනය කරන ලද තත්වයන් යටතේ, ස්වභාවික ලෝකය හා එහි සංසිද්ධීන් පිලිබදව අද්‍යයනය කරන ලබන විද්‍යාවන් මින් අදහස් වේ.

උදා :-

2. සමාජීය විද්‍යාවන්

මිනිසාගේ හැසිරීම් විග්‍රහ කරනු ලබන හා ඒ පිලිබදව අද්‍යයනය කරනු ලබන විද්‍යාවන් මින් අදහස් වේ

උදා :-.....

ආර්ථික විද්‍යාව සමාජීය විද්‍යාවකි.

.....
.....
.....
.....

ආර්ථික විද්‍යාව හා ස්වභාවික විද්‍යාවන් අතර වෙනස

- ආර්ථික විද්‍යාව තුළින් මිනිසුන්ගේ ආර්ථික හැසිරීම් විග්‍රහ කිරීම
- මිනිස් හැසිරීම් කාලය, ප්‍රදේශය, පරිසරය අනුව වෙනස් වීම්
- ගොඩ නැගෙන ආර්ථික න්‍යායන් පර්යේෂණාගාර තුළ සනාථ කළ නොහැකි වීම.

ආර්ථික විද්‍යාව හැදෑරීමේ ප්‍රයෝජන

ආර්ථික විද්‍යාව හැදෑරීමේ ප්‍රයෝජන අතිමහත්ය ආර්ථික විද්‍යා ශිෂ්‍යයකු ලෙසත් සමාජයේ සාමාන්‍ය පුරවැසියකු ලෙසත් නොයෙක් අවස්ථාවලදී ආර්ථික තීරණ ගනු ලබයි පහත දැක්වෙන ආකාරයට ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රයෝජන කිහිපයක් සාරාංශ කොට දැක්විය හැකිය.

-
-
-
-
-
-

සුක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාව හා සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව

ආර්ථිකයේ එක් එක් අංශ (පාරිභෝගිකයන්, නිෂ්පාදන ආයතන, කුටුම්භයන්, ආණ්ඩුව ආදී ලෙස) වෙන් වෙන්ව ගෙන ඒවායේ හැසිරීම අධ්‍යයනය කිරීම සුක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාවයි.

කිසියම් ආර්ථික පද්ධතියක් සමස්ථයක් ලෙස ගෙන එම සමස්තයටම අදාළ සාධකයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාවයි.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

යථානුරූපී ප්‍රකාශ හා අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශ

යම් ආර්ථික විද්‍යා සංකල්පයක් හෝ සිදුවීමක් කුමක්ද, කුමක් සිදු වීද, කුමක් සිදුවනු ඇත්ද ලෙස ඉදිරිපත් කෙරේ නම් එය යථානුරූපී ආර්ථික විද්‍යා ප්‍රකාශයකි. ඒ තුළ පුද්ගල මතයක් ගැබ් වී නැති අතර එය සත්‍ය හෝ අසත්‍ය විය හැකි හුදු සංකල්පයක් වේ. මේ නිසා යථානුරූපී ප්‍රකාශ දැඩි ලෙස විෂය බද්ධ වේ. නමුත් යම් ආර්ථික විද්‍යා සංකල්පයක් කෙසේ පැවතිය යුතුද යනුවෙන් පුද්ගලයාගේ අභිමතය පරිදි ඉදිරිපත් කරන ප්‍රකාශ, අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශ වේ. මේ නිසා මෙම ප්‍රකාශයන් දැඩිව පුද්ගල බද්ධ වේ.

එසේම යථානුරූපී ප්‍රකාශයක සත්‍ය අසත්‍ය බව විද්‍යාත්මකව ඔප්පු කල හැකි වුවත් අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශයක එක් එක් පුද්ගලයාගේ හොඳ හා නරක පිළිබඳ ආත්මගත සංකල්ප ගැබ් වී ඇති නිසා එහි සත්‍ය - අසත්‍ය බව විද්‍යාත්මකව ඔප්පු කල නොහැක.

.....

.....

.....

මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා (Human Needs & Wants)

ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමේදී සෑම පුද්ගලයෙකුම පොදුවේ සපුරාගත යුතු කාර්යයක් හෝ මානසික තත්ත්වයන් අවශ්‍යතා ලෙස හඳුන්වයි.

.....

.....

එකී අවශ්‍යතාවයන් සපුරාගැනීම සඳහා එක් එක් පුද්ගලයා භාවිතා කරන විවිධ ස්වරූපයන් වුවමනා ලෙස හඳුන්වයි.

.....

.....

- සාමාන්‍යයෙන් ආර්ථික විද්‍යාව තුළ අවශ්‍යතා හා වුවමනා සමානාර්ථයේ සංකල්ප ලෙස සලකයි. එයට හේතුව වුවමනාවන් නිර්මාණය වන්නේ අවශ්‍යතාවයන් හේතුකොට වීමයි.
- මිනිසුන්ට තම ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමට ආහාර, වාසස්ථාන, වස්ත්‍ර යනාදිය මූලිකව අවශ්‍ය කෙරේ. එවිට ඒවා මූලික අවශ්‍යතා ලෙස හඳුන්වයි.

- කෙසේ නමුත් ආර්ථික විද්‍යාවේ අවධානය යොමු කරන්නේ භාණ්ඩ හා සේවා පරිභෝජනය තුළින් තෘප්තිමත් කල හැකි ද්‍රව්‍යාත්මක වුවමනා හෙවත් ආර්ථික වුවමනා / භෞතික වුවමනා පිළිබඳව පමණි.

එහිදී ආදරය, කරුණාව, සමාජ ගෞරවය වැනි භාණ්ඩ හා සේවා පරිභෝජනය මගින් තෘප්තිමත් කල නොහැකි මානසික වුවමනාවන් / ද්‍රව්‍යාත්මක නොවන වුවමනාවන් ආර්ථික විද්‍යාවෙන් කතා නොකරයි. ඒවා එබැවින් ආර්ථිකමය නොවන වුවමනා ලෙස හඳුන්වයි.

අවශ්‍යතා	වුවමනා

හිඟකම

අසීමිත මිනිස් වුවමනාවන් සපුරා ගැනීමට සමාජය සතු සම්පත් ප්‍රමාණය, ප්‍රමාණවත් නොවීම හිඟ කම ලෙස හඳුන්වයි. මෙය ලෝකයේ ඕනෑම සමාජයකට පොදු සාධකයක් නිසා ආර්ථික විද්‍යාවේ කේන්ද්‍රීයම ප්‍රශ්නය ලෙස කතාබහට ලක් වන්නේ හිඟකමයි. හිඟකම හටගැනීම සඳහා බලපාන ප්‍රධාන ලක්ෂණ 2 කි.

1. මිනිස් වුවමනා අසීමිත වීම
2. මිනිස් වුවමනා සපුරාගැනීමට අවශ්‍ය කරන සම්පත් සීමාසහිත වීම

ආර්ථික විද්‍යාවේ හිඟකම පිළිබඳ කතා කරන විට පහත සංකල්ප ඒ තුළ ගැබ් වී ඇත.

- හිඟකම යනු සාපේක්ෂ සංකල්පයක් බව
- හිඟකම යනු සම්පත් නොමැතිකම නොවන බව
- සියළු සම්පත්වලට හිඟකමක් නොපවතින බව
- සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වන සෑම රටකටම හිඟකම පොදු ගැටළුවක් බව
- හිඟකම යනු දිළිඳුකම නොවන බව
- සම්පත් අරපිරීමැස්මෙන් හා කාර්යක්ෂමව භාවිතා කළ විට වුවද හිඟකම විසඳාගත නොහැකි බව
- හිඟකම හා හිඟය එකිනෙකට වෙනස් සංකල්ප බව

සම්පත් වල විකල්ප භාවිත

කිසියම් සම්පතක් ගත් විට එකී සම්පත එක් භාවිතයක් හැර තවත් භාවිතයන් සඳහා යොදාගත හැකි බව සම්පත් වල විකල්ප භාවිතයයි.

උදා:- සීමිත භූමි ප්‍රමාණයක්, වගාවක්, ක්‍රීඩා පිටියක්, නිවසක් ඉදි කිරීම, රථ ගාලක් යන විකල්ප භාවිත රාශියකට යෝග්‍ය වේ.

තේරීම

- සම්පත් වල පවතින හිඟකම
- එම සම්පත් වල පවතින විකල්ප ප්‍රයෝජන

යන ලක්ෂණ 2 හේතුකොට ගෙන එකී සම්පත් කවර භාවිතයකට යොදාගන්නවා ද යන කරුණ පිළිබඳව තේරීමක් කළ යුතුවේ. එහිදී සම්පත් හිඟ නිසා සෑම විකල්ප භාවිතයක්ම ඒ තුළින් සපුරා ගත නොහැක. එක් භාවිතයක් තෝරා ගනිද්දී තවත් භාවිතයන් අත්හැරීමට / කැප කිරීමට සිදු වේ.

උදා:- ඉහත භූමි සම්පත නිවසක් ඉදිකිරීමට තෝරාගනිද්දී ඒ වෙනුවෙන් වගාවක්, රථ ගාලක්, ක්‍රීඩා පිටියක් යන විකල්ප අත් හැරීමට සිදු වේ.

ඒ අනුව ඕනෑම සමාජයක් විසින් සිදු කළ යුතු මූලික තේරීම් 3 කි.

1.
2.
3.

ආවස්ථික පිරිවැය

කිසියම් තේරීමක ආවස්ථික පිරිවැය යනු එම තේරීම නිසා අත්හැර දැමීමට හෙවත් කැප කිරීමට සිදු වන විකල්ප අතුරින් ඊළඟට ඇති හොඳම විකල්පයේ වටිනාකමයි. නැතිනම් කිසියම් තේරීමක පිරිවැය, ඒ වෙනුවෙන් අහිමි කර ගත් ඊළඟට හොඳම විකල්පයේ වටිනාකම ඇසුරින් මැන දැක්වීමයි.

උදා:- ඉහත භූමි ප්‍රමාණය නිවසක් ඉදි කිරීමට තෝරා ගනී නම් එහි ආවස්ථික පිරිවැය වන්නේ ඒ වෙනුවෙන් කැප කළ හොඳම විකල්පය ලෙස අප හිතන රථ ගාලේ වටිනාකමයි

ආවස්ථික පිරිවැය පිළිබඳ කතා කරන විට පහත සංකල්ප ගැන අවධාරණය කෙරේ.

- ආවස්ථික පිරිවැය යනු මූර්ත සංකල්පයක් බව (එය සෘජුව මුදලින් ප්‍රකාශ නොකරන බව)
- ආවස්ථික පිරිවැය පුද්ගලයාගේ ආත්මගත සංකල්පයක් බව
- කිසියම් තේරීමක ආවස්ථික පිරිවැය තුළ පෞද්ගලික පිරිවැය මෙන්ම බාහිර පිරිවැය ද නිරූපණය වන බව
- යම් පරිභෝජන කටයුත්තක ආවස්ථික පිරිවැය නිශ්චිතව ප්‍රකාශ කළ නොහැකි තරම් සංකීර්ණ බව
- ආවස්ථික පිරිවැය තුළ සෘජු පිරිවැය මෙන්ම වක්‍ර පිරිවැය ද ඇතුළත් වන බව

ආවස්ථික පිරිවැය ශුන්‍ය වන අවස්ථා

කිසියම් තේරීමක් සිදු කරද්දී එහි ආවස්ථික පිරිවැයක් හටගනී නම් එය ධන අගයක ආවස්ථික පිරිවැයක් ලෙස හඳුන්වයි. නමුත් යම් කටයුත්තක ආවස්ථික පිරිවැයක් නොමැති නම් එය ශුන්‍ය ආවස්ථික පිරිවැයක් ලෙස හඳුන්වයි. එවැනි අවස්ථා 03 කි.

01. නොමිල භාණ්ඩ / නිදහස් භාණ්ඩ භාවිතයට ගැනීමේදී

.....

.....

.....

.....

02. යම් සම්පතක් විකල්ප භාවිත නොමැතිව එක් භාවිතයකට පමණක් යොදාගත හැකි විට

.....

.....

.....

.....

03. පොදුවේ සේවා විප්ලවයක් තත්ත්වයක් / විරැකියා තත්ත්වයක් ඇති විට එවැනි සේවා විප්ලවයක් සම්පත් යම් නිෂ්පාදන කටයුත්තකට භාවිතා කරද්දී

.....

.....

.....

.....

.....

නිෂ්පාදන සම්පත් (Production Resources)

නිෂ්පාදන සම්පත් යනු මිනිස් වුවමනා තෘප්තිමත් කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කරන භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමට යොදා ගන්නා දෑ වේ. නිෂ්පාදන සම්පත් ප්‍රධාන කොටස් 2 කට බෙදා දැක්වේ.

1. ආර්ථික නොවන සම්පත් (Free resources)
2. ආර්ථික සම්පත් (Economic resources)

ආර්ථික නොවන සම්පත්

.....

.....

.....

.....

මෙවැනි සම්පත් සැපයුමක් පවතින විටක දී අසීමිතව පරිභෝජනය කළ හැක.

උදා :- හිරු එළිය, වැසි ජලය, වාතය

ආර්ථික සම්පත් / නිෂ්පාදන සාධක

භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමේදී ඒ සඳහා යොදාගන්නා දෑ නිෂ්පාදන සම්පත් / සාධක ලෙස හඳුන්වයි. එවැනි සාධක 4 ක් මූලිකව හඳුනාගත හැක.

1.
2.
3.
4.

ආර්ථිකයකට කොතරම් භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණයක් නිපදවා ගත හැකිද යන කරුණ රඳා පවතින්නේ මෙම ආර්ථිකය සතු ඉහත නිෂ්පාදන සම්පත් සම්භාරය කොපමණද යන කාරණාව මතයි.

භූමිය

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට දායක කරගත හැකි ලෙස ස්වභාවධර්මයේ දායාද ලෙස ලැබී ඇති සියළු ස්වභාවික සම්පත් භූමිය වේ.

.....
.....

භූමිය යම් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට දායක කර ගනිද්දී ඒ වෙනුවෙන් ගෙවන මිල / ප්‍රතිලාභය බදු කුලී ලෙස හඳුන්වයි.

භූමිය ස්වභාවධර්මයේ දායාදයක් නිසා එහි සැපයුම මිනිසාට වෙනස් කළ නොහැකි (අනමා) බව ප්‍රකාශ වුවද මෙය හැමවිටම සත්‍ය නොවේ.

උදා : මුහුදු ගොඩ කිරීම, භූමියේ නව බිත්ති සම්පත් සොයා ගැනීම, වනාන්තර හෙළි කිරීම ආදිය මගින් මිනිසුන් භූමියේ සැපයුම අඩු වැඩි කරයි.

ශ්‍රමය

චැටුපක් හෝ වෙනයම් ආර්ථික ප්‍රතිලාභයක් අපේක්ෂාවෙන් මිනිසා විසින් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යොදවන සියළු කායික හෝ මානසික ශක්තිය ශ්‍රමය වේ. ඒ අනුව ශ්‍රමයට ගෙවන මිල / ප්‍රතිලාභය වැටුප වේ.

නිෂ්පාදන සාධකයක් ලෙස ශ්‍රමයේ ලක්ෂණ පහත වේ.

1.
2.
3.
4.
5.

ප්‍රාග්ධනය

මිනිසා විසින් සම්පාදනය කරන ලද, නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට ආධාරකරගත හැකි, දිගුකලක් භාවිතා කළ හැකි නමුත් ක්‍රමයෙන් ක්‍ෂයවන මූර්ත වත්කම් ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රාග්ධනය ලෙස හඳුන්වයි. මෙම ප්‍රාග්ධනය බිහිකිරීම සඳහා ගෙවන මිල / ප්‍රතිලාභය පොලී ලෙස සලකයි.

එසේම ආර්ථික විද්‍යාවේදී මුදල් ප්‍රාග්ධනය ලෙස නොසැලකේ. එයට හේතුව මුදල් යනු සෘජුව නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට ආධාර කරගත හැකි දෙයක් නොවීමයි. මේ නිසා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට ආධාරකරගත හැකි මූර්ත වත්කම් පමණක් ප්‍රාග්ධනයට අයත් වේ.

උදා : යන්ත්‍ර සූත්‍ර, කර්මාන්තශාලා ගොඩනැගිලි, සංවර්ධනය කළ ඉඩම්, නිෂ්පාදනයට දායක කර ගන්නා ප්‍රවාහන රථ හා සතුන් ආදිය.

නිෂ්පාදන සාධකයක් ලෙස ප්‍රාග්ධනයේ ලක්ෂණ පහත වේ.

1.
2.
3.
4.
5.

ව්‍යවසායකත්වය

ව්‍යවසායකත්වය යන නිෂ්පාදන සාධකය කුමක්ද යන්න කරුණු 04 ක් තුළින් නිර්වචනය කළ හැක.

- අනෙකුත් නිෂ්පාදන සාධක සංවලනය කරවමින් කිසියම් භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් නිෂ්පාදනය කිරීමට ආරම්භක ප්‍රයත්නය දැරීම.
- ව්‍යාපාරය තුළ කුමක් / කොපමණ / කෙසේ / කා සඳහා නිපදවනවාද යන මූලික ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම. (එදිනෙදා ව්‍යාපාරික තීරණ ගැනීම නම් කළමනාකරුවන් සිදු කරයි. ව්‍යවසායකයා ලබාගන්නේ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයයි.)
- ව්‍යවසායකයා යනු පාරිභෝගික අවශ්‍යතා ඉටුකරන අලුත් භාණ්ඩ / අලුත් උපකරණ හා ක්‍රම ශිල්ප හඳුන්වාදෙන්නාය. මෙය නවෝත්පාදන බිහිකිරීම ලෙස හඳුන්වයි.
- ව්‍යවසායකයා යනු ව්‍යාපාරයේ අවදානම දරාගන්නා වෙයි. වෙළෙඳපොළට නව නිෂ්පාදනයක් හඳුන්වාදීමේදී එය සාර්ථක වේද අසාර්ථක වේද යන්න පූර්ව නිගමනය කළ නොහැක. ඒ තුළින් ඔහු ලාභ හා පාඩු පිළිබඳ නිරන්තර අවදානමක් දරා ගනී.

ව්‍යවසාය වෙනුවෙන් ලබන ප්‍රතිලාභය / මිල හඳුන්වන්නේ ලාභය ලෙසයි. එසේම ව්‍යවසායකයෙකු සතු ගුණාංග ලෙස අවස්ථා හඳුනාගැනීම / ආත්ම විශ්වාසය / නිර්මාණශීලී බව / නායකත්ව ගුණාංග / අනාගත දැක්ම / නම්‍යශීලී බව දැක්විය හැක.

නිෂ්පාදන සම්පත් වර්ග කළ හැකි විකල්ප ක්‍රම

01. ආර්ථික සම්පත් හා ආර්ථික නොවන සම්පත් ලෙස

නිෂ්පාදන සම්පත් අතුරින් සීමිත හිඟ සැපයුමක් පවතින සම්පත්, ආර්ථික සම්පත් ලෙස හඳුන්වයි.

උදා : භූමියේ පවතින සීමිත බන්ධන සම්පත්, සීමිත ප්‍රාග්ධන උපකරණ, පුහුණු ශ්‍රමය හා ව්‍යවසාය

- එසේම මෙම ආර්ථික සම්පත් වල හිඟකමක්, මිලක්, ආවස්ථික පිරිවැයක්, හිමිකමක් ආදී ලක්ෂණ පවතී.

නිෂ්පාදන සම්පත් අතුරින් ශුන්‍ය මිලකදී ස්වභාවධර්මයා අසීමිත සැපයුමක් කරන සම්පත් හඳුන්වන්නේ නොමිල සම්පත් හෙවත් ආර්ථික නොවන සම්පත් ලෙසය.

උදා : වාතය, හිරුඑළිය වැනි භූමියේ පවතින ස්වභාවික සම්පත්

- එසේම මෙම ආර්ථික නොවන සම්පත් වල ඉහත දැක්වූ ආර්ථික සම්පත් වල ලක්ෂණ දක්නට නැත.

02. දේපළ සම්පත් හා මානව සම්පත්

භූමිය හා ප්‍රාග්ධනය යන නිෂ්පාදන සාධක 2 ක භෞතික සම්පත් හෙවත් දේපොළ සම්පත් වන අතර ශ්‍රමය හා ව්‍යවසාය යන සාධක 2 මානව සම්පත් ලෙස හඳුන්වයි.

03. ප්‍රතිශ්ඨාපනය කළ හැකි සහ ප්‍රතිශ්ඨාපනය කළ නොහැකි සම්පත්

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට භාවිතා කිරීමත් සමග අවසන් වීමකට ලක් නොවී කෙටි කලකින් නැවත නැවත වර්ධනය නිර්මාණයවීමක් පෙන්වන සම්පත් හඳුන්වන්නේ ප්‍රතිශ්ඨාපනය කළහැකි සම්පත් ලෙසය.

උදා : සාගරයේ ධීවර සම්පත, වන සම්පත්

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට භාවිතා කිරීමත් සමග ක්‍ෂයවීමකට ලක්වී අවසන් වන නැවත බිහිකරගත නොහැකි සම්පත් හඳුන්වන්නේ ප්‍රතිශ්ඨාපනය කළ නොහැකි සම්පත් ලෙසයි.

උදා : - ඛනිජ තෙල්, යපස්, මිනිරන්, ගල් අගුරු, ස්වභාවික ගෑස්

භාණ්ඩ හා සේවා

ධන තෘප්තියක් හෙවත් උපයෝගීතාවයක් ලබාදෙන ඕනෑම දෙයක් භාණ්ඩයක් ලෙස සැලකේ. නැතහොත් මිනිස් වුවමනා සපුරාලීමට (තෘප්තීමත් කර ගැනීමට) යොදා ගත හැකි දෑ භාණ්ඩ වේ. ආර්ථික විද්‍යාවේ දී භාණ්ඩ ප්‍රධාන කොටස් 2කට වර්ග කෙරේ.

1.
2.

ආර්ථික භාණ්ඩ හා ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ

මිනිස් වුවමනා සපුරාලීමට සමාජය විසින් සම්පත් පිරිවැයක් දරා නිපදවා ඇති දේ ආර්ථික භාණ්ඩ ලෙස හඳුන්වයි. එවැනි ආර්ථික භාණ්ඩයක් තුළ පහත ලක්ෂණ අඩංගු වේ.

- වුවමනාවන්ට සාපේක්ෂව හිඟකමක් පැවතීම
- හිමිකමක් පැවතීම
- නිෂ්පාදන පිරිවැයක් පැවතීම (මිලක් පැවතීම)
- ආවස්ථික පිරිවැයක් පැවතීම
- නිෂ්පාදන තීරණයක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බිහිවීම

ස්වභාව ධර්මයේ දායාදයක් ලෙස ලැබී ඇති සමාජය විසින් සම්පත් පිරිවැයක් දැරීමකින් තොරව පරිහරණය කරන දෑ ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ හෙවත් නොමිල භාණ්ඩ / නිදහස් භාණ්ඩ වේ.

මෙම නොමිල භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් හිඟකමක්, හිමිකමක්, ආවස්ථික පිරිවැයක් හෝ සමාජය ගනු ලබන නිෂ්පාදන තීරණයක් දැකිය නොහැක.

මේවා ස්වභාවධර්මය ශුන්‍ය මිලකට අසීමිතව සපයයි.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

මූලික ආර්ථික ක්‍රියා

ආර්ථික පද්ධතියක අවසාන ඉලක්කය සීමිත හිඟ විකල්ප භාවිත සහිත සම්පත් භාවිතා කර අසීමිත මිනිස් වුවමනාවන් සපුරාලීම සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවීමයි. එහිදී ආර්ථිකයක් තුළ අඛණ්ඩව සිදුවන ප්‍රධාන ආර්ථික ක්‍රියාවලි 3 කි.

1. නිෂ්පාදනය
2. හුවමාරුව
3. පරිභෝජනය

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ඕනෑම සමාජයක් විසඳාගත යුතු මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න 3 කි.
 1. කුමක් කොපමණ නිපදවනවාද?
 2. කෙසේ නිපදවනවාද?
 3. කා සඳහා නිපදවනවාද?

කුවක් කොපමණ නිපදවනවාද?

සම්පත් විකල්ප භාවිත සඳහා යොදාගත හැකි වුවත් වුවමනාවන්ට සාපේක්ෂව හිඟකමක් පෙන්වන නිසා මිනිසුන්ට වුවමනා සියළු විකල්ප භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවාගත නොහැකි වේ. එක් භාණ්ඩයක් වැඩිපුර නිපදවීමට සීමිත සම්පත් යෙදවීමේදී ඒ වෙනුවෙන් තවත් භාණ්ඩයක් නිපදවන අවස්ථාව අත් හැරීමට හෝ අඩු කිරීමට සිදු වේ. මේ නිසා ඕනෑම සමාජයක් තමන් සතු සීමිත හිඟ සම්පත් වලින් කුමන භාණ්ඩ කොපමණ ප්‍රමාණයක් නිපදවනවාද යන ගැටළුවට මුහුණ දෙයි. මෙය විවිධ නිෂ්පාදන අතර සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය ලෙස හඳුන්වයි.

කෙසේ නිපදවනවාද?

භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමේදී භාවිතා කල හැකි නිෂ්පාදන ශිල්පීය ක්‍රමයන් 2 කි.

1. ප්‍රාග්ධන උපකරණ වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රමය බහුලව භාවිතා කරන ශ්‍රම සුක්ෂම නිෂ්පාදන ශිල්පීය ක්‍රමයක්
2. ශ්‍රමයට සාපේක්ෂව ප්‍රාග්ධන උපකරණ බහුලව භාවිතා කරන ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම ශිල්පීය ක්‍රමයක්

ඕනෑම සමාජයක් භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවීමේ දී වඩාත් ඵලදායී ශිල්පීය ක්‍රමය තෝරාගත යුතුය. කෙසේ නිපදවන්නේ ද යන මූලික ආර්ථික ගැටළුවෙන් අදහස් වන්නේ නිෂ්පාදන ශිල්පීය ක්‍රමය තෝරා ගැනීමයි. එය නිෂ්පාදනය පිළිබඳ ගැටළුව ලෙසද හඳුන්වයි

කා සඳහා නිපදවනවාද?

සීමිත හිඟ සම්පත් භාවිතා කරමින් නිපදවන ලද සීමිත භාණ්ඩ හා සේවා තොගය සමාජයේ කා අතර බෙදා හරිද යන්න මෙම ගැටළුවෙන් අදහස් වේ. එහිදී සම්පත් හිඟ නිසා සමාජයේ සියළු දෙනා වෙනුවෙන්ම වුවමනා ප්‍රමාණයට නිපදවීමට ඉඩ නොලැබේ. එහිදී එක් එක් කුටුම්භ අතර නිෂ්පාදනය බෙදීමේ කීරණය වන්නේ ඒ ඒ කුටුම්භ වල ක්‍රය ශක්තිය හෙවත් මිලදී ගැනීමේ හැකියාව මතයි. එම ක්‍රය ශක්තිය කීරණය වීමට කුටුම්භ අතර සිදු වන ආදායම් ව්‍යාප්තිය බලපායි. එහිදී ආදායම් වැඩි කුටුම්භ වලට නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ලබා ගත හැකි අතර ආදායම අඩු කුටුම්භ වලට නිෂ්පාදනයෙන් ලබා ගත හැකි ප්‍රමාණය අඩුය. මේ නිසා කා සඳහා නිපදවන්නේ ද යනු රටේ ආදායම් බෙදීමේ පිළිබඳ ගැටළුව ලෙස හඳුන්වයි.

ආර්ථික පද්ධතියක් යනු,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

විවිධ ආර්ථික පද්ධති (විකල්ප ආර්ථික පද්ධති)

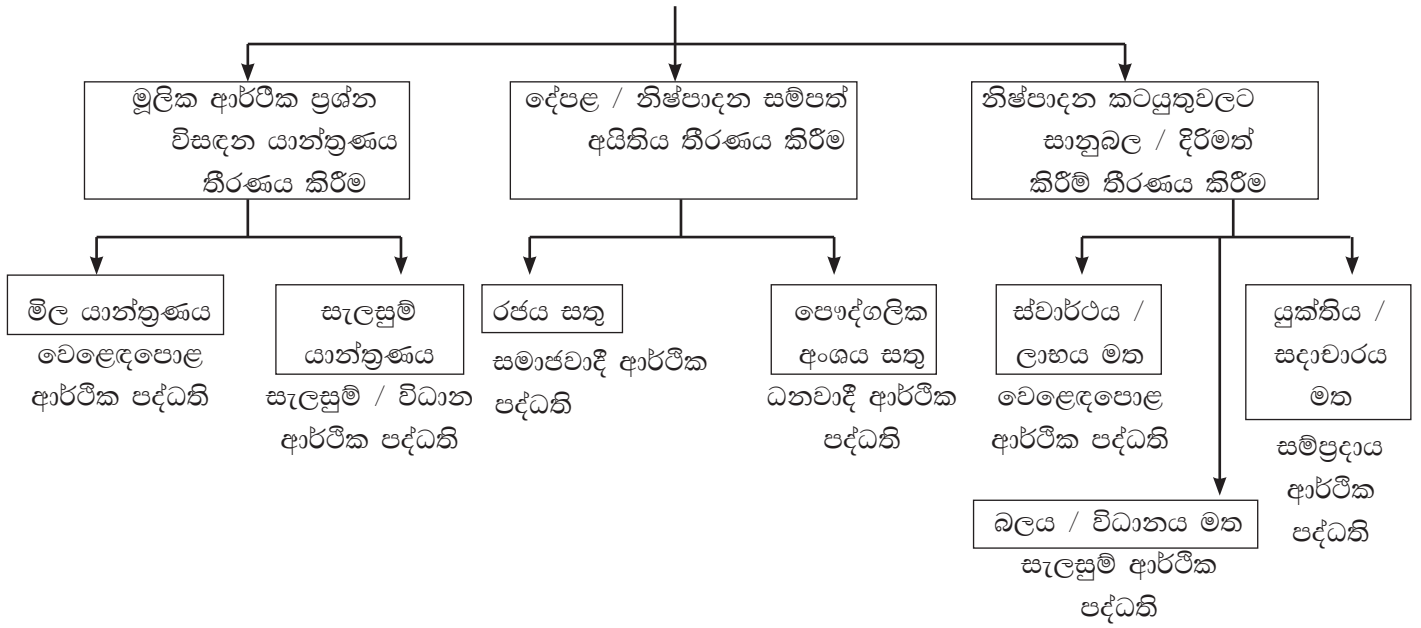
සම්පත් හිඟකම හා එම සම්පත් වල විකල්ප භාවිත පවතින නිසා ඕනෑම සමාජයක් භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවීමේදී පොදුවේ තෝරාගැනීම සම්බන්ධ මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න වලට මුහුණ දෙන බව අප කීවෙමු. එබැවින් එම මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න ඕනෑම සමාජයකට පොදු වුවද එම ප්‍රශ්නවලට එක් එක් සමාජයන් ලබාදෙන විසඳුම් එකිනෙකට වෙනස් වේ. නැතිනම් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳාගැනීමට භාවිතා කරන යාන්ත්‍රණය සමාජයෙන් සමාජයට වෙනස් වේ. මේ නිසා ලෝකය තුළ විවිධ ස්වරූපයේ ආර්ථික පද්ධතීන් බිහිවී ඇත.

ලෝකයේ ආර්ථික පද්ධතීන් වෙනස් වීමට හේතු

- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳාගැනීමට භාවිතා කරන යාන්ත්‍රණය වෙනස් වීම මත
- නිෂ්පාදන සම්පත් හෙවත් දේපල අයිතිය වෙනස්වීම මත
- නිෂ්පාදන කටයුතු වලට බලපාන සානුබල / දිරිගැන්වීම් වෙනස්වීම් මත

ආර්ථික පද්ධතියක් තුළින් අපේක්ෂා කරන්නේද අසීමිත මිනිස් වුවමනා සපුරාලීම සඳහා සීමිත හිඟ සම්පත් භාවිතා කර භාණ්ඩ හා සේවා සම්පාදනය කිරීමයි. එම අපේක්ෂාව ඉටුකිරීමේදී ඕනෑම ආර්ථිකයක් ඉහත කාර්යයන් තුන තීරණය කල යුතුය ඒ අනුව ආර්ථික පද්ධතීන් එකිනෙකට වෙනස් වේ.

ආර්ථික පද්ධතියක කාර්යයන්

කෙසේ නමුත් ප්‍රායෝගික භාවිතයේදී ආර්ථික පද්ධති ස්වරූප 03 ක් හඳුනාගත හැක.

1.
2.
3.

ධනවාදී වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධතියක්

.....

.....

.....

.....

.....

- කුමක් / කොපමණ / කෙසේ / කා සඳහා නිපදවනවාද යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න මිල යාන්ත්‍රණය පදනම් කරගෙන විසඳීම.
 - දේපළ/ නිෂ්පාදන සම්පත් පෞද්ගලික හිමිකාරීත්වයේ පැවතීම
 - ස්වාර්ථය / ලාභය පදනම් කරගත් සානුබල (දිරිමත්වීම) ක්‍රියාත්මක වීම
 - ආණ්ඩුව ආර්ථික කටයුතු වලට අවම මැදිහත්වීම
 - නිදහස් පෞද්ගලික ව්‍යවසායක් ක්‍රියාත්මක වීම
 - ඒ තුළින් නිෂ්පාදන කටයුතු වල දැඩි තරඟකාරීත්වයක් නිර්මාණය වීම
 - නිදහස් තේරීමක් හෙවත් පාරිභෝගික ස්වාධිපත්‍යයක් තිබීම
 - පෞද්ගලික දේපල අයිතිය නිසා කුටුම්භ අතර දැඩි ආදායම් ව්‍යාප්තියේ විෂමතා පැවතීම
- යන ලක්ෂණවලින් ධනවාදී වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධතියක් සමන්විත වේ.

ධනවාදී වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීම

කුමක් / කොපමණ නිපදවන්නේද?

වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකරන්නේ ලාභය අරමුණු කරගත් පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයන් විසිනි. ඔවුන් විසින් පාරිභෝගික භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළෙහි පවතින ඒ ඒ පාරිභෝගික භාණ්ඩ හා සේවා වල මිල පදනම් කරගෙන ඇති වන සාපේක්ෂ ලාභය අනුව කුමන භාණ්ඩ වර්ග කොපමණ ප්‍රමාණයක් නිපදවනවාද කියා තීරණය කරනු ලබයි. එහිදී එක් භාණ්ඩයකට සාපේක්ෂව තවත් භාණ්ඩයක මිල ඉහළ යද්දී නිෂ්පාදකයන් එම මිල ඉහළ ගිය භාණ්ඩය වැඩි ප්‍රමාණයක් නිපදවීමට වැඩියෙන් සම්පත් යොමු කරයි. එසේම භාණ්ඩයක මිල පහළ යද්දී එහි සාපේක්ෂ ලාභය අඩු බැවින් එම භාණ්ඩ සඳහා අඩුවෙන් සම්පත් යොමුකරයි. මේ ආකාරයට වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක් තුළ කුමක් / කොපමණ නිපදවීමට සම්පත් යොමු කරන්නේ ද යන්න පාරිභෝගික භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළේ මිල ගණන් මත තීරණය වේ.

කෙසේ නිපදවන්නේද?

නිෂ්පාදන සාධක වෙළෙඳපොළේදී ශ්‍රමයේ මිල වන වැටුප හා ප්‍රාග්ධනයේ මිල වන පොළිය මත ඒ ඒ නිෂ්පාදන ශිල්පීය ක්‍රම වලට වැය වන පිරිවැය තීරණය වේ. එහිදී අඩුම පිරිවැයක් වැය වන ශිල්පීය ක්‍රමය තුළින් නිපදවන විට ලාභය ඉහළ යයි. ඒ අනුව වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක නිෂ්පාදන කටයුතු මෙහෙයවන ලාභය අරමුණු කර ගත් පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයෝ කෙසේ නිපදවන්නේ ද? යන්න තීරණය කරන්නේ නිෂ්පාදන සාධක වෙළෙඳපොළ තුළ තීරණය වන ශ්‍රමය හා ප්‍රාග්ධනය යන 2 හි සාපේක්ෂ මිල මතය. උදා : ශ්‍රමයේ මිල වැටුපට සාපේක්ෂව ප්‍රාග්ධනයේ මිල පොළිය පහළ බිහිද්දී ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම නිෂ්පාදන ශිල්පීය ක්‍රමයකින් නිපදවීම ලාභදායී වේ.

පාරිභෝගික භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළෙහි මිල ගණන් තීරණය වන්නේ ඒ ඒ පාරිභෝගික භාණ්ඩ හා සේවාවලට පවතින ඉල්ලුම හා සැපයුම මතය. එසේම නිෂ්පාදන සාධක වෙළෙඳපොළෙහි ඒ ඒ නිෂ්පාදන සාධක වලට පවතින මිල තීරණය වන්නේ ඒ ඒ නිෂ්පාදන සාධක වලට ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම මතයි.

කා සඳහා නිපදවන්නේද?

ධනවාදී වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක නිෂ්පාදන කටයුතු මෙහෙයවන ලාභය / ස්වාභාවික පදනම් කරගත් පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයන් භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවන්නේ මිලක් ගෙවිය හැකි අයට හෙවත් ක්‍රය ශක්තියක් ඇති අයට පමණි. එහිදී ඒ ඒ කුටුම්භ වල ක්‍රය ශක්තිය තීරණය වන්නේ ඔවුන් අතර සිදුවන ආදායම් ව්‍යාප්තිය මතය. වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක නිෂ්පාදන සම්පත් / දේපොළ පෞද්ගලික අංශය සතු බැවින් එක් එක් කුටුම්භ විවිධ නිෂ්පාදන සාධක, නිෂ්පාදන සාධක වෙළෙඳපොළෙහි අලෙවි කරමින් ආදායම් උපයාගනී. එහිදී ඒ ඒ කුටුම්භ සතු නිෂ්පාදන සාධක වල මිල ගණන්, අලෙවි කරන සාධක ප්‍රමාණය, ඒවායේ ගුණත්වය යන කරුණු මත කුටුම්භ අතර ආදායම් ව්‍යාප්තියේ උග්‍ර විෂමතා හටගන්නා බැවින් නිෂ්පාදනය බෙදීයාමේත් විශාල විෂමතා හටගනී. ඒ අනුව වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක කා සඳහා නිපදවන්නේ ද යන ගැටළුව නිෂ්පාදන සාධක වෙළෙඳපොළෙහි තීරණය වන ඒ ඒ සාධක වල මිල ගණන් මත විසඳෙයි.

වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයක් තුළ මිල මගින් කාර්යයන් 03 ක් ඉටු කරයි.

1. සංඥා / තොරතුරු සැපයීමේ කාර්යය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. සානුබල / දිරිමත් කිරීම් සැපයීමේ කාර්යය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. සලාක කිරීම / හිඟ සම්පත් බෙදාහැරීමේ කාර්යය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

සමාජවාදී / සැලසුම් ආර්ථික පද්ධති

.....

.....

.....

.....

- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමට රජය මගින් පිහිටුවා ඇති මධ්‍යගත සැලසුම් මණ්ඩලයක් විසින් සකස් කරන ආර්ථික සැලසුම් ක්‍රියාවලිය භාවිතා කරයි.
- ශ්‍රමය හැරුණු විට අනෙකුත් සියලුම නිෂ්පාදන සම්පත් / දේපළ රජය සතුව පවතී (එහිදී ශ්‍රමය පමණක් කුටුම්භ සතුව පවතින අතර ශ්‍රමය වුවද සේවා නියුක්ත කළ යුත්තේ රජයේ නියෝග වලට අනුකූලවයි.)
- පාරිභෝගිකයන් / රජයේ නිෂ්පාදන ව්‍යවසායන් / රජය හා සැලසුම් අධිකාරිය / කම්කරුවන් ලෙස ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන ඒකක කිහිපයක් කටයුතු කරයි.
- ඒ සෑම ක්‍රියාකරුවෙක් තුළම අභිප්‍රේරණය කරන යාන්ත්‍රණය ස්වාර්ථය නොව පොදු සමාජයේ සුභ සාධනයයි
- නිෂ්පාදන සම්පත් / දේපළ අයිතිය රාජ්‍ය හිමිකාරීත්වයේ පවතින බැවින් කුටුම්භ අතර ආදායම් ව්‍යාප්තියේ විෂමතා ඉතාම අඩු මට්ටමක පවතී
- පාරිභෝගික ස්වාධිපත්‍ය දුර්වල අතර ආණ්ඩුවේ මැදිහත්වීම ඉතා අධික වේ.

සමාජවාදී සැලසුම් ආර්ථික පද්ධතියක් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳන ආකාරය

1. කුමක් / කොපමණ නිපදවනවාද යන ගැටළුව

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. කෙසේ නිපදවනවාද යන ගැටළුව

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. කා සඳහා නිපදවනවාද යන ගැටළුව

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

සමාජවාදී සැලසුම් ආර්ථික පද්ධතියක වාසි / යහපත් ලක්ෂණ

- ආදායම් ව්‍යාප්තියේ විෂමතා අඩුවීම හරහා ආදායම් ව්‍යාප්තිය සාධාරණ වීම
- මිල ස්ථායීතාවය හා පූර්ණ සේවා නියුක්තිය වැනි වැදගත් ආර්ථික අරමුණු වෙත ලඟාවීමේ හැකියාව ඉහළ යාම
- ජනතාවගේ මූලික අවශ්‍යතා සපුරාලීම තුළින් ජීවන තත්වය ඉහළ යාම
- දස අවුරුදු, පස් අවුරුදු ආදී සැලසුම් මත ආර්ථිකය මෙහෙයවීම නිසා ආර්ථිකය සතු හිඟ සම්පත් දිගුකාලීන දැක්මක් සහිතව පරිභෝජනය, ආයෝජනය වැනි කාර්යයන් වලට ක්‍රමානුකූලව බෙදාහැරිය හැකි වීම
- ජාතික ආරක්‍ෂාව වැනි පොදු හාණ්ඩ සම්පාදනයට විශාල සම්පත් ප්‍රමාණයක් වෙන්කිරීමේ හැකියාව
- අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය ආදී අංශවල ආයෝජනය ඉහළ යාම තුළින් සමාජ සුභ සාධනය ඉහළ යාම

සමාජවාදී සැලසුම් ආර්ථික පද්ධතියක අවාසි / දුර්වලතා / අසමත්වීම්

- ආර්ථික තේරීම් කිරීමේ නිදහසක් නොමැති වීම හරහා පාරිභෝගික ස්වාධීපත්‍ය බිඳ වැටීම
- ස්වාර්ථය මත සානුබල නොමැතිවීම නිසා නිෂ්පාදන කටයුතුවලට දිරිගැන්වීම අඩුවීම හේතුවෙන් නවෝත්පාදන බිහිනොවීම, තත්ව පාලනය දුර්වල වීම, කාර්යක්ෂමතාවය අඩුවීම, තාක්ෂණික දියුණුව මන්දගාමී වීම
- අල්ලස, දූෂණය හා දේශපාලනිකරණය අධික වීම
- ආර්ථිකය තුළ තීරණ ගැනීම මධ්‍යගත ක්‍රියාවලියක් නිසා (සැලසුම් අධිකාරියක් වෙත ඒකරාශී වී තිබීම) එම නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකිරීම, බෙදාහැරීම ආදිය සංවිධානය හා සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ ගැටළු ඇතිවීම
- පරිසර හානි අධික වීම

මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති

.....

.....

.....

.....

.....

මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධතියක් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳන ආකාරය

1. කුමක් කොපමණ නිපදවනවාද යන ගැටළුව

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. කෙසේ නිපදවනවාද යන ගැටළුව

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. කා සඳහා නිෂ්පාදන වාද යන ගැටළුව

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ආර්ථිකය තුළ රාජ්‍ය අංශය මෙන්ම පෞද්ගලික අංශයද නිෂ්පාදන සම්පත් හිමිකරගෙන සිටී.
- පෞද්ගලික අංශය නිෂ්පාදන කටයුතු වලදී ස්වාර්ථය අභිප්‍රේරණය කරන අතර රජය නිෂ්පාදන කටයුතු වලදී පොදු සමාජ සුභ සාධනය අභිප්‍රේරණය කරයි.
- පෞද්ගලික අංශය නිෂ්පාදන කටයුතුවලදී කුමක් / කොපමණ / කෙසේ / කා සඳහා නිෂ්පාදන වාද යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීමට මිල යාන්ත්‍රණය භාවිතා කරන අතර රජය නිෂ්පාදන කටයුතු වලදී මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීමට සැලසුම් ක්‍රියාවලිය භාවිතා කරයි.
- ආර්ථිකය තුළ පාරිභෝගිකයන්, නිෂ්පාදන සම්පත් හිමිකරුවන්, නිෂ්පාදකයන්, ආණ්ඩුව ලෙස ප්‍රධාන ක්‍රියාකරුවන් 4 ක් දැකිය හැක.
- ඇතැම් ආර්ථික කටයුතු වල රාජ්‍ය ඒකාධිකාරීත්වයක් (දුම්රිය, ජල සම්පාදනය) පවතින අතර පෞද්ගලික අංශය මෙහෙයවන ආර්ථික කටයුතු වල තරඟය ආරක්‍ෂා කිරීමට බදු හා සහනාධාර කුලීන් පෞද්ගලික අංශයේ නිෂ්පාදන කටයුතු වල සම්පත් උපයෝජනය වෙනස්කිරීමටත්, මිල පාලනය කුලීන් පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදන ශුභ සාධනය ඇති කිරීමටත්, පෞද්ගලික දේපළ අයිතිය රැකීමටත් රජය විශාල මැදිහත්වීමක් ආර්ථිකයට සිදු කරයි.

සැබෑ ලෝකයේ බහුලව පවතින ආර්ථික පද්ධතීන් මිශ්‍ර ස්වරූපයක් ගන්නා අතර එවැනි මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධතියක් තුළින් ධනවාදයේ හා සමාජවාදයේ යන 2 හිම පවතින යහපත් ලක්ෂණ ලඟාකරගැනීම අපේක්‍ෂා කරයි.

මිශ්‍ර ආර්ථිකයක් තුළ ආණ්ඩුවේ කාර්යභාරය

- ජාතික ආරක්‍ෂාව වැනි පොදු භාණ්ඩ සැපයීමටත්, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය වැනි ගූභසාධන භාණ්ඩ සමාජයට ප්‍රමාණවත් තරම් සැපයීමටත්
- ඒකාධිකාරීත්වය වලක්වා තරඟය පවත්වාගෙන යාම හා පෞද්ගලික අංශයේ කටයුතු කාර්යක්‍ෂම කරන නීතිරීති සම්පාදනය කිරීමත්
- ව්‍යාපාර සඳහා බදු හා සහනාධාර හඳුන්වාදීමට
- සේවක අයිතීන් සුරක්‍ෂිත කිරීමට හා පාරිභෝගික අයිතීන් සුරක්‍ෂිත කිරීමට
- කුටුම්භ වෙත බදු හා සහනාධාර නියම කිරීම තුළින් අදායම් ව්‍යාප්තියේ විෂමතා අඩු කිරීමට
- වෘත්තීය පුහුණුව ලබාදීම තුළින් ශ්‍රම බලකායේ මානව ප්‍රාග්ධනය දියුණු කිරීමට
- තැපැල්, විදුලිය, ජල සම්පාදනය වැනි පොදු උපයෝජ්‍යතා කර්මාන්ත ස්ථාපනය කිරීම හා නියාමනය කිරීමට
- යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීමටත් පරිසර පද්ධති ආරක්‍ෂා කිරීමටත්
- පෞද්ගලික අංශය විසින් ඇති කරන වායු දූෂණය, ජල අපවිත්‍රතාවය වැනි බාහිර පිරිවැය අවම කිරීමටත්
- භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීමට
- ආර්ථික ස්ථායීතාවයක් ඇති කිරීමට, ආර්ථික වර්ධනය හා සේවා නියුක්තිය ඉහළ දැමීමට
- අවම වැටුප් සීමා නීතිරීති, භාණ්ඩ හා සේවා වල මිල පාලනය තුළින් ආර්ථික අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට

ඉහත කාරණා මතම ධනවාදී වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධතියක වුවද රජයට අද දවසේ මැදිහත් වී වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයේ දුර්වලතා ඉවත් කිරීමට සිදු වේ.

ආර්ථික පද්ධතියක කාර්ය සාධනය ඇගයීම

මේ තුළින් අපේක්ෂාකරන්නේ ධනවාදී, සමාජවාදී, මිශ්‍ර යන කවර ආර්ථික පද්ධතියක වුවද සාර්ථකත්වය තීරණය කිරීමයි. ඒ සඳහා විමසිය යුතු නිර්ණායක 08 කි.

1. පූර්ණ සේවා නියුක්තියක් ඇති කිරීම
2. ආර්ථික වෘද්ධියක් ඇති කිරීම
3. ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය ඇති කිරීම
4. මිල ස්ථායීතාවය ඇති කිරීම
5. සාධාරණ ආදායම් ව්‍යාප්තියක් ඇති කිරීම
6. බාහිර ස්ථායීතාවයක් ඇති කිරීම
7. පරිසරයේ ගුණාත්මකභාවය (නිරසාර සංවර්ධනය ඇතිකිරීම)
8. ආර්ථික නිදහස ඇති කිරීම

ආර්ථික පද්ධතියක් තුළ දැකිය හැකි වැදගත් ආයතනික ලක්ෂණ

- කුටුම්භ
- ආණ්ඩුව
- ව්‍යාපාරික අංශය
- කම්කරු සංවිධාන
- රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන
- වෙළෙඳපොළවල්
- සානුබල
- නීතිරීති හා සම්ප්‍රදායන් / සිරිත් විරිත්

මෙම සංරචක ආර්ථික පද්ධතිය ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා විවිධ ආකාරයෙන් දායක වේ.

අභ්‍යාසය

- 01. කිසියම් තීරණයක් පිළිබඳ තෝරාගැනීමකදී කැපකරනු ලබන ඊළඟ හොඳම විකල්පයෙහි වටිනාකම හඳුන්වනු ලබන්නේ,
 - (1) ආවස්ථික පිරිවැය ලෙසයි (2) ගිණුම්කරණ පිරිවැය ලෙසයි
 - (3) වැළැක්විය හැකි පිරිවැය ලෙසයි (4) ආන්තික පිරිවැය ලෙසයි (2018 ජූලි)

- 02. ලාභය යනු (වාචසායකත්වය / ප්‍රාග්ධනය) සඳහා ලැබෙන ප්‍රතිලාභයයි. (2018 ජූලි)

- 03. භාණ්ඩ සහ සේවා නිෂ්පාදනයේ වැඩිවීමත් සමග මුළු සමාජ පද්ධතියේම සිදුවන සමස්ත දියුණුව හඳුන්වනු ලබන්නේ (ආර්ථික වර්ධනය/ආර්ථික සංවර්ධනය) ලෙසයි. (2018 ජූලි)

- 04. මිනිස් අවශ්‍යතා සහ චුවමනා සපුරාලීමට සම්පත් සීමිතව තිබීම හඳුන්වනු ලබන්නේ,
 - (1) හිඟකම (Scarcity) ලෙසයි
 - (2) ආවස්ථික පිරිවැය (Opportunity cost) ලෙසයි.
 - (3) පරිමානානුකූල පිරිමැසුම් (Economies of Scale) ලෙසයි.
 - (4) තේරීම (Choice) ලෙසයි. (2018 ජනවාරි)

- 05. මිල යාන්ත්‍රණය භාවිත කිරීම තුළින්. (වෙළෙඳපොළ (Market) / සැලසුම් (Planned)) ආර්ථිකයක්, මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගනු ලැබේ. (2018 ජනවාරි)

- 06. කාලයක් තිස්සේ ආර්ථිකයක මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ වැඩිවීම (ආර්ථික සංවර්ධනය / ආර්ථික වර්ධනය) ලෙස හැඳින්වේ. (2018 ජනවාරි)

- 07. පහත සඳහන් ඒවා අතුරින් ‘‘සුක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාවේ’’ (Micro economis) විෂය ක්ෂේත්‍රය වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි කරන්නේ කුමන ප්‍රකාශයෙන්ද?
 - (1) එය ආර්ථිකය පිළිබඳ සමස්ථයක් වශයෙන් කටයුතු කරයි.
 - (2) එය තනි තීරණ ගන්නා ඒකකවල ආර්ථික හැසිරීම අධ්‍යයනය කරයි.
 - (3) එය පාරිභෝගිකයන්ගේ තීරණ පිළිබඳ පමණක් කටයුතු කරයි
 - (4) එය වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමය මුහුණදෙන ගැටළු සම්බන්ධයෙන් පමණක් කටයුතු කරයි. (2017 ජූලි)

08. ආර්ථිකයක ප්‍රාග්ධන සම්පත් ප්‍රමාණය වැඩිවීම සිදුවන්නේ,
- (1) ශ්‍රමයේ විශේෂීකරණය තිබෙන විටයි.
 - (2) නූතන නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රම තිබෙන විටයි
 - (3) ආර්ථිකයක් එහි ප්‍රාග්ධන තොග වැඩිකරන විටයි
 - (4) නිෂ්පාදිත වල ගුණාත්මක බව වර්ධනය වන විටයි. (2017 ඡනවාරි)
09. පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන් “ආර්ථික සම්පතක” ලක්ෂණයක් වන්නේ කුමක් ද?
- (1) ස්වභාව ධර්මය විසින් දෙන ලද සම්පතකි.
 - (2) ආවස්ථික පිරිවැයක් ඇති සම්පතකි.
 - (3) අතිරික්ත සැපයුමක් ඇති සම්පතකි
 - (4) රාජ්‍ය අංශය මගින් පමණක් සැපයිය හැකි සම්පතකි. (2016 ජූලි)
10. මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න ඇතිවන්නේ,
- (1) ආදායම වැඩිවීම සමග පරිභෝජනය වැඩිවීම නිසාය
 - (2) ආර්ථික සම්පත් මාරුකළ නොහැකි වීම නිසාය
 - (3) සියලු වුවමනා සපුරා ගැනීමට සම්පත් ප්‍රමාණවත් නොවන නිසාය
 - (4) ඉහත සඳහන් සියල්ලම නිසාය (2016 ජූලි)
11. “විවෘත ආර්ථිකයක්” යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ කුමක්ද?
- (1) ලෝකයේ වෙනත් රටවල් සමග අන්‍යෝන්‍යව ක්‍රියානොකරන ආර්ථිකයකි.
 - (2) ලෝකයේ වෙනත් රටවල් සමග අන්‍යෝන්‍යව ක්‍රියාකරන ආර්ථිකයකි.
 - (3) රජය ආනයනවලට සීමාකිරීම් පනවා ඇති, නමුත් අපනයන වලට සීමාකිරීම් පනවා නොමැති ආර්ථිකයකි.
 - (4) වෙළෙඳපොළට නැඹුරු (market orientation) නොවූ ආර්ථිකයකි. (2016 ජූලි)
12. පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන් “සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාවේ” විෂය ක්ෂේත්‍රය ඉතා හොඳින් පැහැදිලි කෙරෙන්නේ කුමන ප්‍රකාශයෙන් ද?
- (1) සම්පත් සහ හිඟ සම්පත් වල විකල්ප භාවිතයන් අතර සම්බන්ධතාවයක් ලෙස මිනිස් හැසිරීම අධ්‍යයන කරන විද්‍යාව සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව යි.
 - (2) තනි පාරිභෝගිකයෙකු තෘප්තිය උපරිම කර ගැනීමට ආදායම වැය කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාවෙන් විශ්ලේෂණය කරයි.
 - (3) සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව මගින් ආර්ථිකයේ හැසිරීම විශේෂිත සමාගම් මත පමණක් නොව සමස්ථ කර්මාන්ත සහ ආර්ථිකයන් මත පදනම්ව විශ්ලේෂණය කරයි.
 - (4) මිශ්‍ර ආර්ථිකයක් මගින් ගෙනහැර දක්වන ගැටළු සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව මගින් පැහැදිලි කරයි. (2016 ඡනවාරි)

13. ලාභය යනු,
 - (1) සමාජය වෙනුවෙන් පොදු භාණ්ඩ සැපයීම වෙනුවෙන් රජය ලබන ප්‍රතිලාභයයි.
 - (2) අවම මිලට භාණ්ඩයක් මිලදී ගැනීමෙන් පාරිභෝගිකයෙකු ලබන ප්‍රතිලාභයයි.
 - (3) තම විශේෂ නිර්මාණශීලී හැකියාව සඳහා ව්‍යවසායකයෙකු ලබන ප්‍රතිලාභයයි.
 - (4) මුදල් බැංකුවක ඉතිරිකිරීමෙන් නිෂ්පාදකයෙකු ලබන ප්‍රතිලාභයයි. (2016 ජනවාරි)

14. පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන්, ආර්ථික විද්‍යාවේ හිඟකම යන්නෙහි අර්ථය නිවැරදිව විස්තර කරන්නේ කුමක්ද?
 - (1) හිඟකම යනු භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා සම්පත් උගත ලෙස භාවිත කිරීමයි.
 - (2) හිඟකම යනු භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා සම්පත් විකල්ප ලෙස භාවිත කිරීමයි.
 - (3) හිඟකම යනු මිනිස් අවශ්‍යතාවයන්ට සහ අසීමිත වූවමනාවන්ට සාපේක්ෂව සම්පත්වල පවත්නා සීමිතභාවයයි.
 - (4) හිඟකම යනු කැපකරන භාණ්ඩයකින් ඇතිවන ආවස්ථික පිරිවැයයි. (2015 ජූලි)

15. මිල යාන්ත්‍රණය මගින් මූලික ආර්ථික ගැටළු විසඳනු ලබන්නේ,
 - (1) සැලසුම්ගත ආර්ථිකයකදී ය.
 - (2) වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයකදී ය.
 - (3) මිශ්‍ර ආර්ථිකයකදී ය.
 - (4) පරිවර්තන ආර්ථිකයකදී ය. (2015 ජූලි)

16. ලාභය යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ කුමක්ද?
 - (1) ප්‍රාග්ධනය භාවිත කිරීම සඳහා ගෙවීමයි.
 - (2) ව්‍යවසායකත්වය සඳහා ප්‍රදානයයි.
 - (3) බදුකරුවන් විසින් භූමිය භාවිතා කිරීම වෙනුවෙන් අයිතිකරුවන්ට කරනු ලබන ගෙවීමයි.
 - (4) සේවා නියුක්තිය සඳහා කරනු ලබන ගෙවීමයි. (2015 ජනවාරි)

17. ප්‍රතිසම්පාදනය කළ හැකි ස්වභාවික සම්පතක් සඳහා උදාහරණයක් වන්නේ,
 - (1) ස්වභාවික ගෑස්
 - (2) ගල් අඟුරු
 - (3) වනාන්තර
 - (4) බනිජ තෙල් (2014 ජූලි)

18. පහත සඳහන් දෑ අතුරෙන් ව්‍යුත්පන්න ඉල්ලුම සඳහා උදාහරණයක් නොවන්නේ,
 - (1) ශ්‍රමය
 - (2) භූමිය හෝ ප්‍රාග්ධනය
 - (3) ව්‍යවසායකත්වය
 - (4) ස්වර්ණාභරණ (2011 ජූලි)

19. නිෂ්පාදන සාධක සංවිධානය කර නිෂ්පාදනය සඳහා ඒවා මෙහෙයවන්නේ හඳුන්වන්නේ,
 (1) වෙළෙන්දා
 (2) අලෙවි කළමනාකරු
 (3) ව්‍යවසායකයා
 (4) ව්‍යවසායක හිමිකරු (Stake Holder) (2009 ජූනි)
20. පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන් ආර්ථික ක්‍රියාවක ප්‍රධාන ක්‍රියාවලිය තෝරන්න.
 (1) අසීමිත චුළුමනා, සීමිත සම්පත් හා හිඟකම
 (2) භූමිය, ශ්‍රමය හා ප්‍රාග්ධනය
 (3) නිෂ්පාදනය, බෙදාහැරීම හා පරිභෝජනය
 (4) උපයෝගීතාව, ආන්තික උපයෝගීතාව හා පරිභෝජනය (2014 ජූලි)
21. පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන් ආර්ථික භාණ්ඩයක් ලෙස සැලකිය හැක්කේ කුමක්ද?
 (1) මාළු වේලීම සඳහා භාවිතා කරන හිරු එළිය
 (2) ගංගා ජලය
 (3) මධ්‍යම රජය නොමිලේ දෙන නිල ඇඳුම්
 (4) ඉහත සියල්ලම (2014 ජූලි)
22. ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රධාන අරමුණු පහත සඳහන් දෑ අතුරින් තෝරන්න.
 (1) අසීමිත චුළුමනාවන් සඳහා පාරිභෝගික භාණ්ඩ නිපදවන්නේ කෙසේ ද යන්න යි.
 (2) මූලික අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීමට හිඟ සම්පත් කෙසේ භාවිතා කළ යුතු ද යන්න යි
 (3) අසීමිත චුළුමනාවන් සහ අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීමට හිඟ සම්පත් කෙසේ වෙන් කළ යුතු ද යන්න යි.
 (4) අනාගත භාවිතය සඳහා සම්පත් කෙසේ වෙන් කළ යුතු ද යන්න යි. (2013 ජනවාරි)
23. රටක දක්නට ලැබෙන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වන ආර්ථික ක්‍රියාවලි බෙදිය හැකි වන්නේ,
 (1) ගොවිතැන, කැනීම, නිෂ්පාදන ලෙස ය.
 (2) නිෂ්පාදනය, බෙදාහැරීම, පරිභෝජනය ලෙස ය.
 (3) මිනිස් චුළුමනා, සම්පත්, හිඟකම ලෙස ය.
 (4) කෘෂිකර්මය, කර්මාන්ත, සේවා ලෙස ය. (2012 ජනවාරි)
24. පහත සඳහන් දෑ අතුරින් ආර්ථික භාණ්ඩයක ඇති ගති ලක්ෂණයන් ඇතුළත් ප්‍රකාශය වන්නේ,
 (1) එහි අසීමිත සැපයුම් නම්‍යතාවක් තිබේ
 (2) එය පාරිභෝගිකයාට ශුන්‍ය තෘප්තියක් ලබා දේ.
 (3) එය අය කිරීමකින් තොරව රජය මගින් පාරිභෝගිකයාට ලබා දෙන්නකි.
 (4) එහි අවස්ථික පිරිවැයක් තිබේ. (2014 ජූලි)

25. මූලික ආර්ථික ගැටළු පැවතීමට හේතු වන්නේ,
 (1) ආදායම වැඩි වීම සමග පරිභෝජනය වැඩි වීම
 (2) ආර්ථික සම්පත් මාරු කළ නොහැකි වීම
 (3) නිෂ්පාදනය වැඩි වීමේ වේගයට වැඩියෙන් ජනගහනය වැඩි වීම
 (4) සියලු වූවමනාවන් සපුරාලීමට සම්පත් ප්‍රමාණවත් නොවීම (2010 දෙසැම්බර්)
26. කැප කරන ලද විකල්ප ප්‍රතිලාභවල අගය ප්‍රකාශ කිරීමේ විද්‍යාත්මක පදය හඳුන්වන්නේ,
 (1) ආන්තික පිරිවැය
 (2) ඓතිහාසික පිරිවැය
 (3) ගිලී ගිය පිරිවැය
 (4) ආවස්ථික පිරිවැය (2008 ජූනි)
27. ආර්ථික විද්‍යාවේ හිඟකම යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ,
 (1) ධනවත් රටවලට උචිත සංකල්පය යි.
 (2) සම්පත් නොමැති වීමයි.
 (3) දිළිඳු රටවලට උචිත සංකල්පය යි.
 (4) සෑම මිනිස් අවශ්‍යතාවක් ම ඉටු කිරීමට ලබා ගත හැකි ප්‍රමාණවත් සම්පත් නොමැති වීමයි. (2008 දෙසැම්බර්)
28. නිදහස් භාණ්ඩයක් යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ,
 (1) මිලක් ඇති භාණ්ඩයක් ය.
 (2) සීමිත සම්පත් කිසිවක් භාවිතා නොකර නිපදවනු ලැබූ භාණ්ඩයක් ය.
 (3) වනාන්තරයකින් ලබාගත් භාණ්ඩයක් ය.
 (4) සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය මගින් දෙන භාණ්ඩයක් ය. (2008 දෙසැම්බර්)
29. නව ආරෝග්‍යශාලාවක් ඉදිකිරීමෙන් රජයට දැරීමට සිදුවන ආවස්ථික පිරිවැය විස්තර කරන වාක්‍ය පහත වාක්‍ය අතුරින් තෝරන්න.
 (1) ආරෝග්‍යශාලා සේවක මණ්ඩලය සැපයීමට යන අතිරේක වියදම
 (2) ආරෝග්‍යශාලා ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍යනය සඳහා බදු අය කිරීම වැඩි කිරීම
 (3) ආරෝග්‍යශාලා ඉදිකිරීම වෙනුවට නිපදවිය හැකිව තිබූ භාණ්ඩ හා සේවා
 (4) පුද්ගලික ආරෝග්‍යශාලාවක් වසා දැමීම (2007 ජූනි)
30. ආර්ථික ප්‍රශ්නයක් ඇති වන්නේ,
 (1) සම්පත් සීමිත විටදී ය.
 (2) සම්පත්වල විකල්ප භාවිත පවතින විටදී ය.
 (3) අවශ්‍යතා අසීමිත විටදී ය.
 (4) ඉහත සියලු අවස්ථාවලදී ය. (2007 දෙසැම්බර්)

31. ආර්ථික ක්‍රමයක තේරීම ඇති වන්නේ,
 (1) අසීමිත අවශ්‍යතා නිසා ය.
 (2) සම්පත්වල හිඟකම නිසා ය.
 (3) සම්පත්වල විකල්ප භාවිත නිසා ය.
 (4) ඉහත සියල්ලම නිසා ය. (2014 ජූලි)
32. ගත වූ ආසන්න කාලය තුළ දී ලෝකයේ බොහෝ රටවල් සැලසුම්ගත ආර්ථික ක්‍රමයන්ගෙන් වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමවලට මාරු වී තිබේ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආර්ථිකයට වඩාත්ම විය හැකි ප්‍රතිඵලය වන්නේ,
 (1) පෞද්ගලික කර්මාන්ත අඩු වීමයි.
 (2) පෞද්ගලික ආයතන සහ පුද්ගලයන් විසින් නිෂ්පාදනයට සහ පරිභෝජනයට අදාළ ප්‍රධාන තීරණ ගැනීම වැඩි වීමයි.
 (3) මිල පාලන සහ රජයේ මැදිහත් වීම් වැඩි වීමයි.
 (4) සුභ සාධන ක්‍රියාවලියන් වැඩි වීමයි. (2006 ජූලි)
33. පහත සඳහන් දෑ අතුරින් වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක මිල න්‍යායෙහි කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් අසත්‍ය ප්‍රකාශය වනුයේ,
 (1) පාරිභෝගිකයන්ට සංඥා ලබාදේ
 (2) අවශ්‍යතාවයන් අනුව ආදායම් බෙදාහැරීමක් සිදු කරයි.
 (3) නිෂ්පාදකයන්ට දිරි ගැන්වීම් ලබාදේ
 (4) හිඟ සම්පත් බෙදාහැරීමේ උපක්‍රමයකි (2011 ජූලි)
34. (a) පෞද්ගලික දේපළ අයිතිය
 (b) ආදායම් විෂමතාවයක් තිබීම
 (c) මිල යාන්ත්‍රණය ක්‍රියාත්මක වීම
 (d) නිෂ්පාදනය හා බෙදාහැරීම රජය මගින් සිදු කිරීම
 ඉහත සඳහන් ලක්ෂණ අතුරින් වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයේ නිවැරදි ප්‍රධාන ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරනු ලබන්නේ පහත සඳහන් කුමකින්ද?
 (1) (a), (b) සහ (d) පමණි
 (2) (a), (b) සහ (c) පමණි
 (3) (a) සහ (d) පමණි
 (4) (a), (c) සහ (d) පමණි (2012 ජූලි)

35. ආර්ථික ක්‍රමයක් යනු කුමක්දැයි පුළුල් වශයෙන් විස්තර කරන වගන්තිය පහත සඳහන් දෑ අතුරින් තෝරන්න.

- (1) සැලසුම් කළ හෝ විධාන ආර්ථික ක්‍රියාවලි වඩාත් විස්තර සහිතව අඩංගු ක්‍රමයකි.
- (2) හිඟ සම්පත් තුළින් ඉල්ලුම් සපුරාලන්නේ කෙසේ දැයි පැහැදිලි කරන ක්‍රමයකි.
- (3) සමාජයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට හිඟ සම්පත් වඩාත් කාර්යක්ෂමව යෙදවීමේ කාර්යයෙහි නියුතු ආයතනික සංවිධාන සමූහයකි.
- (4) මානව වර්ගයාගේ සෑම ජාතියකම මනුෂ්‍යයන් අන්තර්ගතව ඇති විස්තරාත්මක ක්‍රමයකි.

(2006 ජුනි)

36. ආර්ථික ගැටළු විසඳීමේ ප්‍රධාන ක්‍රම දෙක වන්නේ,

- (1) සෘජු ක්‍රමය හා වක්‍ර ක්‍රමය
- (2) යෙදවුම් හා නිමැවුම් ක්‍රමය
- (3) මිල යාන්ත්‍රණය සහ මධ්‍යගත සැලසුම
- (4) ආයාත ක්‍රමය සහ නිර්යාත ක්‍රමය

(2006 ජුනි)

37. පහත සඳහන් දෑ අතුරින් මූලික ආර්ථික ගැටළුවක් නොවන්නේ කුමක්ද?

- (1) කොපමණ ප්‍රමාණයක් නිපදවිය යුතුද?
- (2) ආර්ථික ස්ථායීතාවය පවත්වාගෙන යන්නේ කෙසේද?
- (3) කා සඳහා නිපදවිය යුතුද?
- (4) කුමක් නිපදවිය යුතුද?

(2005 ජුනි)

38. සමාජයක මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරාලීමට හිඟ සම්පත් වඩාත් කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායී ලෙස යෙදවීමේ කාර්යයෙහි නියුතු ආයතනික සංවිධාන සමූහයක් හඳුන්වනු ලබන්නේ,

- (1) බහු ජාතික සමාගම
- (2) රාජ්‍ය සංස්ථා
- (3) මිල යාන්ත්‍රණය
- (4) ආර්ථික ක්‍රමයක්

(2007 දෙසැම්බර්)

39. නිදහස් වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයට අදාළව වඩාත් නිවැරදි ප්‍රකාශය පහත සඳහන් දෑ අතුරින් තෝරන්න.

- (1) නවීන බැංකු ක්‍රමයක් පිහිටුවීම අවශ්‍ය වේ.
- (2) අලෙවිකරණය සඳහා නීතිමය රාමුවක් සකස්කිරීම අවශ්‍ය වේ.
- (3) ආදායම සමච්ඡේදයාම ධෛර්යමත් කරයි.
- (4) ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් මගින් මිල තීරණය කරනු ලබයි.

(2008 ජුනි)

40. සමීක්ෂණයක් අනුව ලෝකයේ පවතින බොහෝ ආර්ථිකයන්
- (1) වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන් ය
 - (2) සැලසුම්කළ ආර්ථිකයන් ය
 - (3) මිශ්‍ර ආර්ථිකයන් ය
 - (4) මෙම එකම ආර්ථිකයක්වත් නොවේ
- (2008 දෙසැම්බර්)
41. සෑම ආර්ථිකයක්ම මුහුණ දිය යුතු මූලික ආර්ථික ගැටලු වන්නේ,
- (1) සමාජයට අවශ්‍ය අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා බෙදාහැරීම
 - (2) කුමක්, කොපමණක්, කෙසේ සහ කා සඳහා නිපදවිය යුතුද යන්න
 - (3) නිදහස් අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය පහසුකම් සමාජයට සැපයීම
 - (4) රටට වාසිදායක විදේශ වෙළෙඳ අනුපාතය පවත්වාගෙන යාම
- (2009 ජූනි)
42. වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක මිලෙහි කාර්යයන් නිරූපණය වන කාණ්ඩය පහත සඳහන් දෑ අතුරින් තෝරන්න.
- (1) සංඥාවන්, දිරිගැන්වීම් සහ සලාක කිරීම් වශයෙන් කාර්යයන් කිරීම
 - (2) විනිමය මාධ්‍යයක්, වටිනාකම් මැනීමේ මිනුමක් සහ වටිනාකම් රැස්කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියාකිරීම
 - (3) ලාභ, ලාභාංශ සහ රඳවාගනු ලබන ඉපැයීම් නිර්ණය කිරීම
 - (4) අවම මිල, උපරිම මිල සහ තොග මිල වශයෙන් ක්‍රියා කිරීම
- (2009 දෙසැම්බර්)
43. භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල සැසඳීමෙන් නිෂ්පාදනය සහ පරිභෝජනය පිළිබඳ ප්‍රධාන තීරණ ගන්නා ආර්ථික ක්‍රමය හඳුන්වනු ලබන්නේ,
- (1) මිශ්‍ර ආර්ථිකය ලෙස ය.
 - (2) සැලසුම් කළ ආර්ථිකය ලෙස ය.
 - (3) වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකය ලෙස ය.
 - (4) සංවෘත ආර්ථිකය ලෙස ය.
- (2009 දෙසැම්බර්)
44. නිදහස් වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයකට රජය මැදිහත් වීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ,
- (1) රජයේ ආදායම වැඩිකිරීමටයි.
 - (2) විදේශ විනිමය ඉපැයුම් වැඩි කිරීමටයි.
 - (3) රටේ මුදල් සැපයුම වැඩි කිරීමටයි.
 - (4) ආදායමේ සහ ධනයේ සාධාරණ බෙදාහැරීමක් ළඟා කර ගැනීමටයි.
- (2017 ජූලි)
45. ධනවාදී (වෙළෙඳපොළ) ආර්ථික ක්‍රමයක සහ සමාජවාදී (සැලසුම්ගත) ආර්ථික ක්‍රමය අතර වෙනස්කම් තුනක් (03) සඳහන් කරන්න.
- (2018 ජූලි)

46. නිෂ්පාදන සාධක (ආර්ථික සම්පත්) හතර (04) පැහැදිලි කරන්න.
(2018 ජනවාරි)
47. “ආර්ථික නොවන සම්පත් යන පදය උදාහරණයක් සහිතව පැහැදිලි කරන්න. (2017 ජූලි)
48. “නිෂ්පාදන සාධක සඳහා ඇති ඉල්ලුම ව්‍යුත්පන්න ඉල්ලුමකි”
(i) ඉහත ප්‍රකාශය සමග ඔබ එකඟ වන්නේදැයි සඳහන් කරන්න.
(ii) ඔබේ උත්තරය සඳහා හේතු පැහැදිලි කරන්න. (2017 ජූලි)
49. ආර්ථික ක්‍රමයක් යනු සමාජයක් තුළ මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීමට ක්‍රියාත්මක කෙරෙන පද්ධතියකි. එක් එක් ක්‍රමයෙහි ලක්ෂණ පුළුල් මට්ටමේ වෙනස්කම් සහිතව විවිධ ආර්ථික ක්‍රම පරිච්ඡේදයේ පවතී.
(i) ප්‍රධාන ආර්ථික ක්‍රම වර්ග (03) ලැයිස්තුගත කරන්න.
(ii) ඉහත (a) යටතේ ලැයිස්තුගත කරන ලද ආර්ථික ක්‍රම වලින් ඕනෑම එකක් මගින් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳනු ලබන්නේ කෙසේදැයි පැහැදිලි කරන්න. (2017 ජූලි)
50. (a) (i) ආර්ථිකයක ප්‍රධාන ආර්ථික සම්පත් ලැයිස්තුගත කරන්න.
(ii) ආවස්ථික පිරිවැය සංකල්පය උදාහරණයක් සහිතව පැහැදිලි කරන්න.
(b) වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයේ ලක්ෂණ පහක් (05) සඳහන් කරන්න. (2017 ජනවාරි)
51. (a) (i) ශ්‍රී ලංකාවේ ඔබ දකින ආර්ථික ක්‍රමය (Economic system) සඳහන් කරන්න.
(ii) ඉහත (i) පරිදි එබඳු ආර්ථික ක්‍රමයක් තිබීමට හේතු තුනක් (03) සඳහන් කරන්න.
(b) ආර්ථිකයක මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න (basic economic problems) පැහැදිලි කරන්න. (2016 ජූලි)
52. (i) “ආර්ථික වර්ධනය” (Economic Growth) යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ කුමක්දැයි පැහැදිලි කරන්න.
(ii) ආර්ථික වර්ධනයේ වාසි (03) ක් සඳහන් කරන්න. (2016 ජූලි)
53. (a) “ආර්ථික සම්පත්” යන පදය උදාහරණ සහිතව පැහැදිලි කරන්න.
(b) (i) “ආවස්ථික පිරිවැය” සහ “ගිණුම්කරණ පිරිවැය” අතර වෙනස හඳුනා දක්වන්න.
(ii) ඉහත සඳහන් පද දෙක වෙනස්කොට දැක්වීම සඳහා එකකට උදාහරණය බැගින් සඳහන් කරන්න. (2016 ජනවාරි)

54. (a) “මිනිස් අවශ්‍යතාවයන්” සහ “මිනිස් චුවමනාවන්” අතර වෙනස උදාහරණ සහිතව පැහැදිලි කරන්න.
- (b) හිඟකම ආර්ථික විද්‍යාවේ පදනම ලෙස සැලකිය හැක්කේ මන්දැයි විමසන්න.
- (2015 ජූලි)
55. (a) ආර්ථික වර්ධනය” සහ “ආර්ථික සංවර්ධනය” අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
- (b) ආර්ථික වර්ධනය ළඟාකර ගැනීම සඳහා දායක වන සාධක හතරක් (04) හඳුනා දක්වන්න.
- (c) ආර්ථික සහ සමාජ සුභ සාධනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා රජය වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වන ප්‍රධාන ආකාරයන් (Main ways) සාරාංශගත කරන්න.
- (2015 ජූලි)
56. (a) සියලු ආර්ථිකයන් මුහුණදෙන තෝරාගැනීමේ ප්‍රශ්නය (the problem of choice) සඳහා හේතු තුනක් (03) කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
- (b) මිශ්‍ර ආර්ථික ක්‍රමයක ලක්ෂණ පහක් (05) සඳහන් කරන්න.
- (2015 ජනවාරි)
57. ආදායමේ සාධාරණ බෙදාහැරීමක් ළඟාකර ගැනීමට රජය මගින් අනුගමනය කළ හැකි උපායමාර්ග හතරක් (04) සඳහන් කරන්න.
- (2015 ජනවාරි)
58. (i) ව්‍යවසායකත්වය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද?
- (ii) ව්‍යවසායකත්වයේ ලක්ෂණ තුනක් සඳහන් කරන්න.
- (2013 ජූලි)
59. (i) ප්‍රධාන නිෂ්පාදන සම්පත් ලැයිස්තුගත කරන්න.
- (ii) ප්‍රධාන නිෂ්පාදන සම්පත් කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
- (2012 ජූලි)
60. (i) නිෂ්පාදක සාධක යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
- (ii) නිෂ්පාදක සාධකයක් වශයෙන් භූමියෙහි ප්‍රධාන ගති ලක්ෂණ මොනවාද?
- (iii) ශ්‍රම සැපයුමෙහි පරිමාව තීරණය කරන සාධක මොනවාද?
- (2010 ජූලි)
61. ආර්ථික සම්පත් යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. ආර්ථික සම්පත්වලට අදාළ ඉපැයුම් සඳහන් කරන්න.
- (2009 ජූලි)
62. ප්‍රධාන නිෂ්පාදන සම්පත් ලැයිස්තුගත කරන්න.
- (2014 ජූලි)
63. (i) ආවස්ථික පිරිවැය සංකල්පය උදාහරණයක් සමග පැහැදිලි කරන්න.
- (ii) අවශ්‍යතාවයන් හා චුවමනාවන් අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
- (2013 ජනවාරි)
64. (i) හිඟකම යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද?
- (ii) හිඟකම හා තේරීම අතර වෙනස්කම් පැහැදිලි කරන්න.
- (2011 ජූලි)
65. හිඟකම හා තේරීම අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
- (2009 ජූනි)
66. ආර්ථික භාණ්ඩවල ලක්ෂණ සඳහන් කරන්න.
- (2008 ජූනි)

67. ආවස්ථික පිරිවැය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක් දැයි විස්තර කර ආවස්ථික පිරිවැය සඳහා එක් උදාහරණයක් දෙන්න. (2007 දෙසැම්බර්)
68. ආවස්ථික පිරිවැය කවර අවස්ථාවක ශුන්‍ය විය හැකිද? (2006 ජූනි)
69. මිනිස් අවශ්‍යතා හා තේරීම අතර ඇති වෙනස පෙන්වා දෙන්න. (2005 දෙසැම්බර්)
70. (i) වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයේ වාසි පහක් සඳහන් කරන්න.
(ii) ආර්ථිකයක මූලික ආර්ථික ගැටළුවලට අමතරව වෙනත් ආර්ථික ගැටළු තිබේ. එවැනි වෙනත් ආර්ථික ගැටළු පහක් ලැයිස්තුගත කරන්න. (2013 ජූලි)
71. වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක ප්‍රධාන ගති ලක්‍ෂණ විස්තර කරන්න (2010 ජූනි)
72. මිශ්‍ර ආර්ථික ක්‍රමයක ප්‍රධාන ගති ලක්‍ෂණ පහක් ලැයිස්තුගත කරන්න. (2011 දෙසැම්බර්)
73. (i) මූලික ආර්ථික ගැටළු කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
(ii) වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක මූලික ආර්ථික ගැටළු විසඳන්නේ කෙසේද? (2011 ජූලි)
74. (i) මධ්‍යගත සැලසුම් ක්‍රමය සහ මිශ්‍ර ආර්ථික ක්‍රමය මගින් මූලික ආර්ථික ගැටළු විසඳනු ලබන්නේ කෙසේද?
(ii) වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයෙහි දුර්වලතා හතරක් ලැයිස්තුගත කරන්න. (2012 ජනවාරි)
75. මධ්‍යගත සැලසුම් ආර්ථික ක්‍රමයක ලක්‍ෂණ පහක් සඳහන් කරන්න (2013 ජනවාරි)
76. වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක මිලෙහි ප්‍රධාන කාර්යයන් පැහැදිලි කරන්න. (2012 ජූලි)
77. මිශ්‍ර ආර්ථික ක්‍රමයක ආදායම් බෙදීමේ විෂමතාවය අඩු කිරීමට රජය විසින් ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග මොනවාදැයි සඳහන් කරන්න. (2006 ජූනි)
78. (i) 'ආර්ථික ක්‍රමයක්' යනු කුමක්දැයි විස්තර කරන්න.
(ii) 'වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමය' හා 'විධාන ආර්ථික ක්‍රමය' අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න. (2005 ජූනි)
79. (i) සෑම ආර්ථිකයකටම මුහුණ දීමට සිදුවන මූලික ආර්ථික ගැටළු ලැයිස්තුගත කරන්න.
(ii) වෙළෙඳපොළ අර්ථ ක්‍රමයක මිලෙහි ප්‍රධාන කාර්යයන් සඳහන් කරන්න. (2007 දෙසැම්බර්)
80. (i) 'ස්වයංපෝෂිත ආර්ථිකයක්' යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි පැහැදිලි කරන්න.
(ii) සමාජවාදී ආර්ථික බිඳ වැටීමට දායක වූ හේතු සාධක සඳහන් කරන්න. (2008 ජූනි)
81. ආර්ථිකයක සිසුයෙන් වර්ධනය වන සාමකාමී රටක ජීවත්වීමට සෑම කෙනෙකුම කැමතිය. මේ සම්බන්ධයෙන් හොඳ ආර්ථිකයක් යන්න තීරණය කරනු ලබන සාධක සඳහන් කරන්න. (2008 ජූනි)
82. වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක් යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක මූලික ආර්ථික ගැටළු, මිල යාන්ත්‍රණය මගින් විසඳන්නේ කෙසේද? (2008 දෙසැම්බර්)

83. පහත සඳහන් ආර්ථික ක්‍රමවලින් මූලික ආර්ථික ගැටළු විසඳනු ලබන ආකාරය විස්තර කරන්න.
- (i) මධ්‍යගත සැලසුම් ආර්ථික ක්‍රමය
 - (ii) වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමය (2009 දෙසැම්බර්)
84. (i) පරිවර්තන ආර්ථික යන්තෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ කුමක්ද?
- (ii) පරිවර්තන ක්‍රියාවලියේ පොදු දර්ශක තුනක් ලැයිස්තුගත කරන්න. (2014 ජූලි)

නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය

භාණ්ඩ වර්ග 2 ක් පමණක් නිපදවන එක් සරල ආර්ථිකයක් තුළ පවතින නිෂ්පාදන සම්පත්, පූර්ණ සේවා නියුක්තියකින් හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකින් නිෂ්පාදනය සඳහා යෙදවෙත් එම ආර්ථිකයේ දැනට පවතින තාක්ෂණය යටතේ භාණ්ඩ 2 න් නිපදවාගත හැකි විකල්ප සංයෝගයන් යා කරමින් අදිනු ලබන රේඛාව නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයයි.

නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් ඇඳීමේදී පහත උපකල්පන භාවිත කරයි.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

විවිධ ආවස්ථික පිරිවැය අවස්ථා

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ස්ථාවර ආවස්ථික පිරිවැය තත්ත්වය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. වැඩෙන ආවස්ථික පිරිවැය තත්ත්වය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. භිනවන ආවස්ථික පිරිවැය තත්ත්වය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

හිඹ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍ර වල ආර්ථික සංකල්ප හිරුපණය කිරීම

<p>01. පූර්ණ සේවා නියුක්තිය</p>	<p>02. උගණ සේවා නියුක්තිය හෙවත් සේවා වියුක්තිය</p>
<p>03. කාර්යක්ෂමව සම්පත් භාවිතා කිරීම</p>	<p>04. අකාර්යක්ෂමව සම්පත් භාවිතා කිරීම</p>

05. හිඟකම	06. ආර්ථික වර්ධනය / වෘද්ධිය

07. තෝරාගැනීම	08. ආවස්ථික පිරිවැය

හිඹ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය පිටතට හෙවත් දකුණට විතැන් වීම

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

සමබර නිෂ්පාදන හැකියාව වැඩිවීම	අසමබර නිෂ්පාදන හැකියාව වැඩිවීම

නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය ඇතුළට හෙවත් වමට විතැන් වීම

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

සමබර නිෂ්පාදන හැකියාව පහත වැටීම	අසමබර නිෂ්පාදන හැකියාව පහත වැටීම

ආවස්ථික පිරිවැයක් දැරීමකින් තොරව එක් භාණ්ඩයක හෝ භාණ්ඩ 2 හිම නිමැවුම එකවර වැඩි කල හැකිබව

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

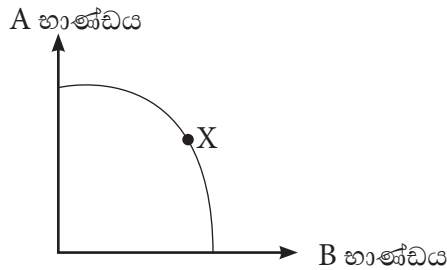
සේවා විප්ලවයකදී (වක්‍රයට වම්පස / ඇතුළත ලක්ෂ්‍යක කටයුතු කරද්දී)	පූර්ණ සේවා නිපුණතියකදී (වක්‍රය මත ලක්ෂ්‍යක කටයුතු කරද්දී)

අභ්‍යාසය

01. පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන් නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය සඳහා යොදාගන්නා උපකල්පනයක් නොවන්නේ කුමක්ද?
- (1) සම්පත්වල පූර්ණ සේවා නියුක්තියක් තිබීම
 - (2) භාණ්ඩ වර්ග දෙකක් පමණක් නිෂ්පාදනය කරනු ලබයි.
 - (3) සම්පත් අසීමිතව තිබීම
 - (4) එය දෙනු ලබන නිශ්චිත කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා නිර්මාණය කරනු ලබයි.

(2017 ජූලි)

02. අනාගත පරම්පරාවට තම අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇති හැකියාවට හානියක් නොවන ලෙස වර්තමාන පරපුර තම අවශ්‍යතා සපුරා ගනිමින් කෙරෙන සංවර්ධනය හඳුන්වනු ලබන්නේ
..... (ආර්ථික සංවර්ධනය / තිරසාර සංවර්ධනය) ලෙසයි.
03. රටක නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය පහත සඳහන් රූප සටහනෙන් පෙන්වුම් කරයි.

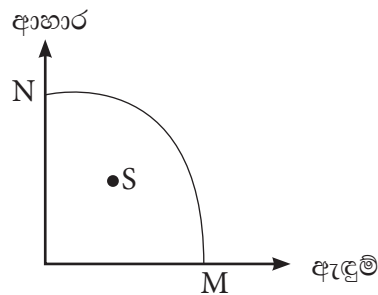

ඉහත රූපසටහනේ x ලක්ෂ්‍යයෙන් පෙන්වුම් කෙරෙන්නේ,

- (1) සම්පත්වල උග්‍ර උපයෝජනයයි.
- (2) භාණ්ඩවල ළඟා කරගත නොහැකි සංයෝගයකි.
- (3) සම්පත්වල පූර්ණ සේවා නියුක්තියයි.
- (4) අනාගත ආර්ථික වර්ධනයේ වේගවත් අනුපාතිකයකි.

(2017 ජනවාරි)

04. පහත දී ඇති NM නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයෙන් පෙන්වා ඇති පරිදි රටකට ආහාර සහ ඇඳුම් යන භාණ්ඩ දෙකෙහි සංයෝගයන් නිපදවිය හැක.

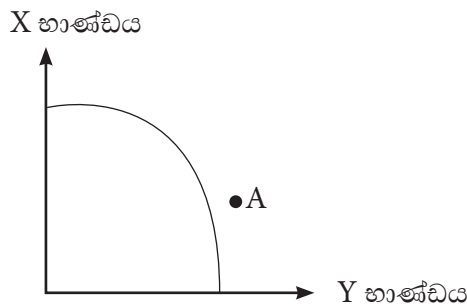

ඉහත රූප සටහනෙහි S ලක්ෂ්‍යයෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ,

- (1) සම්පත්වල උග්‍ර උපයෝජනයයි. (under utilization)
- (2) සම්පත්වල පූර්ණ සේවා නියුක්තියයි. (full employment)
- (3) පරිභෝජනයේ ප්‍රශස්ථ මට්ටමයි (optimal level)
- (4) පවතින සම්පත් වලින් ළඟා කරගත නොහැකි සංයෝගයයි.

(2015 ජනවාරි)

05. රටක නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය පහත සඳහන් රූප සටහනෙන් පෙන්නුම් කෙරේ

පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන්, ඉහත A ලක්ෂ්‍යය මගින් නිරූපණය කරන අවස්ථාව වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි කරනු ලබන්නේ කවරක්ද?

- (1) ආර්ථික වර්ධනය
- (2) අත්පත් කරගත නොහැකි සංයෝගය
- (3) සම්පත්වල උග්‍ර උපයෝජනය
- (4) පූර්ණ සේවා නියුක්තිය

(2015 ජනවාරි)

06. නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ,

- (1) භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා බලපාන තාක්ෂණික සොයාගැනීමයි.
- (2) සම්පත් පූර්ණ සේවනියුක්තව සහ පවත්නා තාක්ෂණය මගින් ආර්ථිකයට නිපදවිය හැකි භාණ්ඩ වර්ග දෙකක නිමැවුමේ උපරිම සංයෝගයන් ය.
- (3) රටක ආර්ථික වර්ධනයයි.
- (4) වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස සම්පත් වෙන්කිරීමයි

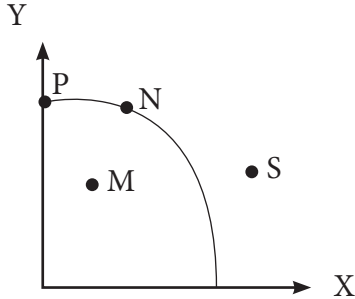
(2015 ජූලි)

07. (ආර්ථික වර්ධනය / ආර්ථික සංවර්ධනය) යනු ආර්ථිකයේ ප්‍රමාණාත්මක මෙන්ම ගුණාත්මක දියුණුවයි.

08. ආර්ථික වර්ධනය සාමාන්‍යයෙන් ගණනය කරනු ලබන්නේ (මුද්‍රක / නාමික) වශයෙනි.

(2016 ජනවාරි)

09. ආර්ථිකයක X හා Y භාණ්ඩවල නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය පහත දැක්වේ.

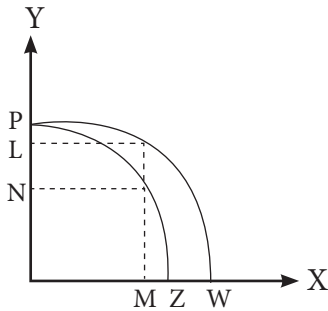

ආර්ථිකයේ සම්පත්වල හිඟකම පෙන්නුම් කරන ලක්‍ෂ්‍යය / ලක්‍ෂ්‍යයන් පහත දැ අතුරෙන් කුමක්ද?

- (1) M පමණි.
- (2) M, N හා P පමණි.
- (3) P පමණි.
- (4) S පමණි.

(2013 ජූලි)

10. X භාණ්ඩයේ නිෂ්පාදනයට බලපාන තාක්‍ෂණික සොයා ගැනීමකට පෙර හා පසු නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍ර පහත සඳහන් රූපසටහනෙන් පෙන්නුම් කරයි.

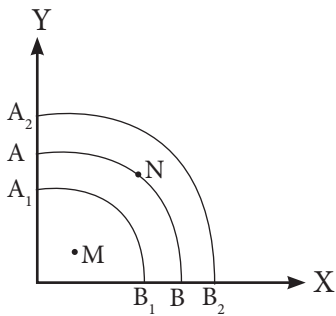

ඉහත තාක්‍ෂණික සොයා ගැනීම නිසා Y භාණ්ඩයේ නිෂ්පාදනයෙහි වැඩිවීම නිරූපණය කරන දුර ප්‍රමාණය වන්නේ,

- (1) KL
- (2) KN
- (3) LN
- (4) MZ

(2013 ජූලි)

11. X හා Y භාණ්ඩ දෙකේ නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය A හා B පහත සඳහන් ප්‍රස්තාරයෙන් පෙන්නුම් කරයි.

ඉහත තාක්‍ෂණික සොයා ගැනීම නිසා ශ භාණ්ඩයේ නිෂ්පාදනයෙහි වැඩිවීම නිරූපණය කරන දුර ප්‍රමාණය වන්නේ,

- (1) KL
- (2) KN
- (3) LN
- (4) MZ

(2013 ජූලි)

12. පහත සඳහන් දෑ අතුරින් හීනවන ආවස්ථික පිරිවැයක් පෙන්නුම් කරන නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයක නිවැරදි ගති ලක්ෂණ වන්නේ,
- (1) නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය මූල ලක්ෂ්‍යයට අවතලව පිහිටා ඇත.
 - (2) නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය සරල රේඛීය එකක් වේ.
 - (3) නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය මූල ලක්ෂ්‍යයට උත්තලව පිහිටා ඇත.
 - (4) විවිධ නිෂ්පාදන මට්ටම්වල දී නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය විවිධ හැඩයන් ගනී.

(2011 ජූලි)

13. වැඩිවන ආවස්ථික පිරිවැය සම්බන්ධයෙන් අසත්‍ය ප්‍රකාශය තෝරන්න.
- (1) X නිෂ්පාදනයේ අතිරේක ඒකකයක් නිපදවන විට කැප කළ යුතු Y නිෂ්පාදන ඒකක ක්‍රමානුකූලව වැඩිවේ.
 - (2) X නිෂ්පාදනයේ අතිරේක ඒකකයක් නිපදවන විට කැප කළ යුතු Y නිෂ්පාදන ඒකක ක්‍රමානුකූලව අඩුවේ.
 - (3) X නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය මූලයට අවතලව පිහිටයි.
 - (4) පළමු පිරි කි.ග්‍රෑ. 1 ලබා ගැනීමට සිනි කි.ග්‍රෑ. 1/2 ක් කැප කළ යුතු අතර දෙවෙනි පිරි කි.ග්‍රෑ. 1 ලබා ගැනීමට සිනි කි.ග්‍රෑ. 1 ක් කැප කළ යුතු වේ.

(2010 දෙසැම්බර්)

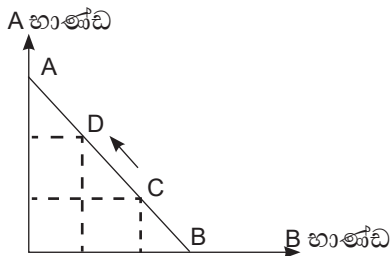
14. X භාණ්ඩයේ නිමැවුම වැඩි වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස Y භාණ්ඩයේ නිෂ්පාදනය අඩු වේ. මේ තුළ ඇති ආර්ථික සංකල්පය කුමක්ද?
- (1) ආවස්ථික පිරිවැය
 - (2) හිඟකම
 - (3) නම්‍යතාව
 - (4) තේරීම

(2010 ජූනි)

15. නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය යොදා ගෙන පැහැදිලි කළ හැකි ආර්ථික සංකල්පය වනුයේ,
- (1) තේරීම
 - (2) නම්‍යතාව
 - (3) පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්
 - (4) ඉල්ලුම

(2009 ජූනි)

16. එක්තරා ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය පහත ප්‍රස්තාවයෙන් දැක්වේ.

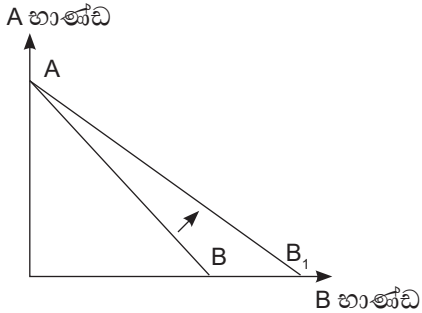

C ලක්ෂ්‍යයේ සිට D ලක්ෂ්‍යයට මාරු වීම පෙන්නුම් කරන්නේ,

- (1) කාර්යක්ෂමතාව වැඩිවීම
- (2) A භාණ්ඩ සඳහා සම්පත් භාවිතය වැඩි කිරීම
- (3) ආර්ථික සංවර්ධනය
- (4) B භාණ්ඩ සඳහා සම්පත් භාවිතය වැඩි කිරීම

(2008 ජූනි)

17. එක්තරා ආර්ථික ක්‍රමයක නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍ර පහත සඳහන් ප්‍රස්තාරයෙන් නිරූපණය කරයි.

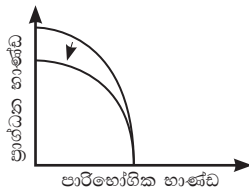

- වක්‍රය AB සිට AB₁ දක්වා වෙනස් වීමෙන් නිරූපණය වන්නේ,
- (1) භාවිතයට නොගත් සම්පත් A සහ B සඳහා යොදා ගැනීමයි.
 - (2) සම්පත්වල කාර්යක්ෂමතාව වැඩි වීමයි.
 - (3) B සඳහා සම්පත් යොදාගැනීම වැඩි කිරීමයි.
 - (4) A සඳහා සම්පත් යොදා ගැනීම වැඩි කිරීමයි.

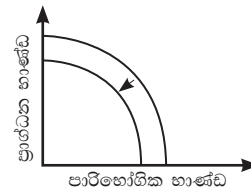
(2007 දෙසැම්බර්)

18. පහත සඳහන් හැකියා වක්‍ර අතුරින් ආර්ථික වර්ධනය පෙන්නුම් කරනුයේ,

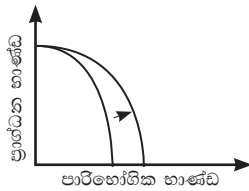
(i)

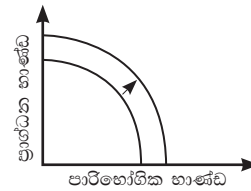
(ii)

(iii)

(iv)

19. නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයේ [Production Possibility Curve (PPC)] උපකල්පන තුනක් (03) සඳහන් කරන්න. (2018 ජූලි)

20. ආවස්ථික පිරිවැයෙහි හැසිරීමේ ස්වභාවයන් තුනක් ලැයිස්තුගත කරන්න. (2012 ජනවාරි)

21. ආවස්ථික පිරිවැය හැසිරීමේ ස්වභාවයන් දෙකක් ලැයිස්තුගත කරන්න. (2013 ජනවාරි)

22. නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයක් ඇඳ එම වක්‍රය ආධාරයෙන් ආවස්ථික පිරිවැය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි විස්තර කරන්න. (2018 දෙසැම්බර්)

23. (i) ආර්ථික වර්ධනය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද?
 (ii) ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි බලපාන සාධක තුනක් ලැයිස්තුගත කරන්න. (2008 දෙසැම්බර්)

24. නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයක ආධාරයෙන් ආවස්ථික පිරිවැය හා ආර්ථික වර්ධනය විස්තර කරන්න. (2009 දෙසැම්බර්)

25. නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය වෙනස් වීමට හේතු හතරක් සඳහන් කරන්න. (2014 ජූලි)

පාරිභෝගික හැසිරීම් හා වෙළෙඳපොළ

ඉල්ලුම

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

භාණ්ඩයක ඉල්ලුම තීරණය කරන සාධක (ඉල්ලුම් තීරක)

1. එම සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල (P_x)
2. එම භාණ්ඩයට සම්බන්ධිත වෙනත් භාණ්ඩ වල මිල (P_x) මෙවැනි භාණ්ඩ දෙවර්ගයක් ඇත. එනම් ආදේශක භාණ්ඩ හා අනුපූරක හෙවත් ප්‍රතිබද්ධ භාණ්ඩ වේ. එහිදී ආදේශක භාණ්ඩ යනු මෙම සලකා බලන භාණ්ඩය වෙනුවට මිලදී ගත හැකි වෙනත් භාණ්ඩයි (තේ වෙනුවට කෝපි) ආදේශක භාණ්ඩවල මිල වැඩිවේ නම් මෙම සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි වේ. නමුත් ආදේශක භාණ්ඩයේ මිල අඩු වේ නම් සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩුවේ.

කිසියම් භාණ්ඩයක් මිලට ගැනීමේදී ඒ සමග සම්බන්ධ කර මිලට ගත යුතු තවත් භාණ්ඩයක් අනුපූරකයක් හෙවත් ප්‍රතිබද්ධයක් වේ. (තේ සමග සීනි) අනුපූරකයේ මිල වැඩි වෙද්දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු වේ. අනුපූරකයේ මිල අඩු වෙද්දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි වේ.

3. පාරිභෝගික ආදායම (y)

පාරිභෝගික ආදායම වැඩි වෙද්දී භාණ්ඩයක ඉල්ලුම වැඩි අතර ආදායම අඩු වෙද්දී භාණ්ඩයක ඉල්ලුම අඩු වේ.

4. පාරිභෝගික රුචිය (T)

5. ගැනුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව (n)

6. අනාගතයේ භාණ්ඩයේ මිල පිළිබඳ අපේක්ෂාව (Ex) අනාගතයේ භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වේ යැයි අපේක්ෂා කරයි නම් දැන් ඉල්ලුම වැඩි වේ. අනාගතයේ භාණ්ඩයේ මිල අඩු වේ යැයි අපේක්ෂා කරයි නම් දැන් ඉල්ලුම අඩු වේ.

7. වෙනත් සාධක (O)

කාලගුණය, ස්ත්‍රී - පුරුෂ බව, වයස් ව්‍යුහය යන කාරණා ද භාණ්ඩයක ඉල්ලුමට බලපායි.

ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය

කිසියම් භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය හා එම ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය තීරණය වීමට බලපාන සාධක අතර පවත්නා සම්බන්ධතාවය ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය මගින් නිරූපණය වේ. එම ඉල්ලුම් ශ්‍රිතයේ දකුණු පසින් දැක්වෙන ඕනෑම සාධකයක වෙනස්වීමට වම්පසින් දැක්වෙන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වේ. ඒ අනුව දකුණු පසින් දැක්වෙන්නේ ස්වායත්ත විචල්‍ය වන අතර වම් පසින් දැක්වෙන ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය පරායත්ත විචල්‍ය වේ.

ඉල්ලුම් හිතිය හා ඉල්ලුම් න්‍යාය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ඉල්ලුම් ශ්‍රේඛනය

සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල සහ එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර පවතින ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවය විග්‍රහ කරන සංඛ්‍යාත්මක සටහන ඉල්ලුම් ලේඛනයයි.

Px	Qdx
4	500
8	400
12	300
16	200

ඉල්ලුම් චක්‍රය

භාණ්ඩයක මිල සහ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධය නිරූපණය කරන ජ්‍යාමිතික රේඛාව ඉල්ලුම් චක්‍රයයි.

භාණ්ඩයේ මිල සහ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් ඇති නිසා ඉල්ලුම් චක්‍රයක් සාමාන්‍යයෙන් වමේ සිට දකුණට පහලට බැවුම් වේ. මේ නිසා ඉල්ලුම් චක්‍රයක බැවුමේ අගය (-) වේ. එයට හේතුවද මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ප්‍රතිලෝම වෙනස් වීමයි.

ඉල්ලුම් වක්‍රයක අන්ත:බන්ධය (a)

- ඉල්ලුම් වක්‍රයක් ප්‍රස්ථාරයේ අක්ෂ ඡේදනය කරන ස්ථානයේ පවතින වටිනාකම එම ඉල්ලුම් වක්‍රයේ අන්ත:බන්ධයයි. එය කොටස් 2 කට බෙදේ.

1. සිරස් අන්ත:බන්ධය

ඉල්ලුම් වක්‍රයේ ප්‍රස්ථාරයේ සිරස් අක්ෂ ඡේදනය කරන ස්ථානයේ පවතින වටිනාකමයි. එනම් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ශුන්‍යයේදී පවතින මිල ලෙසද දැක්විය හැක.

2. තිරස් අන්ත:බන්ධය

ඉල්ලුම් වක්‍රය ප්‍රස්ථාරයේ තිරස් හෙවත් ප්‍රමාණ අක්ෂ ඡේදනය කරන ස්ථානයේ පවතින වටිනාකමයි. එනම් මිල ශුන්‍යයේදී පවතින ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ලෙසද දැක්විය හැක.

ඉල්ලුම් වක්‍රයේ ඛණ්ඩ (b)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ඉල්ලුම් සමීකරණය

$Q_d = a - bP$ ← ඉල්ලුම් සමීකරණයේ ආදර්ශය

$Q_d =$

$a =$

$b =$

$P =$

.....
.....
.....

ඉහත දක්වා ඇත්තේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය උක්ත කරන ලද ඉල්ලුම් සමීකරණයයි. එම සමීකරණයේ මිල පහත පරිදි උක්ත කල හැක.

.....
.....
.....
.....
.....

කිසියම් භාණ්ඩයක මිල සහ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් හෙවත් ඉල්ලුම් නීතිය ඇති වීමට ප්‍රධාන හේතු 2 ක් බලපායි.

1. ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය

කිසියම් සලකා බලන භාණ්ඩයකට ආදේශන භාණ්ඩයක් පැවතීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල සහ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් ඇති වීම ආදේශන ප්‍රතිවිපාකයයි. එහිදී ආදේශන භාණ්ඩයේ මිල ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වුවහොත් සලකා බලන භාණ්ඩයට සාපේක්ෂව ආදේශන භාණ්ඩය ලාභදායී වේ. එවිට පාරිභෝගිකයන් ආදේශන භාණ්ඩයට යොමුවන නිසා සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම අඩු වේ.

ආදේශන භාණ්ඩයේ මිල ගණන් ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල අඩු වුවහොත් එවිට ආදේශන භාණ්ඩයට සාපේක්ෂව සලකා බලන භාණ්ඩය ලාභදායී නිසා පාරිභෝගිකයෝ එම ආදේශන භාණ්ඩය අතහැර සලකා බලන භාණ්ඩය ගැනීමට යොමු වීමෙන් එම සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි වේ.

2. ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය

භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වෙද්දී එම භාණ්ඩය මිලට ගැනීමට යොදවන පාරිභෝගිකයාගේ ආදායමේ ක්‍රය ශක්තිය හෙවත් මූර්ත අගය වෙනස් වේ.

එවිට ආදායමින් පාරිභෝගිකයා මිලට ගන්නා භාණ්ඩ ප්‍රමාණය වෙනස් කරයි.

භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වෙද්දී පාරිභෝගිකයාගේ ආදායමින් මිලට ගන්නා භාණ්ඩ ප්‍රමාණය හෙවත් මූර්ත ආදායම අඩු වේ. එවිට පාරිභෝගිකයා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු කරයි.

භාණ්ඩයේ මිල අඩු වෙද්දී පාරිභෝගිකයාගේ ආදායමේ ක්‍රය ශක්තිය වැඩි නිසා ඔහු මිලට ගන්නා භාණ්ඩ ප්‍රමාණය හෙවත් මූර්ත ආදායම වැඩිය. එවිට පාරිභෝගිකයා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි කරයි.

මුළු මිල ප්‍රතිවිපාකය

භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වීම නිසා අවසානයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයට සිදුවන මුළු බලපෑම මුළු මිල ප්‍රතිවිපාකය ලෙස හඳුන්වයි. මෙසේ භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වීම නිසා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයට සිදුවන මුළු බලපෑම රඳා පවතින්නේ ආදේශන හා ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය යන දෙකම හේතුවෙනි.

$\text{මුළු මිල ප්‍රතිවිපාකය} = \text{ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය} + \text{ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය}$

ඉල්ලුම හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය

කිසියම් නිශ්චිත එක් මිලක් යටතේ පවතින එක් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයක් හඳුන්වන්නේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ලෙසය. නැතිනම් ඉල්ලුම් වක්‍රයේ එක් නිශ්චිත ලක්ෂ්‍යයකින් දක්වෙන්නේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයයි.

නමුත් විවිධ මිල ගණන් යටතේ ඉල්ලුම් කරන විවිධ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයන් අතර ඇති සමස්ත සම්බන්ධය ඉල්ලුමයි. ඒ අනුව ඉල්ලුම යනු සමස්ත ඉල්ලුම් වක්‍රයම වේ.

ඒ අනුව ඉල්ලුම් වක්‍රයේ එක් ලක්ෂ්‍යයක් පමණක් වෙනස් වේ නම් එය ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වීම ලෙස හඳුන්වන අතර සමස්ත ඉල්ලුම් වක්‍රයම වෙනස් වේ නම් එය ඉල්ලුම වෙනස් වීම ලෙස හඳුන්වයි.

ඉල්ලුම් වක්‍රය දිගේ ගමන් කිරීම

භාණ්ඩයක ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී එම සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වීම නිසා ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය වෙනස් වීම තුළින් ඉල්ලුම් වක්‍රය දිගේ ලක්ෂ්‍ය අතර ඉහළ පහළ ගමන් කරයි. එය හඳුන්වන්නේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වීම ලෙසය.

මෙය කොටස් 2 කි.

1. භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වීම නිසා ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය අඩු වීම. එවිට ඉල්ලුම් වක්‍රය දිගේ පහළ ලක්ෂ්‍යයක සිට ඉහළ ලක්ෂ්‍යයකට ගමන් කරයි. එය හඳුන්වන්නේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු වීම හෙවත් සංකෝචනය ලෙසය.
2. භාණ්ඩයේ මිල අඩු වීම නිසා ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය වැඩි වීම එවිට ඉල්ලුම් වක්‍රය දිගේ ඉහළ ලක්ෂ්‍යයක සිට පහළ ලක්ෂ්‍යයකට ගමන් කරයි. එය හඳුන්වන්නේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි වීම හෙවත් ප්‍රසාරණය ලෙසයි.

ඉල්ලුම් වක්‍රය විතැන් වීම

සලකා බලන භාණ්ඩයේ පවත්නා මිලයන් එලෙසම ස්ථාවරව තිබියදී අනෙකුත් සාධකයක් වෙනස්වීම නිසා පවතින එම මිලයන්ටම කරන ඉල්ලුම වෙනස් වීම මගින් සමස්ත ඉල්ලුම් වක්‍රයම දකුණට හෝ වමට විතැන් වේ. මෙය ඉල්ලුම වෙනස් වීම ලෙස හඳුන්වයි.

මෙය කොටස් 2 කි.

1. ඉල්ලුම වැඩි වීම

ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන වෙනත් සාධකයක් වෙනස් වීම නිසා පවතින එම මිලයන්ටම කරන ඉල්ලුම වැඩි වුවහොත් ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වේ. එය ඉල්ලුම වැඩි වීම ලෙස නම් කරයි.

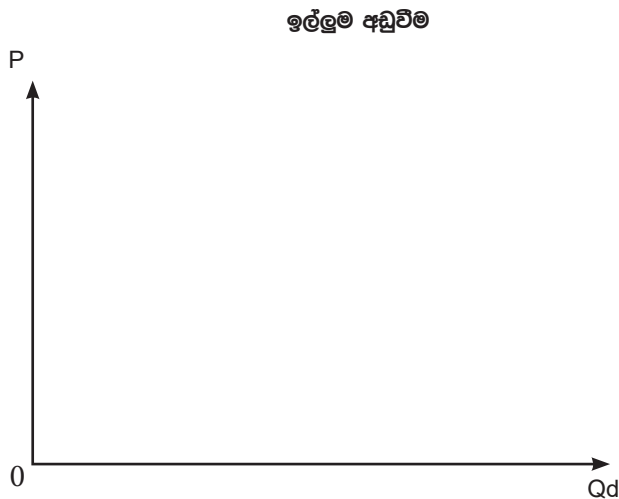
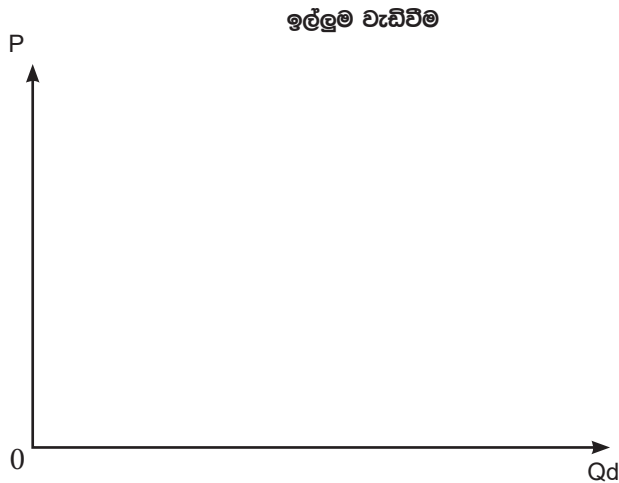
2. ඉල්ලුම අඩු වීම

ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන වෙනත් සාධකයක් වෙනස් වීම නිසා පවතින එම මිලයන්ටම කරන ඉල්ලුම අඩු වීමෙන් ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන් වේ. එය ඉල්ලුම අඩු වීම ලෙස නම් කරයි.

ඉල්ලුම වැඩි වීමට (ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වීමට) බලපාන සාධක

1. පාරිභෝගික ආදායම වැඩි වීම.
2. පාරිභෝගික රුචිය වැඩි වීම
3. ගැනුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව වැඩි වීම
4. අනාගතයේ භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වේ යැයි අපේක්ෂා කිරීම
5. භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමට හිතකර කාලගුණයක් බිහිවීම
6. ආදේශන භාණ්ඩවල මිල වැඩි වීම
7. අනුපූරක / ප්‍රතිබද්ධ භාණ්ඩවල මිල අඩු වීම

ඉහත සාධක ප්‍රතිවිරුද්ධව වෙනස් වෙද්දී ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන් වීමක් හෙවත් ඉල්ලුම අඩුවීමක් සිදු වේ.

ඉල්ලුම් නීතියට පටහැනි ඉල්ලුම් තත්ත්වයන්

භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වීමට අනුලෝමව එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වේ නම් එය ඉල්ලුම් නීතියට පටහැනිව යන ඉල්ලුම් තත්ත්වයකි. එවැනි අවස්ථා කිහිපයක් ඇත.

- (1) ප්‍රදර්ශණාත්මක භාණ්ඩ හෙවත් සමාජ තත්ත්වය ප්‍රදර්ශනය කිරීමට මිලදී ගන්නා භාණ්ඩ සඳහා කරන ඉල්ලුම

උදා : ඇත් දළ, දියමන්ති, බෙන්ස් කාර් ආදියේ මිල ඉහළ යද්දී ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයද වැඩිකරයි.

- (2) මිල මගින් භාණ්ඩයේ ගුණත්වය මනින විටදී කරන ඉල්ලුම එහිදී මිල වැඩි භාණ්ඩ ගුණත්වයද වැඩි යැයි සිතා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ද වැඩි කරයි.

- (3) ගිගන් භාණ්ඩ කරන ඉල්ලුම

රෝබට් ගිගන් දක්වන පරිදි මෙවැනි ගිගන් භාණ්ඩයක මිල වැඩි වෙද්දී එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ද වැඩි කරයි.

එවිට ගිගන් භාණ්ඩ සඳහා වන ඉල්ලුම ඉල්ලුම් නීතියට පටහැනි බව ප්‍රකාශ කරන රෝබට් ගිගන් දක්වන්නේ යම් භාණ්ඩයක් ගිගන් භාණ්ඩයක් වීමට නම් කරුණු 2 ක් සම්පූර්ණ විය යුතු බවයි.

සැපයුම

.....

.....

.....

.....

“ආයතනයක් යම් භාණ්ඩයක් සපයනවා” යන්න කියූ විට ඒ තුළ ගැබ් වී ඇති අර්ථයන් කිහිපයකි.

- එම භාණ්ඩය සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්‍ෂණය හා සම්පත් එම අදාළ ආයතනය සතුව ඇති බව.
- එම භාණ්ඩය සැපයීමෙන් ආයතනයට ලාභයක් උපයාගත හැකි බව
- භාණ්ඩයට වෙළෙඳපොළේ පවතින විවිධ මිල ගණන් යටතේ ආයතනය සැපයීමට කැමති ප්‍රමාණය සැලසුම් කරන බව.

එසේම නිෂ්පාදනය හා සැපයුම යනු සමානාර්ථයේ භාවිතා කළද ඒ තුළ අර්ථ 2 ක් ඇත. එනම් නිෂ්පාදනය යනු යම් භාණ්ඩයක නිපදවන ප්‍රමාණයයි. නමුත් සැපයුම යනු වෙළෙඳපොළේ අලෙවිය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ප්‍රමාණයයි.

ඒ අනුව නිෂ්පාදනයට වඩා සැපයුම අඩු හෝ වැඩි විය හැක.

භාණ්ඩයක සැපයුම නිර්ණය කරන සාධක

1. එම සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල (P_x)
2. අනෙකුත් භාණ්ඩවල මිල ගණන් (P_n)

සැපයුමේ දී අනෙකුත් භාණ්ඩ ලෙස සලකන්නේ මෙම සලකා බලන භාණ්ඩය සැපයීමට භාවිතා කරන සම්පත් හා තාක්‍ෂණය භාවිතා කර නිපදවිය හැකි තවත් භාණ්ඩයකි.

නිද : ටයර් හා රබර් පාපිසි

එවිට එම අනෙකුත් භාණ්ඩයේ මිල වැඩි නම් ඒ සඳහා වැඩියෙන් සම්පත් යොමු කරන නිසා මෙම සලකා බලන භාණ්ඩයේ සැපයුම අඩු වේ.

3. නිෂ්පාදන යෙදවුම් වල පිරිවැය (P_c)
4. නිෂ්පාදනයට භාවිතා කරන තාක්‍ෂණය (T)
5. නිෂ්පාදකයන්ගේ අනාගත අපේක්‍ෂාවන් (Ex)
6. භාණ්ඩය පිළිබඳ රජයේ ප්‍රතිපත්තිය (G)

රජය භාණ්ඩයට බදු පනවන ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරයි නම් එවිට නිෂ්පාදකයන් අධෛර්යමත්ව සැපයුම අඩු කරයි. නමුත් රජය භාණ්ඩයට සහනාධාර ලබා දෙයි නම් නිෂ්පාදකයෝ දිරිමත්ව සැපයුම වැඩි කරයි.

7. කාලගුණික තත්ත්වය (w)

භාණ්ඩයට හිතකර කාලගුණයකදී භාණ්ඩයේ සැපයුම වැඩි වන අතර භාණ්ඩයට අහිතකර කාලගුණයකදී සැපයුම අඩු වේ.

8. නිෂ්පාදකයන් ගණන (n)

නිෂ්පාදකයන් ගණන වැඩි නම් සැපයුම වැඩි අතර නිෂ්පාදකයන් ගණන අඩු නම් සැපයුම අඩු වේ.

සැපයුම් ශ්‍රිතය

$$Q_{sx} = F(P_x, P_n, P_c, T, E_x, G, N, W)$$

↓

පරායත්ත විචල්‍යය

ස්වායත්ත විචල්‍යය

ඉහත සැපයුම් ශ්‍රිතයේ දකුණු පසින් දැක්වෙන ඕනෑම ස්වායත්ත විචල්‍යයක් වෙනස් වීම මත වම් පසින් දැක්වෙන භාණ්ඩයේ සැපයුම් ප්‍රමාණය හෙවත් පරායත්ත විචල්‍යය වෙනස් වේ.

සැපයුම් නීතිය හා සැපයුම් න්‍යාය

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

සැපයුම් ශ්‍රේණිය

භාණ්ඩයක මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර අනුලෝම සම්බන්ධය නිරූපණය කරන සංඛ්‍යාත්මක සටහන සැපයුම් ලේඛනයයි.

Px	Qsx
5	20
10	40
15	60
20	80

සැපයුම් වක්‍රය

මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර අනුලෝම සම්බන්ධයක් ඇති නිසා සැපයුම් වක්‍රයක වමේ සිට දකුණට ඉහළට බෑවුම වේ. එවිට සැපයුම් වක්‍රයක බෑවුම (+) අගයකින් යුක්ත වේ.

සැපයුම් වක්‍රයක් ප්‍රස්ථාරයේ අක්ෂ ඡේදනය කරන ස්ථානයේ පවතින වටිනාකම එම සැපයුම් වක්‍රයේ අන්ත:බන්ධනයයි.

1. සිරස් අන්තඃඛණ්ඩය (a)

සැපයුම් වක්‍රය ප්‍රස්තාරයේ සිරස් හෙවත් මිල අක්ෂය ඡේදනය කරන ස්ථානයේ අගයයි. මෙය සැපයුම් ප්‍රමාණය ශුන්‍යයේදී පවතින මිලයි.

2. තිරස් අන්තඃඛණ්ඩය (a)

සැපයුම් වක්‍රය ප්‍රස්තාරයේ තිරස් හෙවත් ප්‍රමාණ අක්ෂය ඡේදනය කරන ස්ථානයේ පවතින වටිනාකමයි. එනම් මිල ශුන්‍යයේදී පවතින සැපයුම් ප්‍රමාණයයි.

සැපයුම් වක්‍රයේ බැවුම (b)

.....

.....

.....

සැපයුම් සමීකරණය

$Q_s = a + bP$ ← සැපයුම් සමීකරණයේ ආදර්ශය

Q_s = සැපයුම් සමීකරණය බව

a = සැපයුම් වක්‍රයේ තිරස් අන්තඃඛණ්ඩයකි. එනම් මිල ශුන්‍යයේදී පවතින සැපයුම් ප්‍රමාණයයි.

b = මිල සංගුණකය / බැවුම

P = මිල

.....

.....

.....

මිල උක්ත කරන ලද සැපයුම් සමීකරණය

.....

.....

.....

.....

අභ්‍යාසය

01. $Q_s = -20 + 1/2 P$ යනු එක්තරා භාණ්ඩයක් නිපදවන වෙළෙඳපොළේ සිටින තනි ආයතනයක සැපයුම් සමීකරණයකි.

1. එම ආයතනයේ සැපයුම් වක්‍රය නිර්මාණය කරන්න.
2. එවැනි ආයතන 10 ක් වෙළෙඳපොළේ කටයුතු කරයි නම් වෙළෙඳපොළ සැපයුම් සමීකරණය ගොඩනගන්න.
3. වෙළෙඳපොළ සැපයුම් වක්‍රය නිර්මාණය කරන්න.
4. මිල උක්ත කරන ලද ආයතනයේ සැපයුම් සමීකරණය හා මිල උක්ත කල වෙළෙඳපොළ සැපයුම් සමීකරණය ලබාගන්න.

ආයතනික සැපයුම් ලේඛනය හා වෙළෙඳපොළ සැපයුම් ලේඛනය

A, B, C ලෙස නම් කල ආයතන 3 ක් සපත්තු වෙළෙඳපොළේ කටයුතු කරයි. එවිට සපත්තු වෙළෙඳපොළේ සැපයුම් ලේඛනය ගොඩනගන්න.

A		B		C		වෙළෙඳපොළ (A+B+ C)	
P	Qs	P	Qs	P	Qs	P	Qs
4	50	4	20	4	10	4	80
8	100	8	40	8	20	8	160
12	150	12	60	12	30	12	240

වෙළඳපොල සමතුලිතය

සමතුලිතය යනු එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ බලවේග දෙකක් තුලනය වන්නා වූ තත්වයකි.

.....
.....
.....

වෙළඳපොල සමතුලිතයක දී දැකගත හැකි ලක්ෂණ

-
-
-
-
-
-

වෙළඳපොල සමතුලිතය ඉදිරිපත් කල හැකි ක්‍රම 3 කි

1.
2.
3.

ඉල්ලුම් සැපයුම් ලේඛන මගින්

වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ලේඛන මගින් පහත පරිදි දැක්විය හැක.

මිල (p) (රු.)	ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය (Qd)	සැපයුම් ප්‍රමාණය (Qs)
0		
10		
20		
30		
40		
50		
60		

.....

.....

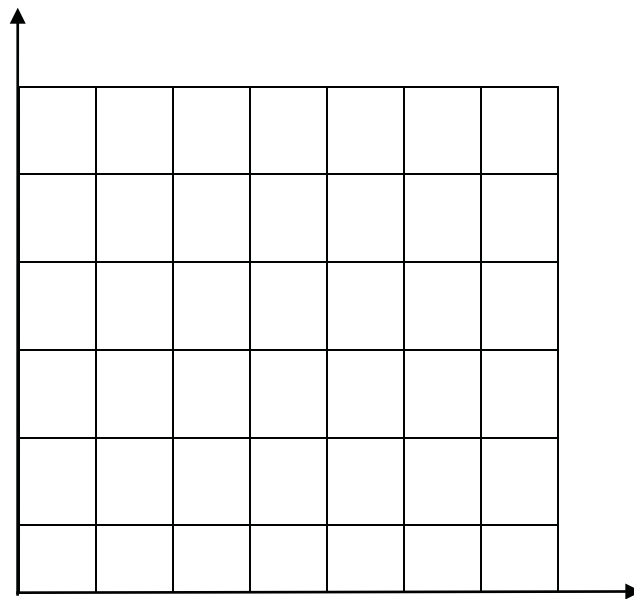
.....

.....

.....

ඉල්ලුම් සැපයුම් වක්‍ර මගින්

වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර මගින් පහත පරිදි දැක්විය හැක

.....

.....

.....

.....

.....

ඉල්ලුම් සැපයුම් සමීකරණ මගින්

වෙළඳපොළ සමතුලිතය ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ මගින් පහත පරිදි දැක්විය හැක.

ඉහත ලේඛනය හා චක්‍රයට අදාළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ පහත පරිදි වේ.

ඉල්ලුම් සමීකරණය

සැපයුම් සමීකරණය

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

සමතුලිතයේ දී

$$Q_d = Q_s$$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ඒ අනුව

සමතුලිත මිල වන අතර

සමතුලිත ප්‍රමාණය වේ.

අභ්‍යාස

පහත ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ යුගලයන්ට අදාළ සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න.

$$Q_d = 1000 - 10p$$

$$Q_d = 500 - 7p$$

$$Q_s = 10p$$

$$Q_s = -300 + 3p$$

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය වෙනස් වීම

ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවේග අනුව තීරණය වන වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය එම බලවේග වල වෙනස්වීම මත ම වෙනස් විය හැකිය.

වෙළෙඳපොළ බලවේග වල සිදුවන වෙනස්වීම් ප්‍රධාන කොටස් 3 ක් යටතේ සාකච්ඡා කල හැකිය.

1. සැපයුම ස්ථාවරව තිබියදී ඉල්ලුම වෙනස්වීම

.....
.....

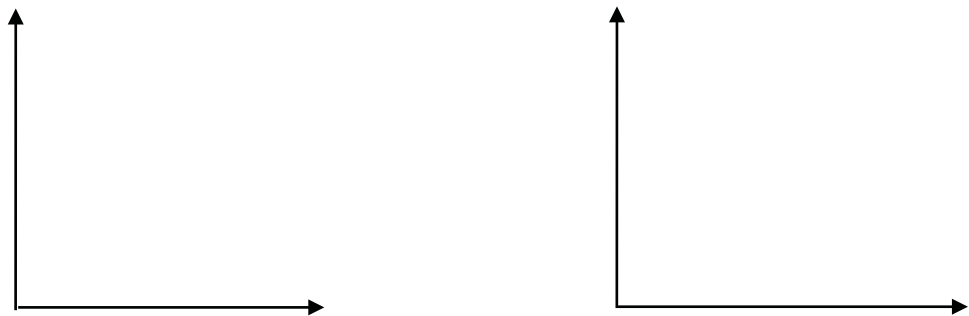
2. ඉල්ලුම ස්ථාවරව තිබියදී සැපයුම වෙනස්වීම.

.....
.....

3. ඉල්ලුම් සැපයුම් 2ම වෙනස්වීම

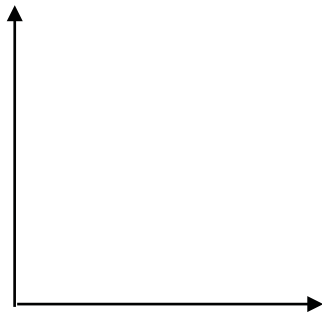
.....
.....
.....
.....

.....

.....
.....
.....

.....

.....
.....
.....

පාරිභෝගික අතිරික්තය හා නිෂ්පාදනක අතිරික්තය

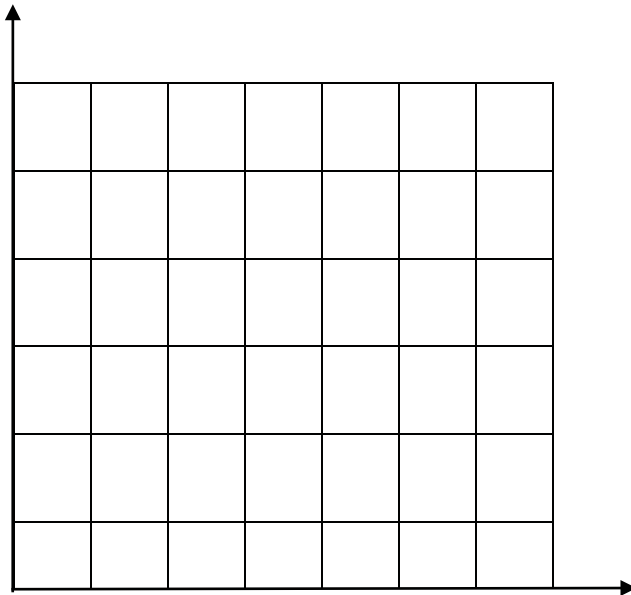
පාරිභෝගික අතිරික්තය

.....

.....

.....

.....

පාරිභෝගික අතිරික්තය

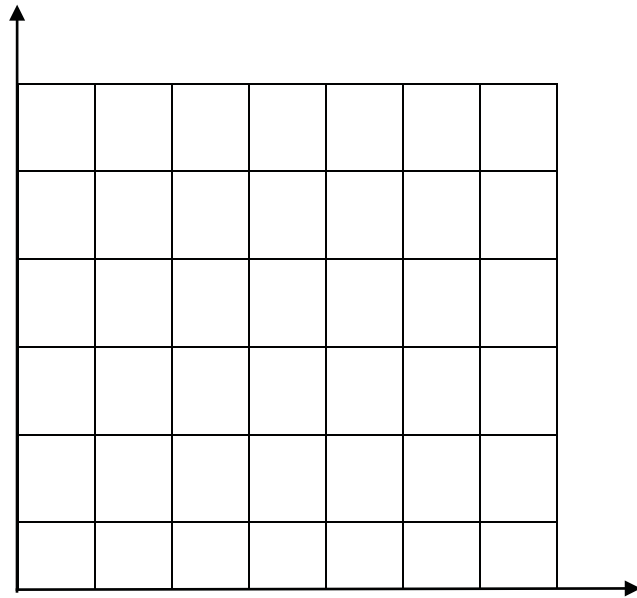
නිෂ්පාදක අතිරික්තය

.....

.....

.....

.....

නිෂ්පාදක අතිරික්තය =

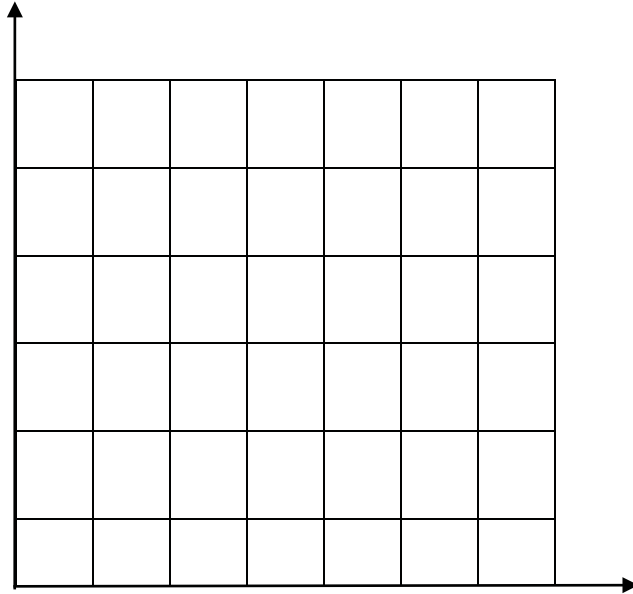
ආර්ථික අතිරික්තය

.....

.....

.....

.....

ආර්ථික අතිරික්තය

නමයතාවය [E]

කිසියම් ස්වයංක්‍රීය විචල්‍යයක වෙනස් වීමකට පරායත්ත විචල්‍යයේ ඇතිවන සාපේක්ෂ වෙනස්වීමේ තරම මැනීම නමයතාවය ලෙස හඳුන්වයි. මෙහිදී නමයතාවය විමර්ශනය කරන ප්‍රධාන ප්‍රභේද 4 කි.

1. මිල ඉල්ලුම් නමයතාවය (EdP)
2. හරස් ඉල්ලුම් නමයතාවය (Edc)
3. ආදායම් ඉල්ලුම් නමයතාවය (Edy)
4. සැපයුමේ මිල නමයතාවය (EsP)

මිල ඉල්ලුම් නමයතාවය (EdP)

ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල පමණක් වෙනස් වන විට ඊට සාපේක්ෂව එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය දක්වන සාපේක්ෂ වෙනස්වීමේ තරම මැනීම හඳුන්වන්නේ මිල ඉල්ලුම් නමයතාවය ලෙසය.

එහිදී ලැබෙන පිළිතුර මිල ඉල්ලුම් නමයතා සංගුණකය ලෙස හඳුන්වන අතර එමගින් පෙන්වන්නේ භාණ්ඩයේ මිලේ ප්‍රතිශතක වෙනස මෙන් එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතක වෙනස කී ගුණයක්ද යන්නයි.

මිල ඉල්ලුම් නමයතාවය ගණනය කළ හැකි ආකාර 2 කි.

- ලක්ෂ්‍යයක මිල ඉල්ලුම් නමයතාවය
- ව්‍යාප්ත මිල ඉල්ලුම් නමයතාවය

ඉල්ලුම් වක්‍රයේ තෝරාගන්නා ලද එක් නිශ්චිත ලක්ෂ්‍යයක් පමණක් පදනම් කරගෙන නමයතාවය සෙවීම ලක්ෂ්‍යයක මිල ඉල්ලුම් නමයතාවයයි. එහිදී ලැබෙන නමයතා අගය අදාළ වන්නේ එම තෝරාගත් ලක්ෂ්‍යයට අදාළ මිලට සහ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයට පමණි. එබැවින් මෙය මිලේ කුඩා වෙනසක නමයතාවයට අදාළ වේ. මෙම ලක්ෂ්‍යයක නමයතාවය ගණනය කිරීම සඳහා භාවිතා කරන සූත්‍ර 2 කි.

.....

.....

.....

.....

.....

ඉල්ලුම් වක්‍රයේ තෝරාගන්නා ලද ලක්ෂ්‍යන් 2 ක්ම පදනම් කරගෙන මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය සෙවීම වාප මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවයයි. මෙහිදී ලැබෙන නම්‍යතා අගය එම ලක්ෂ්‍යන් 2 ටම පොදු වේ. නැතිනම් මිලයන් දෙකට සහ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයන් 2 ටම පොදු වේ. ඇත්තටම මෙහිදී නම්‍යතාවය ගණනය වන්නේ ඉල්ලුම් වක්‍රයේ කිසියම් කොටසක් තුළය.

$$EdP = \frac{\Delta Qd}{\Delta P} \times \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2}$$

1.

P	Qd
8	80
10	40

01. මිල රු. 8 අදාළ ලක්ෂ්‍යයක මිල නම්‍යතාවය ගණනය කරන්න.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

02. මිල රු. 10 අදාළ ලක්ෂ්‍යයක මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ගණනය කරන්න.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

03. ලක්ෂ්‍යයක නම්‍යතාවය සෙවීමේ දුර්වලතාවය කුමක්ද?

.....

.....

.....

.....

.....

මේ නිසා මිලයන් දෙකටම පොදු නම්‍යතා අගයක් නොලැබී යාම ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතාවයේ දුර්වලතාවයකි. එබැවින් මිලයන් 2 ටම පොදු නම්‍යතා අගයක් ලබාගැනීමට වාප නම්‍යතාවය භාවිතා කරයි.

04. මිල රු. 8 හා රු. 10 ට පොදු නම්‍යතා අගයක් ලබා ගන්න.

.....

.....

.....

.....

.....

මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංකල්ප

01. පූර්ණ අනම්‍ය මිල ඉල්ලුම
02. අනම්‍ය මිල ඉල්ලුම
03. ඒකීය නම්‍ය මිල ඉල්ලුම
04. නම්‍ය මිල ඉල්ලුම
05. පූර්ණ නම්‍ය මිල ඉල්ලුම

ඉහත මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංකල්ප විමර්ශනය කිරීමේදී සලකා බැලිය යුතු කරුණු 4 කි.

- මිල වෙනස් වන ප්‍රතිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වන ප්‍රතිච්ඡේදයේ තරම
- මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා අගය (EdP අගය)
- ඉල්ලුම් වක්‍රයේ හැඩය

- මිල වෙනස් වෙද්දී ඒ සමග පාරිභෝගික පැහැදීම හෙවත් නිෂ්පාදක (To / TR) අයභාරය හැසිරෙන ආකාරය

1. පූර්ණ අනව්‍ය වල ඉල්ලුම

මිල විවිධ ප්‍රතිශතයන්ගෙන් වෙනස් වුවත් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය කිසිදු ප්‍රතිශතයකින් වෙනස් නොවී ස්ථාවරව පවතී නම් එය පූර්ණ අනව්‍ය මිල ඉල්ලුමකි.

නිද. මාරාන්තික රෝග සඳහා ලබාගන්නා අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ ඉල්ලුම.

මෙවැනි විටෙක මිල වැඩි වෙද්දී ඒ සමග පාරිභෝගික පැහැදීම හෙවත් නිෂ්පාදක අයභාරය ද (To / TR) වැඩි වේ.

මෙහිදී මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා අගය හරියටම ශුන්‍යකි.

ඉල්ලුම් වක්‍රය මිල අක්ෂයට සමාන්තරව ගමන් කරයි.

P	Qd	To / TR
10	40	
20	40	
30	40	

.....

.....

.....

.....

2. අනව්‍ය වල ඉල්ලුම

භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වන ප්‍රතිඵලයට වඩා අඩු ප්‍රතිඵලයකින් එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වීමයි.

නිද. සහල් වැනි අත්‍යාවශ්‍ය භාණ්ඩ සඳහා කරන ඉල්ලුම මෙවැනි අනව්‍ය ස්වරූපයක් ගනී.

P	Qd	To / TR
10	50	
20	40	

.....

.....

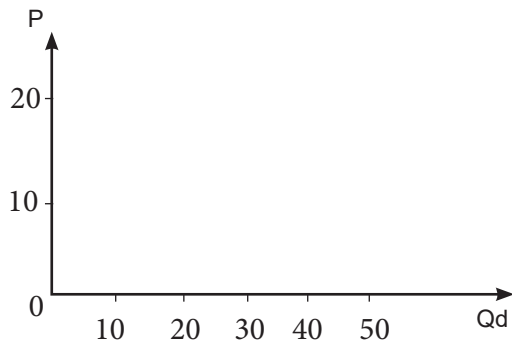
.....

.....

.....

.....

ඒ අනුව අනව්‍ය මිල ඉල්ලුමකදී මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය (EdP) 0 න් 1 න් අතර අගයක් ගනී.

මෙම අනව්‍ය ඉල්ලුමේදී ඉල්ලුම් චක්‍රය මිල අක්ෂයට ඇලව ගමන් කරයි.

3. ඒකීය නමය වල ඉල්ලුම

මිල වෙනස් වන ප්‍රතිඵලයට හරියටම සමාන ප්‍රතිඵලයකින් එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ද වෙනස් වීමයි. එවිට මිල අඩු වුවත්, වැඩි වුවත් පාරිභෝගික පැහැදීම හෙවත් නිෂ්පාදක අයහාරය (To / TR) ස්ථාවරව පවතී.

P	Qd	To / TR
2	6	12
3	4	12
4	3	12
6	2	12
1	12	12

මෙම ඒකීය නමය මිල ඉල්ලුමේදී ඉල්ලුම් වක්‍රය වාපයක් / මූලයට උත්තල හැඩයක් / සෘජුකෝණාස්‍රාකාර බහුවලයක් ලෙස නිරූපණය වේ.

.....

.....

.....

.....

මෙම ඒකීය නමය ඉල්ලුමේදී ඉල්ලුම් නමයකා අගය හරියටම 1 කි.

4. නමය මිල ඉල්ලුම

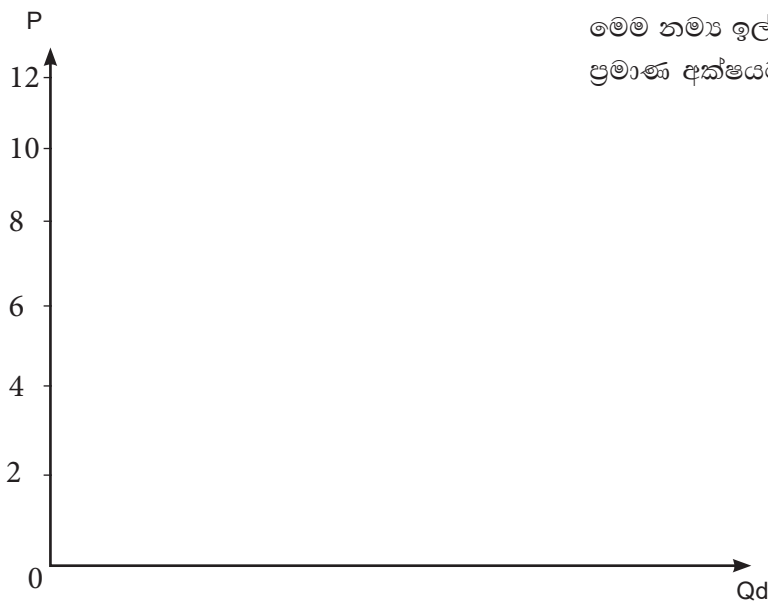
මිල වෙනස් වන ප්‍රතිචාරයට වඩා වැඩි ප්‍රතිචාරයකින් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වේ නම් එය නමය මිල ඉල්ලුමකි.

නිද. බිස්කට්, අයිස්ක්‍රීම් වැනි එතරම් අත්‍යාවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ වල මිල ඉහළ යද්දී ඒවායේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිචාරයක් අඩු වේ.

P	Qd	To / TR
10	80	
12	40	

මෙවැනි නමය මිල ඉල්ලුමක් ඇති විට භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වෙද්දී විශාල ප්‍රතිචාරයකින් ඉල්ලුම පහත වැටෙන නිසා පාරිභෝගික පැහැදුම හෙවත් නිෂ්පාදක අයහාරය (To / TR) පහල වැටේ.

මෙහිදී EdP වල අගය 1 - අනන්තයන් අතර පිහිටයි.

මෙම නමය ඉල්ලුමේදී ඉල්ලුම් චක්‍රය ප්‍රස්ථාරයේ ප්‍රමාණ අක්ෂයට ඇලව ගමන් කරයි.

5. පූර්ණ නමය විල ඉල්ලුව

මිල කිසිදු ප්‍රතිශතයකින් වෙනස් නොවී ස්ථාවරව තිබියදී ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විවිධ ප්‍රතිශත වලින් වෙනස් වීමයි. එහිදී මිල ඉල්ලුම් නමයතා අගය (EdP) අනන්තයක් / අපරිමිතයක් වේ.

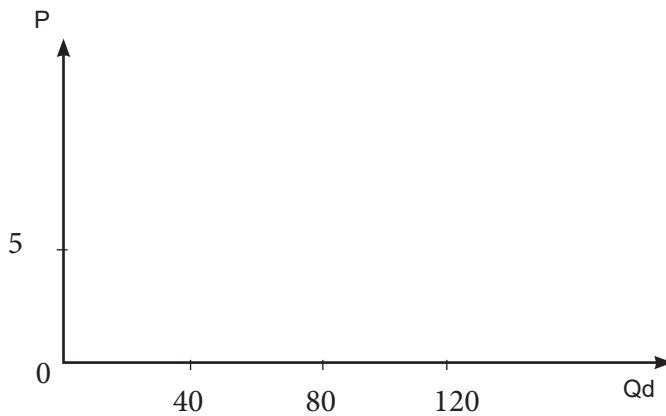
P	Qd
5	40
5	80
5	120

.....

.....

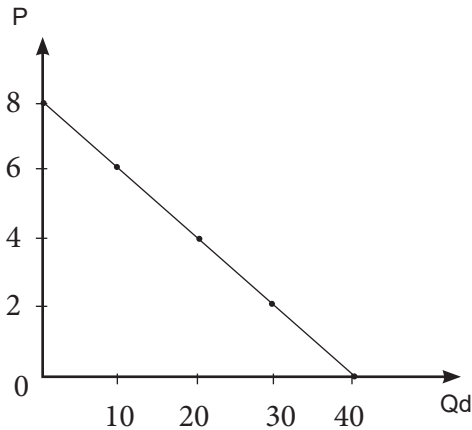
.....

.....

පූර්ණ නමය ඉල්ලුමේදී ඉල්ලුම් චක්‍රය ප්‍රස්ථාරයේ ප්‍රමාණ අක්ෂයට සමාන්තරව ගමන් කරයි.

සාමාන්‍ය සරල රේඛීය වලේ සිට දකුණට පහලට බැවුම් වන ඉල්ලුම් චක්‍රයක එක් එක් ලක්ෂයේ ඉහත දැක්වෙන ලද නමයතා සංකල්ප 5 ව අන්තර්ගත බව පෙන්වීම

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ඒ අනුව සාමාන්‍ය සරල රේඛීය වමේ සිට දකුණට පහළට බැවුම් වන ඉල්ලුම් වක්‍රයක නම්‍යතා අගය අනන්තයේ සිට ශුන්‍ය දක්වා ක්‍රමයෙන් අඩුවන බව පෙනේ.
- සරල රේඛීය ඉල්ලුම් වක්‍රයක සෑම ලක්ෂ්‍යකදීම බැවුම එක සමාන වේ. එවිට බැවුමේ පරස්පරය ද සෑම ලක්ෂ්‍යකම එක සමානය. ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතාවය සොයන සූත්‍රයේ මුල් පදය ($\Delta Q_d / \Delta P$) යනු බැවුමේ පරස්පරයයි. එබැවින් ලක්ෂ්‍ය අතර නම්‍යතාවය වෙනස් වීම කෙරෙහි මෙම ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතාවය සොයන සූත්‍රයේ මුල් පදය වන ($\Delta Q_d / \Delta P$) බල නොපායි. එහිදී වක්‍රය දිගේ ලක්ෂ්‍ය අතර පහළට ගමන් කරද්දී නම්‍යතා අගය වූ විමට හේතුව මිල ක්‍රමයෙන් අඩුවන අතර ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් වැඩි වීමයි. එවිට ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතාවය සොයන සූත්‍රයේ දෙවන පදය වන (P/Q_d) ක්‍රමයෙන් පහළ යයි. මේ නිසා නම්‍යතා අගය ක්‍රමයෙන් අඩු වේ.

මිල ඉල්ලුම් නමිතාවය තීරණය කරන සාධක

1. සලකා බලන භාණ්ඩයට ඇති ආදේශන ප්‍රමාණය

සලකා බලන භාණ්ඩයට ආදේශන බහුල නම් එහි මිල වැඩි වුවහොත් පාරිභෝගිකයාට එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිඵලයකින් අඩු කර ආදේශන වෙත ගමන් කළ හැක. එවිට ඉල්ලුම නම්‍ය වේ.

නමුත් ආදේශන හිඟ භාණ්ඩයක මිල වැඩි වුවත් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු කළ හැක්කේ ඉතාම සුළු ප්‍රතිඵලයකිනි. එවිට ඉල්ලුම අනම්‍ය වේ.

2. භාණ්ඩයේ අත්‍යාවශ්‍ය බව හා ප්‍රයෝජන අධික බව

යම් භාණ්ඩයක් අත්‍යාවශ්‍ය හා ප්‍රයෝජන අධික නම් එහි මිල වැඩි වුවත් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු වන්නේ ඉතාම සුළු ප්‍රතිඵලයකිනි. එවිට ඉල්ලුම අනම්‍ය වේ. නමුත් භාණ්ඩය අත්‍යාවශ්‍ය නොවන ප්‍රයෝජන අඩු එකක් නම් එහි මිල වැඩි වෙද්දී ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිඵලයකින් අඩු වේ. එවිට ඉල්ලුම නම්‍ය වේ.

3. සලකා බලන කාලය

කෙටි කාලයේදී පාරිභෝගිකයාට තම හුරුවීම් අත්හැරිය නොහැකි නිසා මිල වැඩි වුවත් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය එතරම් වෙනස් නොවේ. එවිට ඉල්ලුම අනම්‍ය වේ. නමුත් දිගු කාලයකදී මිනිසුන් තම හුරුවීම් වෙනස් කරන නිසා මිල වැඩි වෙද්දී ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිඵලයකින් අඩු වේ. එවිට ඉල්ලුම නම්‍ය වේ.

4. භාණ්ඩය නිර්වචනය කළ ඇති ආකාරය

භාණ්ඩය ඒ යටතේ එන සියළු වර්ග ඇතුළත් වන සේ පුළුල්ව නිර්වචනය කර ඇත්නම් (එළවළු) එවිට ආදේශක නොමැති නිසා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය එතරම් වෙනසක් නොවේ. එවිට ඉල්ලුම අනම්‍ය වේ.

නමුත් යම් භාණ්ඩයක් ඒ යටතේ එන එක් වර්ගයක් පමණක් ඇතුළත් වන සේ පටුව නිර්වචනය කර ඇත්නම් (බෝංචි) එවිට ආදේශක බහුල නිසා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිඵලයකින් වෙනස් වේ. එවිට ඉල්ලුම නම්‍ය වේ.

5. සලකා බලන භාණ්ඩය සඳහා පාරිභෝගික ආදායමින් වැය කළ හැකි ප්‍රමාණය

පාරිභෝගික ආදායමින් කුඩා ප්‍රමාණයක් වැයවන (පහත්තීර, හඳුන්කුරු) වැනි භාණ්ඩයක මිල අඩු හා වැඩි වීම පාරිභෝගිකයාට එතරම් සංවේදී නොවේ. එවිට පාරිභෝගිකයා එවැනි භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය එතරම් වෙනස් කිරීමට උනන්දු නොවේ. එවිට ඉල්ලුම අනම්‍ය වේ.

නමුත් පාරිභෝගික ආදායමින් විශාල ප්‍රමාණයක් වැයවන (කිරිපිටි, ගෑස්) වැනි භාණ්ඩයක මිල වැඩි වීමක් පාරිභෝගිකයාට හොඳින් සංවේදී නිසා ඔහු ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිඵලයකින් අඩු කිරීමට පෙළඹේ. එවිට ඉල්ලුම නම්‍ය වේ.

මිල ඉල්ලුම් නමයතාවය ප්‍රායෝගිකව වැදගත් වන අවස්ථා

1. ව්‍යාපාරිකයෙකට තමන් නිපදවන ආර්ථිකයේ වල අඩු කල යුතුද, වැඩි කල යුතුද යන්න නීර්ණය කිරීමට

ව්‍යාපාරිකයා නිපදවන භාණ්ඩයට අනමා ඉල්ලුමක් පවතී නම් මිල වැඩි කල විට නිෂ්පාදකයාගේ අයහාරය වැඩි වේ. නමුත් භාණ්ඩයට නමා ඉල්ලුමක් පවතී නම් මිල වැඩි කල විට නිෂ්පාදක අයහාරය අඩු වේ.

2. හිඟ ආර්ථික වන බදු පැනවීමේදී

අනමා ඉල්ලුමක් සහිත භාණ්ඩයකට බදු පැනවූ විට එහි ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය එතරම් වෙනසක් නොවන නිසා රජයට හොඳ බදු ආදායමක් ලැබේ. නමුත් නමා ඉල්ලුමක් සහිත භාණ්ඩයකට බදු පැනවූ විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිශතයකින් අඩු වන නිසා රජයට ලැබෙන බදු ආදායම අඩු වේ.

3. අපගේ මුදල අවප්‍රමාණය කිරීමේදී

විදේශ මුදලට සාපේක්ෂව අපගේ රුපියලේ අගය පහත හෙළීම හඳුන්වන්නේ මුදල් අවප්‍රමාණය කිරීම ලෙසයි. එවිට විදේශ මුදල් ඒකකයක් සඳහා ගෙවිය යුතු රුපියල් ගණන වැඩි වේ. එමගින් විදේශ ආනයන වල මිල අප රටේ මුදලින් ඉහළ යයි. නමුත් විදේශ ආනයන සඳහා අනමා ඉල්ලුමක් පවතී නම් එම ආනයන වල ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු වන්නේ ඉතාම සුළු ප්‍රතිශතයකිනි. එබැවින් මුදල් අවප්‍රමාණය කිරීමක් එතරම් අප රටට වාසියක් ලබා නොදෙයි.

නමුත් විදේශ ආනයන වලට අප රටේ ඇත්තේ නමා ඉල්ලුමක් නම් එවිට මුදල් අවප්‍රමාණය නිසා ආනයන මිල ඉහළ යද්දී එහි ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිශතයකින් අඩු වන නිසා අප රටට වාසියක් ලැබේ. එසේම අපගේ මුදල මෙලෙස අවප්‍රමාණය කිරීම නිසා අප රට විසින් විදේශිකයන්ට යවන අපනයන වල මිල ඔවුන්ගේ මුදලින් අඩු වේ. මෙසේ විදේශිකයන්ට අපගේ අපනයන වල මිල අඩු වෙද්දී ඔවුන් තුළ අපගේ අපනයන වලට ඇත්තේ නමා ඉල්ලුමක් නම් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය විශාල ප්‍රතිශතයකින් වැඩි කරයි. එවිට අප රටේ අපනයන දිරිමත් වේ. එහෙත් අප යවන අපනයන වලට විදේශිකයන් තුළ ඇත්තේ අනමා ඉල්ලුමක් නම් මුදල් අවප්‍රමාණය කිරීම නිසා අපගේ අපනයන වල මිල විදේශිකයන්ට ඔවුන්ගේ මුදලින් අඩු වූවත් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය එතරම් වෙනසක් නොවේ. එවිට අප රටේ අපනයන එතරම් දිරිමත් වීමක් නොවේ.

හරස් මිල ඉල්ලුම් නමයතාව (E_dC)

.....

.....

.....

.....

.....

සරල සූත්‍රය

.....

.....

ප්‍රතිශතක සූත්‍රය

.....

.....

පෙප්සි (මිල) P_n	කොකාකෝලා Q_d
40	80
50	100

.....

.....

.....

.....

කෝපි (මිල) P_n	තේ (ඉල්ලුම) Q_d
40	50
60	60

.....

.....

.....

.....

ආදායම් ඉල්ලුම් නමයතාව (*Edy*)

අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී පාරිභෝගික ආදායමේ සිදුවන කිසියම් වෙනසකට සාපේක්ෂව සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය දක්වන සාපේක්ෂ වෙනසේ තරම මැනීමයි.

සරල සූත්‍රය

ප්‍රතිශතක සූත්‍රය

.....

.....

.....

ආදායම (<i>y</i>)	විදුලි පංකා ඉල්ලුම (<i>Qd</i>)
1000	2
1500	4

.....

.....

.....

.....

.....

ආදායම (<i>y</i>)	සහල් ඉල්ලුම (<i>Qd</i>)
1000	10kg
1500	11kg

.....

.....

.....

.....

.....

ආදායම (<i>y</i>)	බීඩ් ඉල්ලුම (<i>Qd</i>)
1000	10
1500	5

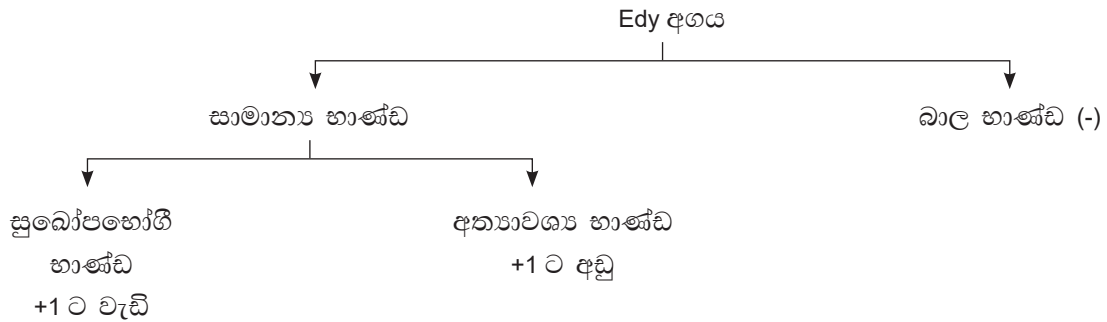
.....

.....

.....

.....

.....

ආදායම් ඉල්ලුම් නමයතාවයේ ප්‍රායෝගික වැදගත්කම

1. ඒ ඒ භාණ්ඩයේ ස්වභාවය හඳුනාගැනීමට
නිද., අත්‍යාවශ්‍යද, සුඛෝපභෝගී ද, බාලද යන්න
2. ශ්‍රමික වැටුප් වැඩිවීමක් හෝ පුද්ගලයන්ගේ ආදායම වැඩි වීමක් තමන් නිපදවන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම හඳුනාගෙන ඒ අනුව තම නිෂ්පාදන සැලසුම් සකස් කිරීමට ව්‍යාපාරිකයෙකුට වැදගත් වේ.
3. රටේ ජාතික ආදායම වෙනස් වීමට අනුව ඒ ඒ භාණ්ඩ වල ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වන ආකාරය හඳුනාගෙන රජයට තම ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමට වැදගත් වේ.
4. ප්‍රදේශ අනුව රටේ ජාතික ආදායම ව්‍යාප්ත වන ආකාරය හඳුනාගෙන තමන් නිපදවන භාණ්ඩය අලෙවි කල යුතු ප්‍රදේශය නිශ්චය කර ගැනීමට ව්‍යාපාරිකයෙකුට වැදගත් වේ.

සැපයුමේ මිල නමයතාවය [EsP]

.....

.....

.....

.....

.....

මෙය ගණනය කරන ආකාර 2 කි.

1. ලක්ෂ්‍යක සැපයුම් නමයතාවය
සැපයුම් වක්‍රයේ එක් ලක්ෂ්‍යක් නැත්නම් එක් මිලක් පමණක් පදනම් කරගෙන සැපයුම් නමයතාවය සෙවීමයි.

සරල සූත්‍රය

ප්‍රතිශතක සූත්‍රය

.....

.....

.....

2. වාපයක සැපයුම් නම්‍යතාවය

සැපයුම් වක්‍රයේ තෝරාගන්නා ලද ලක්ෂ්‍යයන් 2ක් නැත්නම් මිලයන් 2 ක් පදනම් කරගෙන සැපයුම් නම්‍යතාවය සෙවීමයි.

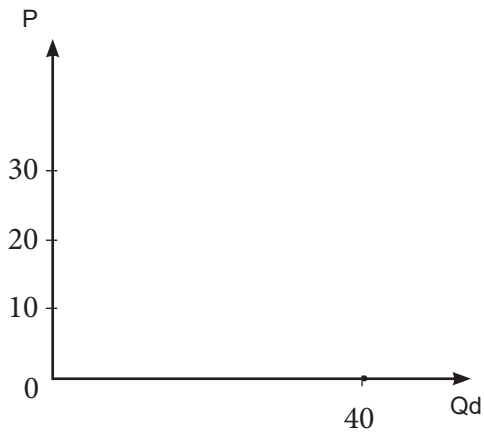
$$EsP = \frac{\Delta Qs}{\Delta P} \times \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2}$$

සැපයුම් නම්‍යතා සංගුණකයේ අගය මත සැපයුම් නම්‍යතා සංකල්ප 5 ක් හඳුනාගත හැක.

- 1. පූර්ණ අනම්‍ය සැපයුම 0
- 2. අනම්‍ය සැපයුම 0 - 1
- 3. ඒකීය නම්‍ය සැපයුම 1
- 4. නම්‍ය සැපයුම 1 <
- 5. පූර්ණ නම්‍ය සැපයුම

පූර්ණ අනම්‍ය සැපයුම

P	Qs
100% < 10	40 > 0%
50% < 20	40 > 0%
30	40

.....

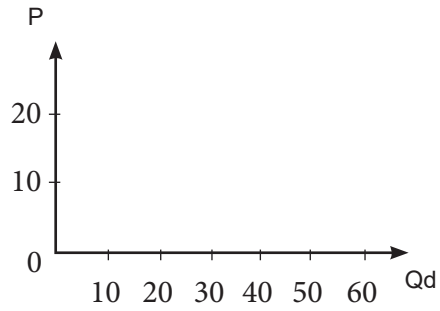
.....

.....

.....

අනෙක් සැසඳීම

P	Qs
100% < 10	50 > 20%
20	60

.....

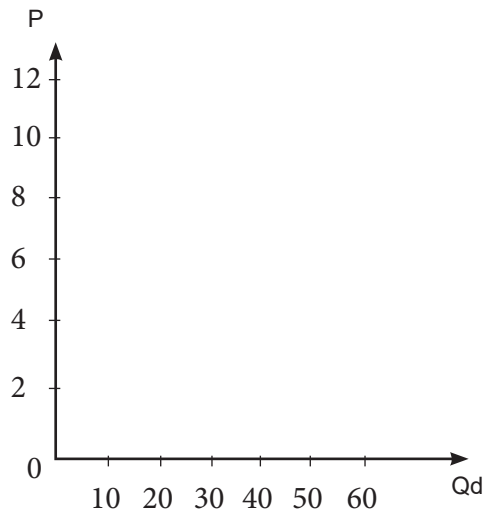
.....

.....

.....

ඒකීය නම සැසඳීම

P	Qs
20% < 10	50 > 20%
12	60

.....

.....

.....

.....

.....

.....

නමය සැපයුම

P		Qs	
0%	< 10	40	> 100%
0%	< 10	80	> 50%
	< 10	120	

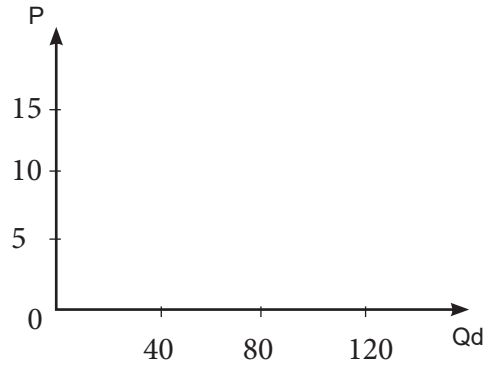
.....

.....

.....

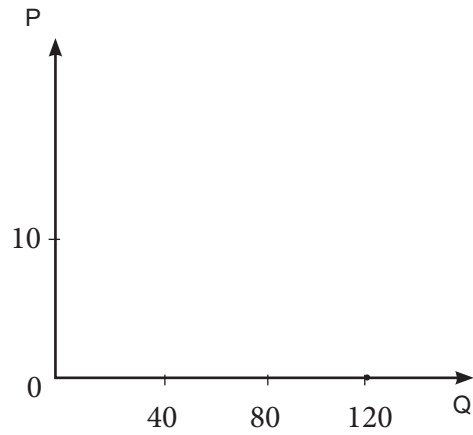
.....

.....

සුරැකු නමය සැපයුම

P		Qs	
0%	< 10	40	> 100%
0%	< 10	80	> 50%
	< 10	120	

සැපයුම් නමයතාවය තීරණය කරන සාධක

.....

.....

.....

.....

.....

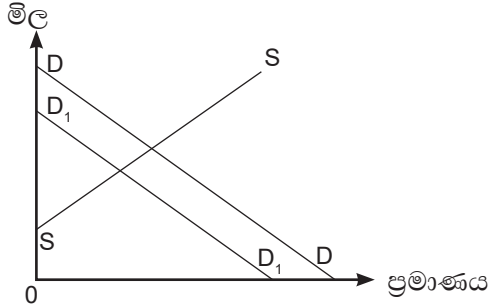
.....

04. භාණ්ඩයක මිල දෙගුණයක් වූ විට ඉල්ලුම 10% කින් අඩු වේ. මෙයින් අදහස් වන්නේ කුමක්ද?
 (1) මෙම භාණ්ඩයට බොහෝ ආදේශක තිබෙන බවයි.
 (2) මෙම භාණ්ඩය සුබෝපභෝගී භාණ්ඩයක් බවයි.
 (3) මෙම භාණ්ඩය අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩයක් බවයි.
 (4) මෙම භාණ්ඩයෙහි ස්ථාවර සැපයුමක් ඇති බවයි. (2010 ජූනි)
05. භාණ්ඩයක මිල 10% කින් වැඩි වුවහොත් එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය 10% කින් අඩු වේ නම්, භාණ්ඩය සඳහා ඇති ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය,
 (1) පූර්ණ නම්‍ය වේ (2) පූර්ණ අනම්‍ය වේ
 (3) ඒකීය නම්‍ය වේ (4) නම්‍ය වේ (2010 දෙසැම්බර්)
06. y භාණ්ඩයෙහි මිල වෙනස් වීම සම්බන්ධයෙන් x භාණ්ඩය සඳහා හරස් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ශුන්‍ය නම්, x හා y භාණ්ඩ විස්තර කළ හැක්කේ,
 (1) අනුපූරක භාණ්ඩ වශයෙනි (2) නිදහස් භාණ්ඩ වශයෙනි
 (3) ආදේශක භාණ්ඩ වශයෙනි (4) පොදු භාණ්ඩ වශයෙනි (2011 ජූලි)
07. අදාළ භාණ්ඩයේ මිල හැර ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන වෙනත් සාධකයක් වෙනස්වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉල්ලුම වෙනස් වුවහොත්, ඉල්ලුම් වක්‍රය (දකුණට හෝ වමට විතැන් වේ / එම ඉල්ලුම් වක්‍රය දිගේ ඉහළට හෝ පහළට ගමන් කරයි)
08. පාරිභෝගිකයෙකුගේ ආදායම ඉහළ යාම සමග, භාණ්ඩය සඳහා පවතින ඉල්ලුම පහත වැටුනහොත්, එම භාණ්ඩය හඳුන්වනු ලබන්නේ (සාමාන්‍ය / ගිඟන්) භාණ්ඩයක් ලෙසය. (2015 ජූලි)
09. ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි වෙනසේ ප්‍රතිශතය (%) මිලෙහි වෙනසේ ප්‍රතිශතයට වඩා වැඩි නම් ඉල්ලුම්,
 (1) අනම්‍ය වේ (2) ඒකීය නම්‍ය වේ
 (3) නම්‍ය වේ (4) පූර්ණ අනම්‍ය වේ (2018 ජූලි)
10. භාණ්ඩයක් සඳහා මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය අනම්‍ය නම්, එවිට 1% කින් මිල වැඩිවීමෙන් ඇති වන ප්‍රතිඵලය වන්නේ,
 (1) 1% ට වඩා අඩු ප්‍රතිශතයකින් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි අඩු වීමකි
 (2) 1% ට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයකින් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි අඩු වීමකි
 (3) 1% ට සමානුපාතිකව ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වීමකි
 (4) මුළු අයහාරයෙහි පහත වැටීමකි (2012 ජනවාරි)

11. “ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය” යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද?
- (1) මිල ඉහළ යාමකින් පාරිභෝගිකයාට නිෂ්පාදිතය සඳහා වැඩියෙන් වියදම් කිරීමට පෙළඹවීම යි.
 - (2) මිල ඉහළ යාමකින් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීමක් ඇති වීමයි.
 - (3) මිල වෙනස් වීමකට වියදම වෙනස් වීමෙහි ප්‍රතිචාරාත්මක බලපෑම යි.
 - (4) ඉල්ලුමට බලපාන මිල, ආදායම සහ වෙනත් භාණ්ඩවල මිල වෙනස් වීමකට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ඇතිවන ප්‍රතිචාරාත්මක බලපෑමයි. (2012 ජනවාරි)
12. භාණ්ඩයක මිල රු. 10 ක්ව තිබෙන විට ඉල්ලුම ඒකක 100 ක් විය. මිල රු. 15 තෙක් වැඩි වූ විට ඉල්ලුම ඒකක 25 දක්වා අඩු විය. ඉල්ලුමෙහි මිල නම්‍යතාවය
- (1) 1 ට සමාන ය.
 - (2) 1 ට වැඩි ය.
 - (3) 1 ට අඩුය.
 - (4) බිත්දුව වේ. (= 0) (2005 ජූනි)
13. Y භාණ්ඩයට අනුව X භාණ්ඩයේ හරස් නම්‍යතාව - 3 වේ. මෙයින් අදහස් වන්නේ X යනු,
- (1) ආදේශක භාණ්ඩයකි
 - (2) අනුපූරක භාණ්ඩයකි
 - (3) ආර්ථික නොවන භාණ්ඩයකි
 - (4) සුබෝපභෝගී භාණ්ඩයකි (2007 දෙසැම්බර්)
14. භාණ්ඩයක මිල රු. 10/- සිට රු. 15/- ට වැඩි වන විට ඉල්ලුම ඒකක 20 සිට 10 දක්වා අඩු වේ. ඉල්ලුමේ මිල නම්‍යතාව වන්නේ,
- (1) 0
 - (2) 1
 - (3) 2
 - (4) 0.5 (2008 ජූනි)
15. X භාණ්ඩයේ, මිල පහත වැටුනහොත්, y භාණ්ඩය සඳහා ඉල්ලුම ඉහළ යයි. x භාණ්ඩය සහ y භාණ්ඩය අතර සම්බන්ධතාවය කුමක්ද?
- (1) x යනු y සඳහා ආදේශක භාණ්ඩයකි.
 - (2) x සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක් වන අතර y බාල භාණ්ඩයකි.
 - (3) x අනුපූරක භාණ්ඩයක් වන අතර y ආදේශක භාණ්ඩයකි.
 - (4) x යනු y වල අනුපූරක භාණ්ඩයකි (2015 ජනවාරි)
16. ඉල්ලුම් න්‍යායෙහි මූලික උපකල්පනයන් අනුව කුටුම්භයන් තම ආදායම වෙන් කරන්නේ, පහත සඳහන් දෑ අතුරින් කුමක් උපරිම කර ගැනීමට ද?
- (1) වර්තමාන පරිභෝජනය
 - (2) ඔවුන්ගේ වත්කම
 - (3) මුළු උපයෝගීතාව
 - (4) ආන්තික උපයෝගීතාව (2010 දෙසැම්බර්)

17. පහත සඳහන් දෑ අතුරෙන්, ඉල්ලුම් වක්‍රය වමේ සිට දකුණට විතැන්වීම සම්බන්ධයෙන් අසත්‍ය ප්‍රකාශය වනුයේ,
- (1) විලාසිතාවෙහි වෙනස් වීමක්
 - (2) භාණ්ඩයේ මිලෙහි අඩු වීමක්
 - (3) භාණ්ඩයේ මිලෙහි අපේක්ෂිත වැඩි වීමක්
 - (4) අනුපූරකවල මිලෙහි අඩු වීමක්
- (2011 ජූලි)
18. භාණ්ඩයක මිල අඩු වීමකට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන්, පාරිභෝගිකයා එම භාණ්ඩය වැඩියෙන් මිලදී ගනී. එහිදී ප්‍රතිඵලය වන්නේ,
- (1) පාරිභෝගිකයාගේ ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන් වීමයි.
 - (2) පාරිභෝගිකයාගේ ඉල්ලුම් වක්‍රය දිගේ පහළට ගමන් කිරීමයි.
 - (3) නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය දකුණට විතැන් වීමයි.
 - (4) ආදේශක භාණ්ඩවල මිල ඉහළ යාමයි.
- (2012 ජූලි)
19. පාරිභෝගිකයෙකුගේ ආදායම අඩුවන විට x භාණ්ඩය සඳහා ඔහුගේ ඉල්ලුම වැඩි වේ. එවිට x භාණ්ඩය,
- (1) අනුපූරක භාණ්ඩයකි
 - (2) ගුණාත්මක භාණ්ඩයකි
 - (3) අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩයකි
 - (4) බාල භාණ්ඩයකි
- (2005 දෙසැම්බර්)
20. මූර්ත වැටුප් යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද?
- (1) වැටුප් වශයෙන් ලබන මුදල් ප්‍රමාණය
 - (2) මූල්‍ය වැටුපෙන් මිලදී ගත හැකි භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණය
 - (3) ජීවන වියදම් දීමනාවන් අඩංගු මූල්‍ය වැටුප්
 - (4) ශ්‍රමයේ ආන්තික ඵලදායීතාවයේ වටිනාකම අනුව ගෙවන මුදල් ප්‍රමාණය
- (2012 ජූලි)
21. ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වීමට එක් හේතුවක් වන්නේ,
- (1) වෙනත් සියලුම සාධක නොවෙනස්ව තිබියදී භාණ්ඩයේ මිල ඉහළ යාම
 - (2) වෙනත් සියලුම සාධක නොවෙනස්ව තිබියදී භාණ්ඩයේ මිල පහළ යාම
 - (3) මිල සහ භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමට බලපාන වෙනත් සාධක නොවෙනස්ව තිබියදී ආදායම වැඩි වීම
 - (4) මිල සහ භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමට බලපාන වෙනත් සාධක නොවෙනස්ව තිබිය දී ආදායම අඩු වීම
- (2005 ජූනි)

22. සීනි සඳහා ඉල්ලුම් වක්‍රය DD සිට D_1 , D_1 දක්වා විතැන් වූ බව පහත ප්‍රස්තාරයේ පෙන්වුම් කෙරේ.

මේ සඳහා වඩාත්ම විය හැකි හේතුව වන්නේ,

- (1) සීනි මිල වැඩි වී තිබීම
- (2) සීනි සැපයුම වැඩි වී තිබීම
- (3) අධික සීනි භාවිතය සෞඛ්‍යයට හානිකර බවට වෛද්‍යවරු දෙන අවවාදය නිසා සීනි පරිභෝජනය අඩුවී තිබීම
- (4) පැණි රස කෑම නිෂ්පාදනයට අධික ලෙස සීනි භාවිත කිරීම (2008 ජුනි)

23. සැපයුම් නීතියෙන් පැහැදිලි කෙරෙන්නේ,

- (1) සැපයුමේ වෙනස්වීම සහ ආදායමේ වෙනස්වීම අතර සම්බන්ධතාවයයි.
- (2) මිල සහ සපයනු ලබන ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාවයයි.
- (3) සපයනු ලබන ප්‍රමාණයේ වෙනස්වීම සහ ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ වෙනස්වීම අතර සම්බන්ධතාවයයි.
- (4) සපයනු ලබන ප්‍රමාණය සහ ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාවයයි.

(2015 ජනවාරි)

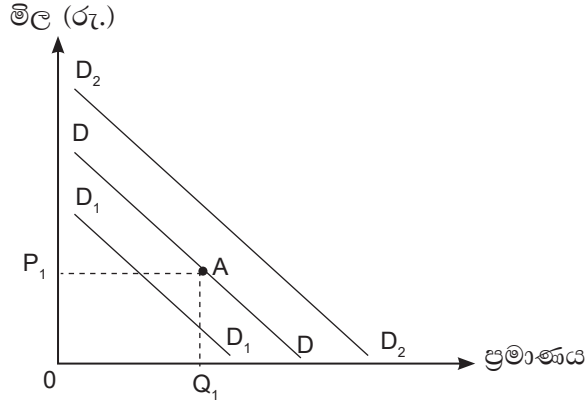
24. ඉල්ලුම් නීතිය මගින්

- (1) සැපයුම කෙරෙහි බලපාන සාධක නොවෙනස්ව තිබියදී මිල හා ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාවය දක්වනු ලබයි.
- (2) ආදායම වෙනස්වීම හා ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාවය දක්වනු ලබයි.
- (3) ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක නොවෙනස්ව තිබියදී, හානිදායක මිල සහ ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාවය දක්වනු ලබයි.
- (4) වෙළෙඳපොළෙහි සැපයුම වෙනස්වීම හා ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාවය දක්වනු ලබයි.

(2016 ජනවාරි)

25. ව්‍යුත්පන්න ඉල්ලුම යන පදයෙන් පැහැදිලි කරන්නේ,
- (1) භාණ්ඩයකට ඇති ඉල්ලුම ව්‍යුත්පන්න වන්නේ වෙනත් භාණ්ඩයක් ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව තුළින් බවය.
 - (2) නිෂ්පාදන සාධකයක ආධාරයෙන් නිපදවන අවසාන භාණ්ඩය සඳහා ඇති ඉල්ලුම මත, නිෂ්පාදන සාධකයක් සඳහා ඇති ඉල්ලුම රඳා පවතින බවය.
 - (3) භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති සැපයුම වෙනත් පාරිභෝගික භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති ඉල්ලුම නිර්මාණය කරන බවය.
 - (4) ඉහත සඳහන් කිසිවක් නොවේ. (2016 ජනවාරි)
26. තේ මිල 8% කින් පහළ වැටුණු විට, කෝපි සඳහා ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය 2% කින් අඩු වේ. කෝපි සහ තේ අතර හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය වන්නේ,
- (1) - 0.25 (2) + 2.0 (3) + 4.0 (4) + 0.25 (2017 ජනවාරි)
27. භාණ්ඩයක මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය අනම්‍ය වේ. එහි මිල වැඩි වුවහොත්, පාරිභෝගික වියදමට වන බලපෑම වන්නේ,
- (1) වැඩි වීමයි (2) අඩු වීමයි
 - (3) වෙනස් නොවීමයි (4) ඉහත සඳහන් කිසිවක් නොවේ (2015 ජනවාරි)
28. භාණ්ඩයක මිල රු. 10/- සිට රු. 15/- දක්වා වැඩි වූ විට, එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 2,500 සිට ඒකක 2,000 දක්වා අඩු වේ. මෙම භාණ්ඩයේ මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය,
- (1) අනම්‍ය වේ (2) නම්‍ය වේ
 - (3) ඒකීය නම්‍ය වේ (4) පූර්ණ නම්‍ය වේ (2015 ජූලි)
29. යම්කිසි භාණ්ඩයක මිල රු. 16/- සිට රු. 20/- ට වැඩි වන විට, එම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 80 සිට ඒකක 60 දක්වා පහත වැටේ. මෙම භාණ්ඩයේ මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය වන්නේ,
- (1) - 0.75 (2) 1.0 (3) 0.8 (4) 1.25 (2016 ජූලි)

30. ඉල්ලුමෙහි වෙනස්වීම් පහත සඳහන් රූපසටහනේ පෙන්වුම් කරයි. සමතුලිත ලක්ෂ්‍යය A වේ.

ඉල්ලුම වැඩි වීම පෙන්වුම් කරන වක්‍රය පහත සඳහන් දෑ අතුරින් කුමක්ද?

- (1) $D_2 - D_2$ (2) $D_1 - D_1$ (3) $D - D$ (4) ඉහත කිසිවක් නොවේ
(2013 ජනවාරි)

31. (a) භාණ්ඩයකට තිබෙන කැමැත්ත.
(b) මිලදී ගැනීමේ හැකියාව
(c) භාණ්ඩයක් මිලදී ගැනීමට ඇති සූදානම
(d) භාණ්ඩයක නිෂ්පාදන පිරිවැය

ඉහත සඳහන් දෑ අතුරින්, සඵල ඉල්ලුමක් ඇති වීමට බලපාන නිවැරදි කොන්දේසි පෙන්වුම් කරන්නේ,

- (1) (a), (b) සහ (d) පමණි (2) (a), (b) සහ (c) පමණි
(3) (a), (c) සහ (d) පමණි (4) (b), (c) සහ (d) පමණි

(2013 ජූලි)

32. වෙළෙඳපොළක A සහ B යන පාරිභෝගිකයන් දෙදෙනා පමණක් සිටී. භාණ්ඩයක් සඳහා වෙළෙඳපොළෙහි ඉල්ලුම සහ A පාරිභෝගිකයාගේ ඉල්ලුම පහත සමීකරණවලින් පෙන්වුම් කරයි.

වෙළෙඳපොළෙහි ඉල්ලුම, $Q_d = 130 - 6P$

පාරිභෝගිකයාගේ ඉල්ලුම, $Q_d = 90 - 4P$

භාණ්ඩයේ මිල රු. 10/- ක් වන විට, A සහ B පාරිභෝගිකයන්ගේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයන් පිළිවෙලින් වන්නේ,

- (1) $A = 50, B = 20$ (2) $A = 70, B = 50$
(3) $A = 20, B = 70$ (4) $A = 130, B = 20$

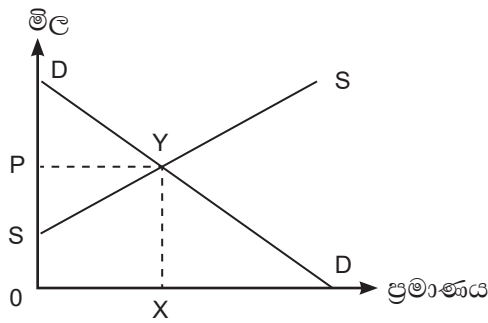
(2013 ජූලි)

33. නිෂ්පාදනයක ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වීමට පහත සඳහන් අවස්ථාවන් අතුරෙන් කුමක් හේතු විය හැකිද?
- (1) නිෂ්පාදනයෙහි මිල අඩු වීම
 - (2) නිෂ්පාදනය මත බදු වැඩි වීම
 - (3) අනුපූරක භාණ්ඩයක් සඳහා ඉල්ලුම වැඩි වීම
 - (4) ආදේශක භාණ්ඩයක් සඳහා ඉතා ප්‍රබල ප්‍රචාරණය ව්‍යාපාරයක් ගෙන යාම

(2010 දෙසැම්බර්)

34. (සාමාන්‍ය / බාල) භාණ්ඩවලට ධන ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවයක් පවතී. (2018 ජූලි)

35. වී සඳහා වෙළෙඳපොළක සමතුලිත ලක්‍ෂ්‍යය පහත ප්‍රස්තාරයේ පෙන්වුම් කරයි. OP සමතුලිත මිල වන අතර OX සමතුලිත ප්‍රමාණය වේ.

වී ගොවීන්ගේ මුළු ආදායම පෙන්වුම් කෙරෙන ඉඩ ප්‍රමාණය වන්නේ,

(1) OSYD	(2) OSYX
(3) SPY	(4) OPYX

(2008 ජූනි)

36. කිරිපිටි කිරි මිල 25% කින් වැඩි කරන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ධනවත් ජනයාගේ කිරි පරිභෝජනය 1% කින් අඩු වූ අතර දිළිඳු ජනයාගේ කිරි පරිභෝජනය 1.25% කින් අඩු විය. මින් අදහස් වන්නේ,

- (1) දිළිඳු ජනයා වැඩියෙන් කිරි පරිභෝජනය කරන බවය.
- (2) ධනවත් ජනයා අඩුවෙන් කිරි පරිභෝජනය කරන බවය.
- (3) ධනවත් මෙන්ම දිළිඳු ජනයා සඳහා ද කිරි අනම්‍ය භාණ්ඩයක් බවය.
- (4) කිරි සඳහා ධනවත් ජනයාගේ ඉල්ලුම අනම්‍ය බවය.

(2008 දෙසැම්බර්)

37. සහල් වෙළෙඳපොළක පහත ඉල්ලුම් ලේඛනය ඔබට සපයා ඇත.

මිල	ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය
50	1000
55	800
60	600
65	500
70	300

මිල රු. 60/- සිට 65/- දක්වා ඉහළ ගියහොත් ඉල්ලුම

- (1) අනම්‍ය වේ (2) නම්‍ය වේ
(3) ඒකීය නම්‍ය වේ (4) පූර්ණ නම්‍ය වේ

(2009 ජූනි)

38. මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවයෙහි ප්‍රායෝගික වැදගත්කම සඳහන් කරන්න. (2013 ජූලි)

39. (i) 'මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය' නිර්ණය කරන සාධක පහක් (05) ලැයිස්තුගත කරන්න.

(ii) මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවයෙහි ප්‍රායෝගික වැදගත්කම සඳහා හේතු පහක් (05) කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. (2010 දෙසැම්බර්)

40. මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය තීරණය කරන සාධක හතරක් (04) ලැයිස්තුගත කරන්න.

(2012 ජූලි)

41. (i) ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංකල්පය විස්තර කරන්න.

(ii) මාසික ආදායම රු. 2,000/- සිට රු. 2,400/- දක්වා වැඩි වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පුද්ගලයෙකුගේ නිවාස සඳහා වියදම් 20% කින් ඉහළ යයි. නිවාස සඳහා ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය කොපමණද? (2012 ජූලි)

42. ව්‍යාපාරිකයෙකුට ඉල්ලුමේ මිල නම්‍යතාවයෙහි ඇති වැදගත්කම විස්තර කරන්න.

(2007 ජූනි)

43. බටර් මිල 20% කින් වැඩි වීමත් සමඟ බටර් ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය 15% කින් අඩු විය. මෙම වෙනස්වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මාජරින් සඳහා ඉල්ලුම 25% කින් වැඩි වී තිබේ. බටර්වල 'ඉල්ලුමේ මිල නම්‍යතාවය' සහ බටර්වලට සාපේක්ෂව මාජරින්වල 'ඉල්ලුමේ හරස් නම්‍යතාවය' ගණනය කරන්න. (2005 ජූනි)

44. මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවයට බලපාන හේතු සාධක විස්තර කරන්න. (2008 ජූනි)

45. මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය විස්තර කරන්න. පාරිභෝගිකයාගේ වියදම කෙරෙහි මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව බලපාන අයුරු කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. (2009 ජූනි)

46. 'ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි වෙනස් වීම' සහ 'ඉල්ලුමේ වෙනස් වීම' ප්‍රස්තාර ආධාරයෙන් කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. (2013 ජූනි)

47. 'භාණ්ඩයක මිල අඩු වූ විට, පාරිභෝගිකයා එම භාණ්ඩය සඳහා ඔහුගේ ඉල්ලුම වැඩි කරයි.' මෙයට ඔබ එකඟ වන්නේ ද? ඔබේ උත්තරය සාධාරණීකරණය කරන්න. (2013 ජූලි)
48. 'ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි වෙනස් වීම' සහ 'ඉල්ලුමෙහි වෙනස්වීම' ප්‍රස්තාර දෙකක් මගින් පෙන්වන්න. (2010 ජූනි)
49. ඉල්ලුම තීරණය වන සාධක සඳහන් කරන්න. (2011 ජූලි)
50. මිල වෙනස්වීමක ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය සහ ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. (2012 ජනවාරි)
51. සාමාන්‍ය ඉල්ලුම් වක්‍රයක් වමේ සිට දකුණට පහතට බැවුම් වන්නේ මන්දැයි පැහැදිලි කරන්න. (2007 ජූනි)
52. (i) මිල වෙනස්වීමකදී සිදුවන ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය සහ ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය කෙටියෙන් විස්තර කරන්න.
 (ii) ගින්න භාණ්ඩ (Giffen Goods) සඳහා වන ඉල්ලුම සාමාන්‍ය භාණ්ඩ සඳහා වන ඉල්ලුමෙන් වෙනස් වන්නේ කෙසේදැයි විස්තර කරන්න. (2006 ජූනි)
53. (i) සඵල ඉල්ලුම යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි විස්තර කරන්න.
 (ii) සඵල ඉල්ලුම සඳහා දායක වන සාධක ලැයිස්තුගත කරන්න.
 (iii) ඉල්ලුමේ වෙනස්වීම සහ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වීම අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න. (2008 ජූනි)
54. ඉල්ලුමේ ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය සහ ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය පැහැදිලි කරන්න. (2009 ජූනි)
55. තේ සඳහා වන වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් වක්‍රයක් උපකල්පනය කරන්න. පහත සිදුවීම් එම ඉල්ලුම් වක්‍රයට ඇති කරන බලපෑම සඳහන් කරන්න.
 (i) තේ මිල ඉහළ යාම
 (ii) සීනි මිල පහළ යාම
 (iii) කෝපි මිල පහළ යාම
 (iv) තේ පාරිභෝගිකයන්ගේ මුදල් ආදායම ස්ථාවරව තිබියදී මූර්ත ආදායම ඉහළ යාම
 (v) පෙට්‍රල් මිල ගණන් පහළ යාම
 (vi) තේ පාරිභෝගිකයන්ගේ මුදල් ආදායම පහළ යාම
 (vii) විවිධ රසයන්ගෙන් යුත් තේ වර්ග හඳුන්වා දීම
56. 'ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය' සහ 'ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය' යන පද කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. (2015 ජනවාරි)

57. (i) 'සැපයුම් නීතිය' (Law of Supply) යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ කුමක්ද?
 (ii) සැපයුම කෙරෙහි බලපාන සාධක හතරක් (04) (සැපයුමට බලපාන එහි මිල හැර) සඳහන් කරන්න. (2015 ජනවාරි)

58. භාණ්ඩයක් සඳහා පහත සඳහන් ඉල්ලුම් ලේඛනය ඔබ වෙත සපයා ඇත.

මිල (ඒකකයකට රු.)	ප්‍රමාණය (ඒකක)
10	20
9	25
8	30
7	35

59. භාණ්ඩයේ මිල රු. 10/- සිට රු. 9/- ට අඩු වූ විට, භාණ්ඩයේ මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ගණනය කරන්න.

- (i) රජය, වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයට මැදිහත්වීමට හේතු දෙකක් (02) සඳහන් කරන්න.
 (ii) සහනාධාර ප්‍රදානය කිරීම හැර, වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයට රජය මගින් මැදිහත් වියහැකි වෙනත් ක්‍රමය දෙකක් (02) සඳහන් කරන්න. (2018 ජූලි)

60. ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන සාධක (determinants of demand) හතරක් (04) සඳහන් කරන්න. (2018 ජනවාරි)

ව්‍යාපාර මෙහෙයුම් වල දී ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සංකල්ප වල ඇති වැදගත්කම

ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සංකල්ප ව්‍යාපාර කටයුතු වලට බලපාන මූලික සංකල්ප ලෙස හඳුනාගත හැකිය. කිසියම් ස්ථානයක ඇති ඉතාමත් සුළු වෙළෙඳපොළක සිට අන්තර්ජාතික ලෙස ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපාර ජාලයක් දක්වා ආයතන වල තීරණාත්මක කටයුතු වලදී ඉල්ලුම් සැපයුම් සංකල්ප වැදගත් කාර්යභාරයක් සිදු කරයි.

මෙම සංකල්ප කෙරෙහි ඇති නිවැරදි අවබෝධය ආයතනයකට විවිධ අරමුණු වලට ගැනීමට ඉවහල් වේ. ඒවා පහත පරිදි සාරාංශගත කළ හැක.

-
 ආයතනයක භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් කිරීම එහි විකුණුම් ප්‍රමාණයට හා විකුණුම් ආදායමට බලපාන ආකාරය අධ්‍යයනය කළ හැකිය.

2.
නමානා තත්වයන් පිළිබඳ අවබෝධය ආදායම් වැඩි කිරීමට මිල වැඩිකළ යුතු ද නැතහොත් අඩු කළ යුතුද යන්න තීරණය කිරීමට වැදගත් වේ.
3.
ප්‍රචාරණ හා ප්‍රවර්ධන කටයුතු කළ යුතු ප්‍රමාණය අදාළ භාණ්ඩවල නමානා අනුව තීරණය වේ.
4.
ආයතනයේ ව්‍යාපාර කටයුතුවලට අහිතකර උච්ඡාවචනයන් වළක්වා ගැනීම සඳහා ව්‍යාපාර කටයුතු විවිධාංගීකරණය කිරීම සඳහා ඉල්ලුම් සැපයුම් සහ නමානා සංකල්ප ප්‍රයෝජනවත් වේ.
5.
ආර්ථිකයේ විවිධ අවස්ථාවලදී ව්‍යාපාර අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට සැපයිය යුත්තේ කුමන ස්වරූපයේ භාණ්ඩ හා සේවා ද යන්න තීරණය කිරීමට මෙම සංකල්ප වැදගත් වේ.

වෙළෙඳපොළ තුළ රජය මැදිහත් වන ආකාරය

වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාවලියට රජය මැදිහත් වීම යනු නිදහස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයට රජය විසින් විවිධ සීමා ඇති කිරීමයි. මෙලෙස වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාවලියට රජය මැදිහත් වන ආකාර කිහිපයකි.

1. බදු පැනවීම
2. සහනාධාර ලබාදීම.
3. මිල පාලනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
 උපරිම මිල සීමා පැනවීම.
 අවම මිල සීමා පැනවීම.
4. මිල ස්ථායීකරණය

01. බදු පැනවීම

වෙළෙඳපොළ තුළට රජය මැදිහත්වීම් සිදු කරනු ලබන කාර්යයන්ගෙන් ප්‍රධාන කොට සලකමින් පාරිභෝගිකයන්ගෙන් හා නිෂ්පාදකයන්ගෙන් බදු අය කර ගැනීමයි. ඒ අනුව භාණ්ඩ හා සේවා මත නිශ්චිත රුපියල් ප්‍රමාණයක් හෝ භාණ්ඩයේ වටිනාකම ප්‍රතිශතයක් ලෙස ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු අය කර බැලීම සිදු කෙරේ. ඒ අනුව රජයක් විසින් පනවනු ලබන බදු බර ස්වරූප දෙකකි. එනම්,

1.
2.

සැපයුම්කරුවන් මත ඒකක බද්දක් පැනවීම.

.....

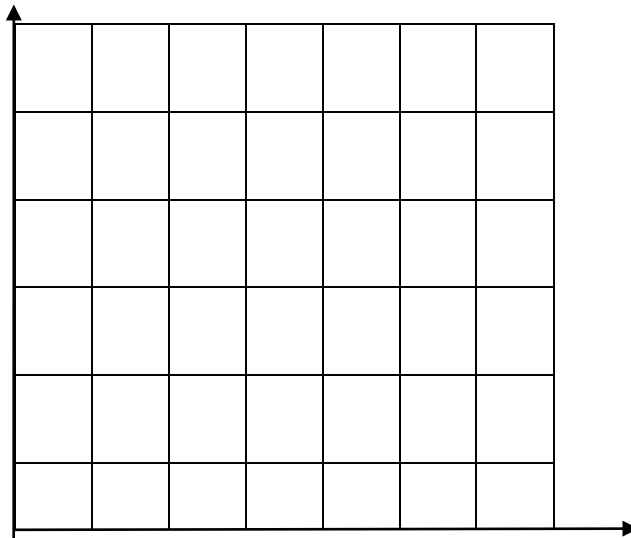
.....

.....

.....

.....

.....

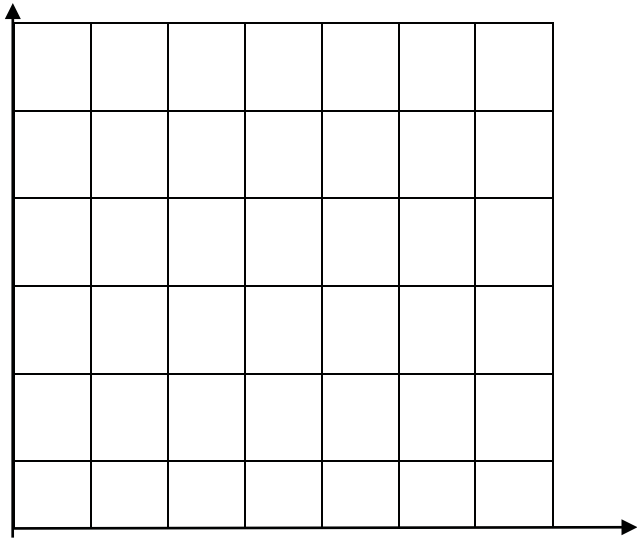
බදු පැනවීමෙන් පසු භාණ්ඩය සඳහා වන පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදන අතිරික්තය අඩු වන අතර ඒ හේතුවෙන් ආර්ථික අතිරික්තයද අඩුවීමක් සිදු වෙයි. නමුත් බද්ද හේතුවෙන් රජය ලබන ආදායම ආර්ථික අතිරික්තයට එකතු වේ. එහෙත් බද්ද පැනවීම පසු ආර්ථික අතිරික්තය එය පැනවීමට පෙර ආර්ථික අතිරික්තයට වඩා අඩු අගයක් ගනී. මන්ද නිෂ්පාදක හා පාරිභෝගික අතිරික්ත වලින් අඩු වූ ප්‍රමාණයට සරිලන ප්‍රමාණයක් රජයට පදු ලෙස එකතු වී නොමැති බැවිනි. එයහ බදු පැනවීමක සුබසාධන පාඩුවේ හෙවත් අහිමි වන ආර්ථික සුභසාධනය ලෙස හැඳින් වේ.

02. සහනාධාර ලබාදීම.

වෙළඳපොළට රජය මැදිහත්වන තවත් වැදගත් ආකාරයක් ලෙස නිෂ්පාදකයින්ට හා පාරිභෝගිකයන්ට සහනාධාර ලබාදීම දැක්විය හැකිය. සහනාධාර ලබාදීම මගින් ඉල්ලුම් සැපයුම් තත්ත්වයන් වෙනස් වන අතර ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග මත තීරණය වන වෙළෙඳපොළ සමතුලිතයේ හි වෙනස්කම් හටගනී.

සැපයුම්කරුවන් මත ඒකක සහනාධාරයක් ලබාදීම.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

සහනාධාරයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පාරිභෝගික අතිරික්තය හා නිෂ්පාදන අතිරික්තය ඉහළ ගියද රජයටත් සහනාධාරය වෙනුවෙන් වියදමක් දැරීමට සිදු වේ. ඒ අනුව පාරිභෝගික අතිරික්තය හා නිෂ්පාදන අතිරික්තය හඉළ ගිය ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි පිරිවැයක් රජයට සහනාධාරය සඳහා දැරීමට සිදුවන බැවින් එලෙස අමතරව දැරීමට සිදු වන පිරිවැය සහනාධාරයක සුබසාධන පාඩුව හෙවත් අහිමි වන ආර්ථික සුබසාධනය ලෙස හැඳින් වේ.

03. මිල පාලනය

වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග නිදහසේ තීරණය වන සමතුලිත මිල නිෂ්පාදකයා හෝ පාරිභෝගික යන දෙපාර්ශ්වයෙන් එක් පාර්ශ්වකට හෝ අවාසිදායක යැයි රජය විසින් සලකනු ලබන අවස්ථාවක දී වෙළෙඳපොළ බලවේග මගින් තීරණය වූ සමතුලිත මිල ගණන් රජය මැදහත් වී වෙනස් කරනු ලැබීම මිල පාලනය නම් වේ.

ප්‍රධාන මිල පාලන ප්‍රතිපත්ති

1.
2.

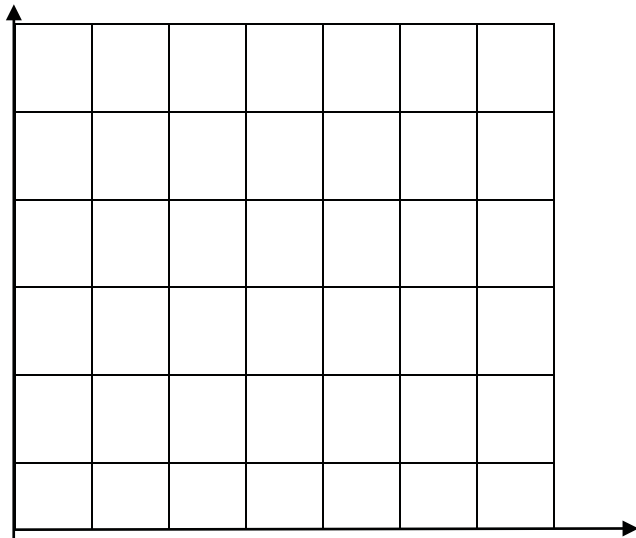
උපරිම මිල සීමා පැනවීම.

.....

.....

.....

ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග අනුව වෙළඳපල තුළ නිදහසේ තීරණය වී ඇති සමතුලිත මිල පාරිභෝගිකයාට අවාසිදායක ඉහළ මිලක් වන අවස්ථාවකදී පාරිභෝගිකයා ආරක්ෂා කිරීමේ අරමුණින් රජය විසින් සමතුලිත මිලට වඩා පහළ මිලක් භාණ්ඩය විකිණිය හැකි ඉහළම අගය ලෙස නියම කිරීම මෙහි දී සිදු වේ.

උපරිම මිල පාලනයක ආර්ථික ප්‍රතිඵලය

-
-
-
-
- සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම ආකර්ශකම් වේ.
- කාර්මාන්තය තුළ ආයෝජන පහළ යයි.

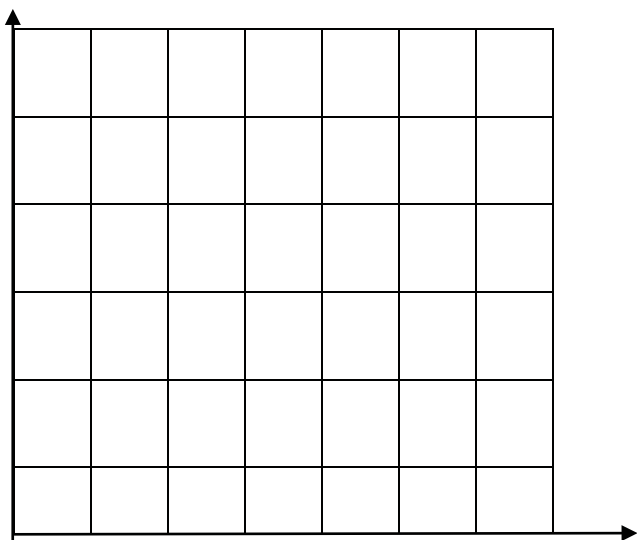
04. අවම මිල සීමා පැනවීම.

.....

.....

.....

වෙළෙඳපොළ බලවේග අනුව නිදහසේ තිසැණය වී ඇති සමතුලිත මිල නිෂ්පාදකයාට අවාසිදායක පහළ මිලක් වන අවස්ථාවකදී නිෂ්පාදකයා ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අරමුණින් වෙළෙඳපොළ තුළ භාණ්ඩයක් විකිනිය හැකි අවම මිල ලෙස සමතුලිත මිලට වඩා වැඩි මිලක් රජය විසින් නියම කිරීම මෙහිදී සිදු වේ.

අවම මිල පාලනයක ආර්ථික ප්‍රතිඵලය

-
-
-
-
- සමපත් බෙදා වෙන් කිරීම අකාර්යක්ෂම වේ.
- කර්මාන්තය තුළ අධි යෝජනා තත්ත්වයක් ඇති වේ.